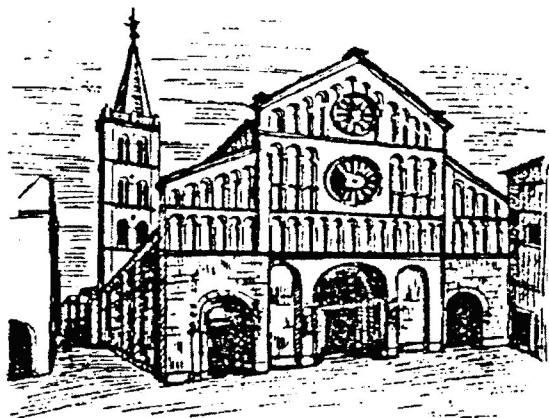

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 3-4/2019. OŽUJAK/TRAVANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Marin Batur, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Četri zadaarske crkve: katedrala sv. Stošije, crkva sv. Krševana, crkva sv. Šime i crkva sv. Marije

TREĆA KONFERENCIJA EXITUS BRATSTVA

6. TRAVNJA 2019.

Nedjelja je vjernicima obiteljsko sidrište i duhovno središte

1. Prije par tjedana održan je u Zagrebu sedmi pastoralni kolokvij s temom „Svećenik i nedjelja“. Kad se ima u vidu da je nedjeljna euharistija svrha i počelo svećeničkoga poslanja, razumljivo je zašto je nedjelja tako važna. Ona je, naime, bila i još je uvijek poseban dan u tjednu koji prožima vjernike i stvara njihov duhovni identitet. Stoga se i govori kako je nedjelja naše „duhovno sidrište i duhovno središte“. Kada se veli da je nedjelja duhovno središte, onda se misli kako je sve prema njoj usmjereno. A sidrište slikovito objašnjava kako taj Dan Gospodnji poput sidra koje daje sigurnost brodu da ga vjetrovi i valovi ne bace na pučinu. Kad je lađa dobro usidrena, a Gospodin u središtu života obitelji i pojedinaca, nedjeljna euharistija tada postaje važnim svetim događajem koji se ne propušta.

Uz nedjelju je, naime, vezana i kultura pamćenja „istina naše svete vjere“ koja se događa upravo u kontekstu nedjeljnih okupljanja i liturgijskih slavlja. A tijekom toga dana ljudi posvećuju vrijeme ne samo druženju, već i molitvi, liturgiji, katehezi. Dan Gospodnji, dakle, postaje duhovnim izvorištem i uporištem u njihovu životu. Ne čudi onda što su vjernici Bitinije davno govorili svojim progoniteljima, koji su im zabranjivali okupljati se po kućama i slaviti euharistiju, kako oni „ne mogu živjeti bez nedjeljnoga sastanka“ (Sine Dominico non possumus).

2. Gdje su razlozi, korijeni i temelji toga nedjeljnoga okupljanja?! Nalazimo ih na stranicama Biblije, u evandeoskom izvješću koji se čita na Uskrs: „Prvog dana u tjednu rano ujutro, još za mraka dodoše žene i nađoše otkotrljan kamen s groba“. Događaj koji se zbio „prvog dana u tjednu“ po suboti, vjernicima je bio toliko važan da su se okupljali na taj dan blagovati Euharistiju i slaviti događaj spasenja. O tom blagdanu Crkva već dva milenija propovijeda i radosno ispovijeda: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine!“ A u veličanstvenom hvalospjevu liturgije bdijenja poziva: „Nek uskliknu službenici Božji; neka jekne trublja spasenja; neka se raduje zemlja tolikim obasjana bljeskom“. Jer, „u prvi dan tjedna“ - u nedjelju, Krist nas je svojim uskrsnućem izveo iz ropstva na slobodu.

To je, dakle, Dan Gospodnji. Ali i blagdan kršćana koji objavljuje duboki smisao našega postojaњa. S pravom se u psalmu veli: „Ovo je dan što ga učini Gospodin. Kličimo i radujmo se u njemu“ (Ps 118, 24). Prvi su kršćani i uz prijetnju progonstva i smrti govorili kako bez nedjelje ne mogu živjeti. Nosila ih je vjera kako je On, Uskrsli Gospodin, nepomućeno svjetlo u povijesti ljudskog mraka i tame. Njihovo središte, raskrije i sidrište, smisao i otkupljenje. Svjesni toga svećenici su na svom ovogodišnjem kolokviju razmišljali što činiti i što ne propustiti da nam nedjelja ne izgubi na svom duhovnom i pastoralnom značenju.

3. U sekulariziranom svijetu, naime, u kojem je nedjelja postala samo „danom opuštanja, rasterećenja, zabave i odmora“, svećenici su pozvani čuvati duhovnost i otajstvenog nedjelje. I pomagati svim raspoloživim sredstvima našim vjernicima da im nedjelja bude i ostane njihovo duhovno središte i sidrište, izvorište i uporište, dan obiteljskoga zajedništva, radosti, molitve i sabranosti. Kada nam je duša ispunjena vjerom i otajstvenim značenjem uskrsnoga događaja, mi smo kadri s onom dvojicom učenika iz Emausa ponavljati da nam je „srce gorjelo dok nam se na Misi tumačilo Pisma“ (usp. Lk 24, 32).

To nije neka „utješna filozofija“ za slabe i naivne. Objekt vjere nije samo povjesno izvješće o događaju koji se zbio „prvoga dana u tjednu“, već njegovo „nadpovijesno značenje“ koje je Pavao opisao u svojoj prvoj poslanici Korinćanima: „Da Krist nije uskrsnuo, uzaludno bi bilo naše propovijedanje“ (1 Kor 15, 14), neosnovano i bezizgledno naše ufanje. On je, naime, Put, Istina i Život, središte i smisao svega. I nema, uistinu, pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). U to ime svim vjernicima u domovini i inozemstvu želim sretne i blagoslovljene uskrsne blagdane, te čvrstom vjerom i nadom ispunjene naše ovozemaljske dane!

Mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup

SVETA STOLICA

Nagovor Svetog Oca uz molitvu Kraljice Neba

Nedjelja Božjega milosrđa, 28. travnja 2019. Trg Sv. Petra u Vatikanu

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Današnje evanđelje (usp. Iv 20, 19-31) pripovijeda kako se na uskrsni dan Isus ukazao svojim učenicima u dvorani posljednje večere, navečer, donijevši im tri dana: mir, radost i apostolsko poslanje.

Prve riječi koje On kaže glase: "Mir vama!" (r. 21). Uskrsli daje istinski mir, jer je po svojoj žrtvi na križu ostvario pomirenje između Boga i čovječanstva te je pobijedio grijeh i smrt. To je mir. Njegovi su učenici bili prvi kojima je taj mir trebao, jer su, nakon Učiteljeva privođenja i osude na smrt, bili zarobljeni izgubljeniču i strahom. Isus među njih dolazi živ te im, pokazavši rane – Isus je želio sačuvati svoje rane – na proslavljenome tijelu, daje mir kao plod te pobjede. No one večeri apostol Toma nije bio prisutan. Saznavaši za taj izvanredni događaj, u nevjerici prema svjedočanstvu drugih apostola, on želi osobno provjeriti istinitost onoga o čemu govore. Osam dana kasnije, tj. upravo kao na današnji dan, ponavlja se ukazanje: Isus izlazi ususret Tominoj nevjeri, pozivajući ga da dodirne njegove rane. One su izvor mira, jer predstavljaju znak silne Isusove ljubavi koja je pobijedila sile protivne čovjeku, gijeh, smrt. Poziva ga dodirnuti rane. To je pouka za nas, kao da nam Isus svima kaže: "Ako nisi u miru, dodirni moje rane".

Dodirnuti Isusove rane, a to su mnogi problemi, progoni i bolesti tolikih ljudi koji trpe. Nemaš mira? Idi i pohodi nekoga tko je simbol Isusove rane. Dodirni Isusovu ranu. Iz tih rana izvire milosrđe. Zato je danas nedjelja milosrđa. Jedan je svetac govorio da je tijelo raspetoga Isusa poput škrinje milosrđa, koje kroz rane dopire do svih nas. Svima nam je potrebno milosrđe, to znamo. Približimo se milosrđu i dodirnimo njegove rane u našoj braći koja trpe. Isusove su rane blago: iz njih izlazi milosrđe. Budimo hrabri i dodirnimo Isusove rane. S tim ranama on stoji pred Ocem, pokazuje ih Ocu i kao da kaže: "Oče, ovo je cijena, ovim sam ranama platio za svoju braću". Svojim ranama Isus nas zagovara pred Ocem. Daje nam milosrđe ako se približimo i zagovara nas. Ne zaboravi Isusovih rana!

Drugi dar koji Isus donosi učenicima jest radost. Evanđelista izvještava da se "učenici obradovaše vidjevši Gospodina" (r. 20). Postoji još jedan redak, u Lukinoj inačici, koji kaže da od radosti nisu mogli povjerovati. I nama, kad se možda dogodi nešto nevjerojatno lijepo, dođe da kažemo: "Ne mogu vjerovati, to nije istina!" Tako i učenici, nisu mogli vjerovati od radosti. To je radost koju nam Isus donosi. Ako si žalostan, ako nemaš mira, pogledaj u Isusa raspetoga, pogledaj u Isusa uskrsloga, gledaj u njegove rane i zadobit ćeš radost.

Naposljetu, osim mira i radosti, Isus učenicima na dar donosi i poslanje. Kaže im: "Kao što mene posla Otac i ja šaljem vas" (r. 21). Isusovo uskrsnuće početak je nove dinamike ljubavi koja je kadra preobraziti svijet prisutnošću Duha Svetoga.

Na ovu drugu vazmenu nedjelju pozvani smo s vjerom pristupiti Kristu, otvarajući svoje srce za mir, za radost i za poslanje. No ne zaboravimo Isusovih rana jer iz njih izlaze mir, radost i snaga za poslanje. Povjerimo tu molitvu majčinskom zagovoru Djevice Marije, kraljice neba i zemlje.

Krist živi!

Uskrsna poruka Svetoga Oca i blagoslov Urbi et orbi, svetkovina Uskrsa, 21. travnja 2019.

Draga braćo i sestre, sretan Uskrs!

Crkva danas obnavlja navještaj prvih učenika: „Isus je uskrsnuo!“. I od usta do usta, od srca do srca razliježe se poziv na hvalu: „Aleluja!... Aleluja!“. Na ovo jutro Uskrsa, neprolazne mladosti Crkve i čitavoga čovječanstva, želim da do svih dopru riječi kojima započinje posinodska apostolska pobudnica posvećena na poseban način mladima: „Krist živi! On je naša nada i najljepša mladost ovoga svijeta. Sve što On dotakne postaje mledo, novo, puno života. Zato prve riječi koje želim uputiti svakom mladom kršćaninu [i svakome od vas] jesu: On živi i želi da ti budeš živ! On je u tebi, On je s tobom i nikada te ne napušta. Ma koliko daleko da odlutao uz tebe je uvijek Uskrslji, koji te poziva i čeka da mu se vratiš i kreneš iznova. Kad se osjetiš starim zbog tuge, ozlojedenosti, strahova, sumnji ili neuspjeha, On će uvijek biti tu da ti da novu snagu i nadu“ (Christus vivit, 1-2).

Draga braćo i sestre, ova poruka je upućena istodobno svakoj osobi i svijetu. Kristovo uskrsnuće je početak novog života za svakog muškarca i svaku ženu, jer istinska obnova uvijek počinje od srca, od savjesti. Ali Uskrs je također početak novog svijeta, oslobođena od ropstva grijeha i smrти: svijet se konačno otvorio Kraljevstvu Božjem, Kraljevstvu ljubavi, mira i bratstva.

Krist živi i ostaje s nama. On pokazuje svjetlo svoga lica Uskrsloga i ne napušta one koji su u kušnji, boli i žalosti. Neka on, Živi, bude nada za ljubljeni sirijski narod, koji je žrtva dugotrajnog sukoba na koji riskiramo da postanemo sve više rezignirani, pa čak i ravnodušni. Kucnuo je, naprotiv, čas da se ulože novi napor oko iznalaženja političkog rješenja koje će odgovoriti na opravdane težnje za slobodom, mirom i pravdom, da se odgovori na humanitarnu krizu i potpomogne siguran povratak raseljenih, kao i svih onih koji su potražili utočište u susjednim zemljama, osobito u Libanonu i Jordanu.

Uskrs nas potiče upraviti pogled na Bliski istok, rastrgan stalnim podjelama i napetostima. Neka kršćani u tim krajevima sa strpljivom ustrajnošću svjedoče Gospodina uskrslog i pobjedu života nad smrću. U mislima mi je osobito narod Jemena, posebno djeca, iscrpljena glađu i ratom. Neka svjetlost Uskrsa prosvijetli sve vladare i narode na Bliskom istoku, počevši od Izraelaca i Palestincaca, i potakne ih da ublaže mnoge patnje i teže budućnosti mira i stabilnosti.

Neka prestanu krvoprolića u Libiji, gdje su posljednjih tjedana bespomoćni ljudi ponovno umirali, a mnoge obitelji bile prisiljene napustiti svoje domove. Potičem uključene strane da izaberu dijalog, a ne silu, izbjegavajući da se ponovno otvore rane koje su ostale nakon deset godina dugih sukoba i političke nestabilnosti.

Neka živi Krist podari svoj mir čitavom ljubljenom afričkom kontinentu, još uvijek prepunom društvenih napetosti, sukoba i ponekad nasilnih oblika ekstremizma koji za sobom ostavljaju nesigurnost, razaranje i smrt, osobito u Burkini Faso, Maliju, Nigeru, Nigeriji i Kamerunu. U mislima mi je također Sudan, koji trenutno prolazi kroz razdoblje političke nesigurnosti. Želja mi je da se ondje čuje glas sviju i da svi složno rade na tome da se zemlji omogući da nađe slobodu, razvoj i blagostanje kojem tako dugo teži.

Neka uskrslji Gospodin prati napore koje poduzimaju građanske i vjerske vlasti Južnog Sudana, poduprte plodovima duhovne obnove održane prije nekoliko dana ovdje u Vatikanu. Neka se u povijesti te zemlje otvori nova stranica u kojoj će se sve političke, društvene i vjerske komponente djelatno zalagati za ostvarivanje općeg dobra i pomirenje nacije.

Neka ovaj Uskrs donese utjehu stanovništvu istočnih krajeva Ukrajine koje nastavlja patiti zbog sukoba koji još uvijek traje. Neka Gospodin potakne inicijative za dostavu humanitarne pomoći kao i one koje teže postizanju trajnog mira.

Neka radost uskrsnuća ispuni srca onih koji na američkom kontinentu trpe posljedice teških političkih i ekonomskih prilika. Mislim posebno na venezuelski narod: na mnoge kojima, zbog krize koja traje i sve se više pogoršava, nedostaju minimalni uvjeti potrebnii za dostojanstven i siguran život. Neka Gospodin udijeli da svi oni koji imaju političku odgovornost rade na okončanju društvenih nepravdi, zlostavljanja i nasilja, te poduzmu konkretne korake potrebne za uklanjanje podjela i pružanje stanovništvu pomoći koja mu je potrebna.

Neka Uskrsl Gospodin prosvijetli napore koji se poduzimaju u Nikaragvi kako bi se što brže iznašlo mirno i dogovorno rješenje za dobrobit čitavog nikaragvanskog naroda.

Pred mnogim patnjama našeg vremena, neka nas Gospodin života ne nađe hladne i ravnodušne. Neka nas učini graditeljima mostova, a ne zidova. Neka Onaj koji nam daruje svoj mir učini da utihne buka oružja, bilo u područjima ratnog sukoba, bilo u našim gradovima, te potakne vođe narodâ da rade na okončanju utrke u naoružanju i zabrinjavajućeg širenja oružja, posebno u ekonomski naprednjim zemljama. Neka uskrsl Krist, koji je otvorio vrata groba, otvor naša srca potrebama onih koji trpe oskudicu, ranjivih, siromašnih, nezaposlenih, marginaliziranih i svih onih koji kucaju na naša vrata u potrazi za kruhom, utočištem i priznavanjem svoga dostojanstva.

Draga braćo i sestre, Krist živi! On je nada i mladost za svakoga od nas i za čitav svijet. Dopustimo Mu da nas obnovi! Sretan Uskrs!

I mi smo pozvani Isusa osobno susresti i postati njegovi navjestitelji i svjedoci

Papin nagovor prije i nakon molitve Kraljice neba, Uskrnsni ponедjeljak, 22. travnja 2019.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Danas, i kroz čitav ovaj tjedan, u liturgiji, pa i u životu, produljuje se uskrsna radost Isusova uskrsnuća, čudesnog događaja što smo ga se jučer spomenuli. Na uskrsnom bdjenju odzvanjale su riječi koje su izrekli andeli kraj praznog Kristova groba. Ženama koje su došle na grob u zoru prvog dana nakon subote, rekoše: „Što tražite Živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu“ (Lk 24, 5-6).

Kristovo uskrsnuće predstavlja najpotresniji događaj u ljudskoj povijesti koji svjedoči o pobradi Božje ljubavi nad grijehom i smrću i daje našoj nadi u život temelj čvrst poput stijene. Dogodilo se ono što je bilo ljudski gledano nezamislivo: „Isusa Nazarećanina [...] Bog... uskrisi oslobodivši ga grozote smrti“ (Dj 2, 22.24).

Na ovaj Uskrnsni ponедjeljak liturgija nas, s Matejevim Evandđeljem (usp. 28, 8-15), vraća na prazan Isusov grob. Dobro nam je u duhu se vratiti na prazan Isusov grob. Žene, pune straha i radoći, trče javiti učenicima da je grob prazan; i u tom trenutku pred njima se pojavljuje Isus. One „obujme mu noge i ničice mu se poklone“ (r. 9). Dotakle su ga: nije bio utvara, bio je Isus, živ, tijelom, bio je On. Isus razgoni strah iz njihovih srca i još više ih ohrabruje da navijeste braći što se dogodilo. Sva evandelja naglašavaju ulogu žena, Marije Magdalene i drugih, kao prvih svjedoka uskrsnuća. Muškarci su se, u strahu, zatvorili u dvorani Posljednje večere. Petar i Ivan, obavijesteni od Magdalene, tek su nakratko izašli i na brzinu posjetili grob ustanovivši da je otvoren i prazan. Ali žene su prve susrele Uskrsloga i donijele navještaj da je On živ.

SVETA STOLICA

Danas, draga braćo i sestre, Isusove riječi upućene ženama također odzvanjaju za nas: „Ne bojte se! Idite, javite...“ (r. 10). Nakon obredâ Vazmenog trodnevlja, koji su nam dali ponovno proživjeti otajstvo smrti i uskrsnuća našega Gospodina, sada ga očima vjere promatramo uskr-slog i živa. I mi smo pozvani osobno ga susresti i postati njegovi navjestitelji i svjedoci.

Zajedno s drevnom uskrsnom liturgijskom posljednicom u ovim danima ponavljamo: „Ufanje mi uskrslo je, Krist, moj Gospod“. I u Njemu smo i svi mi uskrsnuli, prešavši iz smrti u život, iz ropstva grijeha u slobodu ljubavi. Dopustimo, dakle, da do nas dopre utješna poruka Uskrsa i obavije nas svojim slavnim svjetlom, koje raspršuje tamu straha i tuge. Uskrslis Isus hoda uz nas. On se očituje onima koji ga zazivaju i ljube. Prije svega u molitvi, ali i u jednostavnim radostima koje se žive s vjerom i zahvalnošću. Želim da svi osjetimo njegovu prisutnost dijeleći trenutke srdačnosti, prihvatanja, prijateljstva, promatranja prirode!

Neka nam svetkovanje ovoga dana, u kojem je uobičajeno uživati malo odmora i slobode, pomegne iskusiti Isusovu prisutnost.

Zamolimo Djevicu Mariju da možemo bogato crpiti mir i spokojstvo, te darove Uskrsloga, kako bismo ih dijelili s braćom, osobito s onima kojima je najpotrebnija utjeha i nada.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Crkva zauzela jasan stav nulte tolerancije

Predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić, u razgovoru za Hrvatski katolički radio u petak, 1. ožujka, govorio je o „susretu bez presedana“ – ‘Zaštita maloljetnika u Crkvi’, na kojemu je od 21. do 24. veljače sudjelovalo u Rimu, razmatrajući prevenciju pedofilije i kajući se za ta počinjena zlodjela u Crkvi, u zajedništvu s papom Franjom, predsjednicima biskupskih konferencijskih svijeta, redovničkih poglavara i žrtava svećeničkih zlostavljanja.

Sveti Otac Franjo učinio je presedan, da se o tom osjetljivom problemu patnje djece, ne samo u Crkvi, nego i u svijetu, otvoreno razgovara, rekao je mons. Puljić. „U svom završnom govoru na susretu 24. veljače, papa Franjo izrekao je svoju muku zbog milijuna djece koji su žrtve nasilja diljem svijeta. Mi smo raspravljali o našoj obvezi da u krilu Crkve zauzmemo stav nulte tolerancije, ali nam ne može biti svejedno ako milijuni djece i danas i svake godine trpe isto iskustvo. To je strašna moralna mrlja koja je nazočna u svim kulturama i svim civilizacijama. A mi biskupi, okupljeni iz svih dijelova svijeta, predstavljali smo taj svijet“ rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši kako se Papa osobito osvrnuo na zla pornografije, seksualnog turizma i opasnost digitalnog svijeta koji zavodi i iskorištava djecu.

„Sva ta zla nazvao je djelovanjem Sotone pa je pozvao vjernike neka se budnošću, molitvom, pokorom i dobrom djelima odupru njegovom zavođenju. Odgovorne u društvu pozvao je neka zaštite djecu i odrasle od pornografije, digitalne opasnosti i seksualnog turizma, jer to je zlo i zločin koji nemaju pravo na slobodu. Mi smo u eri osvojenih sloboda. ‘Ova djela nemaju pravo na slobodu’, rekao je Sveti Otac. To je strašna rečenica i strašan poziv voditeljima današnjeg društva da imaju u vidu i potrebu zaštite djece od toga zla“ istaknuo je mons. Puljić.

Govoreći o odgovornosti za počinitelje pedofilije unutar Crkve kao i o onima koji su to zataškavali, mons. Puljić je rekao: „Bilo je slučajeva gdje se pojedini biskupi nisu snašli, gdje nisu shvatili ozbiljnost žrtava koje su stradale, bilo je slučajeva gdje su žrtve bile zanemarene i nije ih se saslušalo. Činjenica je da su se mnogi biskupi našli zatečenima. Zato je papa Franjo i sazvao taj susret predsjednika biskupskih konferencijskih svijeta, da se zauzme zajednički stav, da se bude svjestan ozbiljnosti čina zlostavljanja djece, da o toj temi pričamo i da zajednički poduzmeme akcije. Bilo je propusta, bilo je zanemarivanja, ali uglavnom sve biskupske konferencijske imale su obvezu i imaju svoje smjernice kako postupati u tom pogledu. Medijski je servirano kao da je u Crkvi praksa bila zanemarivanje. To ne stoji. Bilo je slučajeva koji su sankcionirani, ako je netko zataškavao, ako je znao a nije u svezi toga ništa poduzimao, onda je bila snošena i odgovornost“ rekao je mons. Puljić. Nadbiskup smatra dobrim da su se na susretu čule i žrtve zlostavljanja, „tako da je i tim načinom pokazano što znači kad je netko zanemaren i što žrtve traže“.

Podsjetio je da je papa Benedikt XVI. još kao prefekt Kongregacije za nauk vjere „jasno govorio da ima određene nečistoće u Crkvi koju treba očistiti. I onda je kao Papa zauzeo jasan stav u pogledu ophođenja, ne samo ‘spašavanja’ ugleda Crkve, nego u pogledu čišćenja od tih zala koji su se, nažalost, našli i u Crkvi. I u Hrvatskoj zakon iz 2013. pedofilsko korištenje djece ubraja među velike zločine. Svatko je dužan to prijaviti! Ne samo biskup, ne samo svećenik, nego svaki vjernik. Bilo da se radi o vlastitoj obitelji, susjedstvu, bilo gdje. Kada netko čuje, osjeti ili čuje neku priču, on je dužan zaštititi ugroženoga. Dakle, prijaviti. Ako se radi o svećeniku, osoba je dužna doći crkvenoj instituciji, biskupu, u Ordinarijat ili nekome javiti: ‘Radi se o nekim sumnjičivim stvarima, potrebno je zaštititi djecu’. Dakle, pozvani smo svi! To je Papa u svom završnom govoru uputio Crkvi, crkvenim poglavarima i cijelom svijetu. Svi smo pozvani stati u obranu

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

nezaštićenih, ili kako je to sv. Ivan Pavao II. često govorio, dužni smo biti glas onih koji glasa nemaju“ poručio je mons. Puljić.

Susreti za žrtvama svećenika pedofila su potresni, potresna su njihova svjedočanstva, rekao je nadbiskup. „Osjeća se kako su to osobe koje su duboko ranjene. Osjećaju se izgubljenima i treba im ljudska blizina i prijateljska ruka. Oni su opterećeni prošlošću, ne mogu raditi ni spavati a da ih ne progoni ta tužna prošlost. Osobito su pogodeni ako se u njih sumnja. Ako im se ne vjeruje, ako se njihovo iskustvo omalovažava ili ignorira. Zato su Papa i nekoliko predavača isticali upravo tu potrebu, da Crkva bude ljubazna majka. Dobra odgojiteljica. Sa srcem, koja razumije, prihvata, sluša. Papa je rekao u svojoj završnoj riječi: „Ne bojte se, braćo biskupi, ‘izgubiti’ vrijeme u slušanju takvih priča“. Jer mi smo obvezni, dužni, ne samo saslušati ih, nego im pomoći da ozdrave. Ne može se čovjeku pomoći da ozdravi ako ga ne saslušaš, ako ne čuješ njegovu priču, ako mu ne pružiš prigodu da osjeti da si pokraj njega, da ga razumiješ, da si mu prijatelj. Zato je Papa rekao, mi moramo biti kao ljubazna majka“ istaknuo je mons. Puljić.

Na susretu u Vatikanu moglo se zaista osjetiti ranjenost žrtava zlostavljanja, njihova potištěnost, a u nekim slučajevima i volja da krenu naprijed, da ozdrave, da pokušaju živjeti normalno, rekao je mons. Puljić. Osobito ga je dirnuo primjer kad je za vrijeme liturgije kajanja jedan mlađić u svom obraćanju iznio svoje rane i bol. „A onda je nakon malo šutnje, uzeo violinu i odsvirao nam jedan klasični komad. Htio je dati do znanja, ‘Mene glazba liječi. Ja sam se specijalizirao u klasici i evo, i vama pružam ono što znam. Zahvalujem na ovome trenutku susreta’. Kao da je htio reći, ‘Molim vas, budite i vi glazba svima onima koji se vama obrate’. Da osjete tu opuštenost, da osjete blizinu i razumijevanje“ potaknuo je mons. Puljić.

Sve biskupske konferencije bile su davno dužne izraditi smjernice u postupanju, ne samo u procesu, nego i u liječenju žrtava. Sastavni dio tih smjernica je i Povjerenstvo stručnjaka koje je pomoći upravo u takvim slučajevima, rekao je mons. Puljić. Naglasio je da je netočan zaključak koji se ‘nameće’, kao da se pedofilija događa samo u Crkvi. „Crkva je također dio ovoga svijeta i podložna je svim ranama kojima su i ljudi podložni, ali je Crkva zauzela jasan stav nulte tolerancije. Ne želimo da se to ponavlja, bit ćemo stroži u pogledu selekcije budućih svećenika, jer mnogi su zalutali, to je izdaja svećeničkog zvanja. Ne samo da je to žalost i tužan događaj, nego taj susret je i prigoda, kako je rečeno i u raspravi, da se nešto pozitivno dogodi. A prva i najbliža prigoda jest pomoći ranjenima, oštećenima, da se vrate u normalni život. Ali, taj događaj bez presedana je i poruka svijetu, poruka odgovornima koji se nažalost služe djecom u iskorištavanju, da se zajednički udruže i bore protiv toga zla koji je nažalost prisutan. Papa ga je dobro okarakterizirao kao djelo tame, djelo Zloga, djelo Sotone. Dobro je da se taj susret dogodio jer smo mi biskupi, predstavnici svih naroda diljem svijeta, s papom Franjom jasno dali do znanja da želimo Crkvu očistiti od toga zla koji je i nas pogodio. Ne želimo ni jedan takav slučaj. To je jako dobra odluka i jako vrijedan susret“ istaknuo je predsjednik HBK. Stavljujući ga u kontekst svjetskih zbivanja, „i kao Crkva dužni smo pomoći svijetu koji se nalazi u takvom zlu, da ga se od toga osloboди. Zauzmimo se svi zajedno i pomozimo djeci koja su ugrožena“ poručio je mons. Puljić.

Na susretu u Vatikanu istaknuta je potreba transparentnosti službenika Crkve, a to zahtjeva i promjenu mentaliteta. „To je svakako promjena i želja da se s tim zlom raskrstí, da se s njim suoči i da se shvati svu težinu rana onih koji su to proživjeli. Kada se to dogodi u Crkvi, to ima medijsku, ali i osobitu moralnu težinu. Sablazan je posrijedi! Zato je Isus u svom govoru zaprijetio onima koji sablazne malene i rekao da bi bilo bolje da im se mlinski kamen objesi oko vrata i da potonu. Te Isusove prijetnje daju naslutiti o kakvim se razmjerima štete radi. Ne samo glede pedofilije unutar Crkve nego i organiziranog kriminala diljem svijeta putem pornografije, seksualnog turizma i digitalnog zavodenja, iskorištavanja milijuna djece. Tu Crkva ne može šutjeti. Tu Crkva mora podići glas! Mora najprije očistiti svoje redove, ali i podići glas i biti glas onih koji

glasa nemaju“ poručio je nadbiskup Puljić.

Činjenica da se u zlostavljanjima zloupotrebljava svećenička moć i autoritet povezana je s tim skandalima, ali ne mora biti uzrok, rekao je nadbiskup. „Samim time da je netko u službi, da je odgovoran i zadužen za drugoga, on je po svojoj službi, profesiji, autoritet. Zato je žalosno da on zloupotrebljava svoj autoritet. Govorilo se o težini toga čina i to se opisivalo kao klerikalizam. No, to nije glavni razlog skandala. Posrijedi su druge neuredne sklonosti, devijacije, patologije, bolest kojoj pojedinac podlegne, nije budan, ne pazi na to, onda se iskorištava autoritet. To je krivo korištenje autoriteta ili zloupotreba autoriteta. Ali u pozadini je nešto teže. Bolest, psihička neuravnoteženost, nešto što treba liječiti i spriječiti da takvi dođu u svećeničke redove. Treba ga na vrijeme otkriti i pomoći da ne preuzima nešto što ne pripada svetoj svećeničkoj službi“ rekao je nadbiskup Puljić.

Organizatori susreta pokazali su i strašnu dimenziju pedofilije kao posljedice grijeha. „Skup je bio ponizni vapaj okupljenih biskupa oko Petrovog nasljednika, koji su poput obraćenog sina došli natrag Ocu nebeskom, moliti oproštenje za propuste braće, moliti milost za učinjene grijehe“ rekao je nadbiskup. Pokornički čin koji je bio na susretu podsjetio ga je na čin sv. Ivana Pavla II. u Velikom jubileju 2000. g., kada je pred velikim Kristovim križem, Papa tada zavatio: „Isuse, koji si patio za nas, Isuse koji si nas svojom križem i mukom otkupio i spasio, pomozi svojim sinovima. Oprosti za sva zlodjela, za sve nevjere, za sve što je Crkva učinila tijekom povijesti“. „Pokornički susret bio je dirljiv, znakovit i primjeren svetom i grešnom zboru. Jer mi smo kao Crkva, kao sinovi svete katoličke Crkve, na putu svetosti, ali grešnici. Crkva je sveta ne zato što smo mi sveti, nego što je u njoj Sveti nad svetima. Ali smo grešni, slabi i zato nam je potrebna poniznost, kajanje i molba za oproštenje. I papa Franjo je pokorničkim činom, poput svoga predčasnika sv. Ivana Pavla II., zavatio: „Bože, oprosti Crkvi svojoj! Oprosti njenim sinovima! Oprosti cijelom čovječanstvu i pomozi da progledaju, da se obrate“ rekao je predsjednik HBK.

Nadbiskupu je dojmljiva poruka pape Franje u njegovoј homiliji da svećenici kao službenici Božji moraju biti na putu prema svetosti. „Moramo biti dobri očevi, svećenici, biskupi. Moramo biti uzor. Ali je rekao i da vjernici imaju pravo na dobrog svećenika, na svetog svećenika. Znači, ne smiju dopustiti da se takvo nešto dogodi u njihovoј sredini. Svi smo odgovorni i svi moramo imati otvorene oči i dobru želju. U tom kontekstu, rečenica da vjernici imaju pravo na dobrog, svetog svećenika, poziv je i vjernicima, ne samo da svećenike vole, za njih mole i pomažu im, nego i da, ako treba, pomognu da ne zastrane“ potaknuo je nadbiskup Puljić.

Istaknuo je važnost odgoja budućih svećenika, ali i uopće odgoja buduće djece, odgoja u obiteljima, učvrstiti očeve i majke da budu uzor djeci. Pomoći ne samo budućim svećenicima, nego i obiteljima, mladima, da ostvare svoje ideale. „Mladi osobito nose plamen želje učiniti nešto dobro u životu. Treba im pomoći da to ostvare, a ne zavoditi ih da im se upropasti život“ upozorio je mons. Puljić.

Zadarski nadbiskup komentirao je i mogućnost kako se govorom o svećeniku koji se, po crkvenoj kazni, vraća u laički stalež, možda sugerira da je biti laik ‘kazna’. Nadbiskup smatra da bi ipak trebalo jasnije reći da je kazna oduzimanje kleričkog staleža. „Laički status je sveti status. Biti laik u Crkvi je pozitivna, vrijedna kvaliteta. Laici su osobito na Drugom vatikanskom saboru pozvani, prozvani i ocijenjeni kao nužno potrebni, ako Crkva želi preživjeti u velikom košmaru moralnog i drugih nereda. Crkva ne može bez laika. Laici su sastavni dio njene ekleziologije. Ali, i ja bih radije rekao, oduzima mu se klerički status. Oduzima mu se ono što mu je bilo povjereni, jer Sveti red je nešto Božje, krštenje se nikome ne može oduzeti. Ali budući da je jednom bio izdignut u odgovornost i u časnoj službi vršenja poslanja u Crkvi kao propovjednik, djelitelj svetih tajni, odgojitelj Božjeg naroda, u slučaju pedofilije to mu se oduzima. To jest kazna. I onda osoba može biti samo laik. Nije to ponižavanje, nego može biti samo ono što je bio prije nego je postao

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

zaređen. Nije to ponižavanje, ali se osobi oduzima nešto što se laicima ne može povjeriti. Ali bolje bi bilo reći, oduzima mu se klerički stalež. Oduzima mu se ono što je imao kao privilegij, jer je bio pripreman, bio je zaređen, bio je sposoban vršiti tu službu u Crkvi, a oduzimanjem kleričkog staleža ne može više propovijedati i dijeliti svete tajne“ rekao je mons. Puljić.

Zaključno, nadbiskup Puljić smatra da su za kriminalna djela seksualnog zlostavljanja potrebni psihologija, psihijatrija, patologija i kriminologija. „No, bez teologije koja je nauka o Bogu i čovjeku, bez teologije milosti i grijeha, ostajemo prikraćeni o značenju toga zla u svijetu. Bogu posvećena osoba tim je činom izgubila povjerenje i poštovanje naroda i nanijela ogromnu štetu Crkvi, svećenicima i vjernicima. Kada je čovjek nesposoban vladati sobom, nužna su i sredstva prisile, kazne i zatvora, kako bi se sprječilo veće zlo i zaštitilo nevine i ugrožene“ poručio je predsjednik HBK Želimir Puljić, u razgovoru za HKR o temi pedofilije i osvrtu na svoj boravak u Rimu na susretu ‘Zaštita maloljetnika u Crkvi’.

Priopćenje HBK u povodu zabrane mise zadušnice na bleiburškom polju

Dijecezanski upravitelj biskupije Gurk Klagenfurt mons. Engelbert Guggenberger, odlučio je ove godine ne dopustiti slavljenje mise zadušnice na bleiburškom polju. Hrvatska biskupska konferencija sa žaljenjem je primila tu odluku i izražava svoje duboko neslaganje s razlozima koji se navode za takvu odluku i u cijelosti ih odbacuje. Uskraćivanje mogućnosti molitve za žrtve te velike tragedije hrvatskoga naroda znači nepoštivanje žrtve i gubitak osjećaja za patnju nedužnih.

Predstavnici Hrvatske biskupske konferencije i Austrijske biskupske konferencije u nekoliko su navrata razgovarali o obilježavanju Bleiburške tragedije.

Hrvatska biskupska konferencija uključila se preko Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine u organizaciju misnoga slavlja na bleiburškome polju 2003. godine. Svi proteklih godina, a napose prošle 2018. godine, euharistijsko slavlje je proticalo dostojanstveno kako i priliči toj najuzvišnjoj molitvi Crkve.

Sjednica Vijeća HBK za laike

Članovi Vijeća HBK za laike sastali su se na sjednici 21. ožujka u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem predsjednika Vijeća riječkog nadbiskupa Ivana Devčića.

Prvi dio sjednice činila je rasprava o bioetičkim izazovima sadašnjice s naglaskom na pobačaju za koji je u pripremi novi zakon, a koji izaziva izražene društvene prijepore. Vijeće je obrađivalo temu s više aspekata. Dok se hrvatski javni prostor, pojedina radna mjesta (među inima i ona koja određuju održivost i razvoj cijelog društva, poput državnih dužnosnika, pravnika, liječnika, pa i učitelja te znanstvenika), ali i osobni odnosi „običnog čovjeka“ nalaze u stanju latentnog tijanja vrijednosnog sučeljavanja oko niza bioetičkih tema (koncept „roda“ i njegova implementacija, pobačaj, medicinski potpomognuta oplodnja, poimanje ljudske spolnosti i prava osoba s homoseksualnim, biseksualnim i transseksualnim orijentacijama, redefiniranje braka i obitelji, uloga roditelja u odgoju djece i dr.), postavlja se pitanje kako se vjernik treba postaviti prema takvim bioetičkim sučeljavanjima u hrvatskom društvu.

Glede pitanja pobačaja, Vijeće je mišljenja kako je potrebno znatno više koristiti dominantne i sve brojnije znanstvene dokaze biomedicinskih istraživanja o početku života začećem, kao i pravna mišljenja nadležnih katedri većine sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Tu argumentaciju potrebno je na primjeren način artikulirati za uvrštanje u školske kurikulume, a posebice za pastoralni rad s obiteljima u svim hrvatskim biskupijama. Upućeno je i na vrijedna pravna rješenja nekih država čije državno-političke strukture eksplicitno uvažavaju kršćansko viđenje ove tragične pojave suvremenog društva. Zaključeno je kako će Vijeće temeljem rasprave o toj temi

formulirati svoje očitovanje te ga dostaviti Konferenciji na znanje.

U drugom dijelu sjednice članovi su tematizirali ulogu Vijeća i pripadnog Ureda za laike u svjetlu dokumenta HBK Za život svijeta, za koji je sa žaljenjem ustvrđeno kako je nedovoljno izrazan interes da se upozna i primjeni u pastoralnoj praksi u našim nad/biskupijama.

U prijedlozima za unaprjeđenje djelovanja Vijeća i za daljnju promociju laikata u Hrvatskoj istaknuto je kako je potrebno dodatno se angažirati oko promjene naslijedenog mentaliteta hrvatskih katolika prema kojem je aktivnost Crkve većinom zadaća klera i redovništva, premda je niz uspješnih društvenih angažmana hrvatskih laika već pokazao jasne pomake u tom smislu, a koji su prepoznati i u međunarodnim katoličkim ustanovama i udrugama.

Izraženo je i mišljenje kako je potrebno suočavanje s elementima fanatizma i fundamentalizma u nekim oblicima djelovanja organiziranog laikata, kao i prisutne opasnosti parcijalnog pristupa u pogledu naglašavanja zauzimanja samo za odredene istine vjere i morala, a ne cjelovita pristupa evanđelju, posebice evangelizacije u odnosu na svijet znanosti, kulture i obrazovanja.

Zaključeno je kako je potrebno formirati laike u duhu kulture dijaloga i komunikacije s drugima, a formaciju promovirati kao višeobličnu aktivnost, naglasak staviti na različite oblike škola, sastanaka i seminara koje će u različitim prigodama omogućiti susret s kršćanskim naukom, a Vijeće bi u tom smislu trebalo biti tijelo koje potiče, pomaže i promovira formaciju laika. U svezi s time istaknuto je da bi u Uredu za laike trebalo zaposliti još jednog djelatnika.

Sjednica Vijeća bila je plodna i u pogledu iznošenja teškoća i izazova angažiranih laika s predstavnicima klera i teologima, ali i obrnuto. Nadajući se kako je to početak dijaloga na obostrano plodno crkveno djelovanje sjednica je zaključena mišju o potrebi češćeg međusobnog susretanja i komuniciranja.

Sjednica Vijeća HBK za kler

Vijeće Hrvatske biskupske konferencije za kler pod predsjedanjem predsjednika bjelovarsko križevačkog biskupa Vjekoslava Huzjaka održalo je svoju redovitu sjednicu u srijedu, 3. travnja 2019., u prostorima Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

Na sjednici su razmotrena neka aktualna pitanja koja se tiču svećeničkog života, duhovnosti i pastoralu kako u Hrvatskoj tako i na razini univerzalne Crkve. Istaknuta je potreba izdavanja publikacije koja bi pratila i bila na pomoć i poticaj svećenicima u njihovom svakodnevnom životu i radu, a napose kao u pomoć u duhovnome rastu.

Predsjednik HBK čestitao Židovima Pesah

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je glavnom rabinu Židovske vjerske zajednice "Bet Israel" u Hrvatskoj Kotelu Da-Donu i glavnom rabinu Koordinacije židovskih općina u Republici Hrvatskoj Lucianu Moši Preleviću čestitku za blagdan Pesah.

"U ove svete dane Židovi se spominju velikog događaja oslobođenja iz egipatskog ropstva, kad je dobri Bog iskazao veliku ljubav i milosrđe prema svom izabranom narodu, te mu darovao dugo vremena željenu slobodu i poveo ga u Obećanu zemlju. Sveti Pismo svjedoči o snažnoj Božjoj prisutnosti i blizini u svim presudnim događajima njegova naroda. Ona su i trajni podsjetnik u ovom vremenu kako Gospodin nikad ne ostavlja svoj narod, već ga brižno prati u svim etapama njegove povijesti. U svoje ime kao i u ime Hrvatske biskupske konferencije i katoličkih vjernika u Republici Hrvatskoj, Vama osobno kao i svim članovima Vaše zajednice, čestitam blagdan Pesaha i želim neka Vam Svemogući udijeli svoj mir i obilje svakog blagoslova.", stoji u čestitci nadbiskupa Puljića.

Predsjednik HBK čestitao Uskrs Predsjednici i predsjednicima Sabora i Vlade

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadaraski nadbiskup Želimir Puljić uputio je uskrsne čestitke Predsjednici RH Kolindi Grabar Kitarović, predsjedniku Hrvatskog sabora Gordani Jandrokoviću i predsjedniku Vlade RH Andreju Plenkoviću.

“Koristim prigodu zahvaliti za upućene čestitke i dobre želje uz svetkovinu Isusova Uskrsnuća koje je najsnažnije vrelo ljudske nade iz kojeg izvire snaga i radost Crkve. Jer, „da Krist nije uskrsnuo, veli apostol Pavao, uzaludno bi bilo naše propovijedanje“ (1 Kor 15,14) i neutemeljeno naše ufanje. Kristovim uskrsnućem, naime, pobijedena je smrt i grijeh, a otvorena perspektiva vječnosti. Uskrsli nas stoga poziva i potiče promicati dobrotu, razumijevanje i solidarnost među ljudima i narodima. I ne umarati se to činiti unatoč kušnjama i brojnim zaprekama. Među velikim nakanama, koje će vjernici diljem svijeta moliti na Veliki petak, nalazi se i ona za državne poglavare: „Neka Svetogospodin upravi njihov um i srce po svojoj volji da traže mir i slobodu svih ljudi“. Tu molitvu će izgovarati i vjernici diljem naše domovine Hrvatske „za ljude koji su na vlasti“ s nakanom da se „na cijelom svijetu ustali siguran mir i blagostanje naroda“. U tom duhu i u blagdanskom ozračju želim Vama, Vašoj obitelji i svim Vašim suradnicima sretne uskrsne blagdane uz obilje blagoslova, mudrosti i razboritosti u obavljanju časne i odgovorne službe.“, stoji u čestitci nadbiskupa Puljića.

Godišnja sjednica Vijeća HBK i BK BiH za hrvatsku inozemnu pastvu

U sjedištu Hrvatske biskupske konferencije održana je pod predsjedanjem biskupa mons. Pere Sudara 24. travnja 2019., tradicionalno u srijedu po Uskrsu, godišnja sjednica Vijeća Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine za hrvatsku inozemnu pastvu. Na sjednici Vijeća sudjelovali su, uz predsjednika biskupa Sudara, nacionalni ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić, koji je ujedno i tajnik Vijeća, fra Miljenko Šteko, predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine, s. Ana Marija Antolović ASC, predsjednica Hrvatske redovničke konferencije, područni delegati hrvatske inozemne pastve: za Sloveniju fra Marko Prpa, za Austriju fra Ilija Mijatović, za Njemačku don Ivica Komadina, za Švicarsku fra Branko Radoš, za Zapadnu Europu vlč. Stjepan Čukman, za Skandinaviju mons. Stjepan Biletić, za Kanadu mons. Ivan Vukšić, za Sjedinjene Američke Države fra Nikola Pašalić, za Južnu Ameriku mons. Drago Balvanović, za Oceaniju fra Ivo Tadić, te predstavnik pastoralnih suradnika iz Njemačke gospodin Ivan Ivankačić kao i predstavnica redovnica iz Njemačke s. Verica Grabovac.

Otvaramoći sjednicu biskup Sudar posebno je zahvalio Ravnatelju na njegovom dosadašnjem predanom petogodišnjem radu u Ravnateljstvu dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu te čestitao na ponovnom petogodišnjem mandatu za koji je potvrđen na zajedničkoj sjednici obiju biskupskih konferencija u siječnju o. g., također je izrazio zahvalnost i čestitke mons. Dragi Balvanoviću na njegovu 60-godišnjem služenju u svećeničkom pozivu Crkvi u domovini i inozemstvu. Predsjednik je potom vijećnike izvijestio o zaključcima zajedničkoga godišnjeg zasjedanja biskupa glede hrvatske inozemne pastve, posebno im prenijevši priznanje biskupa za predani pastoralni rad među našim iseljenicima i njihovim potomcima. Potom je ravnatelj Markić podnio godišnje izvješće o djelovanju Ravnateljstva u 2018. godini, govoreći posebice o aktualnom stanju i personalnim pitanjima, fondu solidarnosti, najvažnijim događanjima protekle godine kao i predstojećim događajima u ovoj godini, a progovorio je i o otvorenim pitanjima i izazovima naše inozemne pastve, među kojima osobito o novom valu iseljavanja. Posebno je istaknuo 50. obljetnicu utemeljenja Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu koja će biti obilježena tijekom tekuće godine.

U nastavku sjednice izvješća o povjerenim im područjima podnijeli su delegati hrvatske inozemne pastve, podijelivši jedni s drugima poteškoće i izazove s kojima se susreću, osobito u

situaciji pojačanoga iseljavanja hrvatskih katolika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, posebice u zapadnoeuropske zemlje.

Sudionici su raspravljali o relevantnim dokumentima za djelovanje hrvatske inozemne pastve: Statutu Vijeća, Pravilniku Ravnateljstva te Pravilniku delegatske službe za koje su predložene određene izmjene koje će se dostaviti za sljedeće zajedničko zasjedanje obiju konferencija.

Nazočne je pozdravio i biskup domaćin, generalni tajnik HBK mons. Petar Palić koji je nazočio kraćem dijelu sjednice čestitavši uskrsne blagdane i zaželjevši plodan rad.

Predsjednik HBK nadbiskup Puljić čestitao Uskrs pravoslavnima

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić u povodu svetkovine Uskrsa koja se ove godine po julijanskom kalendaru proslavlja 28. travnja uputio je čestitke mitropolitu zagrebačko ljubljanskom Porfiriju, episkopu dalmatinskom Nikodimu i episkopu pakračko – slavonskom Jovanu i protojereju Makedonske pravoslavne crkve Kirku Velinskому:

„Od srca Vam zahvaljujem na čestitci koju ste mi uputili za blagdan Uskrsa kada jedni drugima upućujemo čestitke i dobre želje. Radujemo se, naime, što smo darom uskrsnoga događaja postali „rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečen naviještati silna djela Onoga koji nas iz tame pozva k divnome svjetlu svome“ (1 Pet 2, 9). Na tom uskrsnom svjetlu počiva vjera Crkve. A iz jutra uskrsne zore izvire njezina snaga, radost i utjeha. Jer, „da Krist nije uskrsnuo uzaludno bi bilo naše propovijedanje (1 Kor 15,14) i bezizgledna naša nada. Osnaženi vjerom uskrsnog događaja kadri smo „stajati čvrsto u Gospodinu“ (Fil 4, 1). Isus je uskrsnućem pobijedio grijeh i smrt, te postao nada i snaga naša. On je svjetlo u povijesti ljudskog mraka i tame. On je središte i smisao svega. U toj vjeri i radosti želim Vama i povjerenim vjernicima blagoslovljene uskrsne blagdane! Hristos vaskrse – vaistinu vaskrse! Felix Alleluia!“

ZADARSKA NADBISKUPIJA

**Mons. Puljić: ‘Bleiburg je simbol početka, prva postaja križnoga puta i stradanja’
(Die Tagespost – Razgovor)**

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije, zadarski nadbiskup Želimir Puljić dao je intervju za ‘Die Tagespost’.

Katolički list za politiku, društvo i kulturu Die Tagespost objavio je razgovor s predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije, nadbiskupom Želimirom Puljićem. Intervju prenosimo u cijelosti.

Što Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj znači spomen na ubijene u Bleiburškoj tragediji? Zašto joj je taj spomen toliko važan?

– Možda je za čitatelje važno napomenuti kako je pred prodorom jugoslavenskih partizana u svibnju 1945. godine hrvatska vojska i mnoštvo civila krenulo iz Zagreba prema austrijskoj granici s nakanom da se predaju saveznicima. Britanske snage, koje su bile stacionirane kod Bleiburga, odbile su prihvatići vojnike i civile iz Hrvatske, te naredile da odlože oružje i predaju se Jugoslavenskoj armiji. Prema nekim izvješćima, 15. svibnja 1945., u južnoj Koruškoj, a najviše kod Bleiburga, predalo se preko 100.000 vojnika i civila. Partizani su zarobljenike s Bleiburga povukli na područje današnje Slovenije i veliki dio pobili u masovnim zločinima kod Tezognog, na Kočevskom Rogu, Hudoj Jami, Maceljskoj šumi, te drugim stratištima diljem ondašnje Jugoslavije. Bleiburg je tako postao simbol i metafora stradanja po završetku Drugog svjetskoga rata bez presude i osude, klasičan primjer ratnoga zločina protiv čovječnosti. O tomu se kroz pola vijeka komunizma nije smjelo ni govoriti, a kamoli za njih Bogu moliti. K tome su komunističke vlasti dale preorati postojeće grobove neprijateljskih vojnika te time učinile još jedan krajnje nehuman čin. Kad je pao Berlinski zid, a s njime i diktatura komunizma, počelo se istraživati i otkrivati brojna stratišta stradanja i održavati javne komemoracije za stradale. Dosad je otkriveno oko 1700 masovnih grobnica.

Prijašnjih godina hrvatski biskupi i kardinali slavili su sv. misu. Jeli u okviru misnoga slavlja bilo događaja s kojima niste bili suglasni?

– U okviru misnoga slavlja i cijele liturgije, uključujući molitvu na groblju i procesiju do polja prošle godine nije bilo za primjetiti ništa što bi bilo neprihvatljivo. Kasnije sam doznao za nekoliko incidenata. Prema informacijama organizatora na komemoraciji je sudjelovalo preko 10 000 ljudi, a policija je privela 7 osoba, od kojih je jednu odmah pustila. Žalim i osuđujem te incidente, jer njima nije mjesto na komemoraciji žrtava. Isto tako žao mi je što su neki takve pojave s ruba komemoracije iskoristili da u krivom svjetlu prikažu i cijelu komemoraciju, koja je po svjedočenju organizatora sigurno bila najurednija i najbolja do sada.

Dijelite li dojam dijecezanskog upravitelja Guggenbergera da je spomen mrtvih u Bleiburgu prošle godine bio instrumentaliziran za jednostrano političko-nacionalno tumačenje povijesti?

– Dobrim dijelom sam već odgovorio na to pitanje. Dakle, ne dijelim taj dojam. Jednostrano političko tumačenje povijesti imali smo u komunizmu i danas je vrijeme kada se konačno možemo suočiti s povijesnom istinom i odgovornošću svih sudionika i promatrača velike tragedije koja je hrvatski narod zadesila za vrijeme i nakon Drugog svjetskog rata. Dakako, da su i drugi narodi bili zahvaćeni tom ratnom i poratnom tragedijom i da svi oni imaju pravo i dužnost komemorirati svoje žrtve, ali i iskazati pijetet, razumijevanje i poštovanje prema žrtvama drugih, pa i neprijatelja. To smo mi hrvatski biskupi jasno istaknuli u pismu od 1. svibnja 1995. povodom 50. obljetnice završetka Drugog svjetskog rata: „Nije glavna težina pitanja u tome kako žaliti žrtve vlastite zajednice i kako prepoznati krivnju druge zajednice. Hrvati i Srbi, katolici i pravoslavni,

muslimani i drugi pred težim su moralnim pitanjem: Kako žaliti žrtve druge zajednice, kako priznati krivnju u vlastitoj zajednici? A zatim: Kako započeti novo doba osnovano na pravednosti i istini?" Nismo se sustezali izreći te riječi u iznimno teškom povijesnom trenutku nedavnoga Domovinskoga rata (1991.-1995.) dok su jugoslavenska armija i srpske paravojne formacije trećinu Hrvatske bili okupirali, domove spalili, brojne crkve razrušili, a mnogi naši sunarodnjaci i vjernici bili mučeni, ubijani ili protjerani. Tim pismom kao i komemoracijom u Bleiburgu želimo otvoriti „novo doba osnovano na pravednosti i istini“ u kojem ćemo moći žaliti žrtve kako iz svojih, tako i iz drugih zajednica. I preporučiti ih Božjem milosrđu jer su bili ubijeni bez procesa i suđenja.

Katolička Crkva u Hrvatskoj trpjela je pod ustaškom vlašću, a kasnije i pod komunističkom tiranijom. Imate li razumijevanja za pojedince koji na rubu Bleiburške komemoracije nose simbole ustaškog režima?

– Crkva ne može živjeti bez trpljenja i progona koji je pročišćuju i jačaju. Trpljenja i pogoni podsjećaju da je ona Kristova, a ne ljudska ustanova. Crkva u različitim režimima i razdobljima svjedoči i čuva spomen muke, smrti i uskrsnuća Gospodina Isusa Krista. Ona je zajednica koja živi od spomena toga središnjega događaja ljudske povijesti i time pokazuje ono u što vjeruje i za što se zalaže; kako za vrijeme Drugoga svjetskog rata, tako i nakon njega. A i u današnjim se okolnostima trudi se ostati na tragu Evandelja, iako su prilike drugačije. Danas, naime, vlada jedan novi sustav kojega je papa u miru Benedikt XVI. nazvao „diktaturom relativizma“. A u duhu Kristove evanđeoske poruke kao i Deklaracije Europskog parlamenta kojom je utvrđen Europski dan sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih sustava napose fašizma, nacizma i komunizma, nemam razumijevanja za pojedince koji na rubu komemoracije u Bleiburgu nose ustaška obilježja.

U vrijeme Jugoslavije masakri Titovih partizana bili su tabuizirani – zbog toga se komemoracija i morala održavati u Koruškoj. Ne bi li danas bilo moguće komemoraciju održati u Hrvatskoj?

– Naravno da je moguće komemoraciju održati i u Hrvatskoj. Svake se godine održava više komemoracija u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini blizu mjesta gdje se nalaze masovne grobničce. Tako se npr. održavaju komemoracije u Mariboru za ubijene i zakopane u tenkovske jarke na Teznom, ili u Mačlu kod Krapine za ubijene u tom kraju, među kojima je i veliki broj svećenika, redovnika i bogoslova. No, Bleiburg je simbol početka, prva postaja križnoga puta i stradanja nakon izručenja vojske i civila Titovim partizanima. I već preko sedamdeset godina ljudi se tamo okupljaju na komemoraciju svih stradalnika na brojnim križnim putovima tijekom 1945.

Kako ćete reagirati na zabranu dijecezanskog upravitelja Guggenbergera? Hoće li 18. svibnja biti svete mise?

– Mi poštujemo službu dijecezanskog upravitelja i njegove ovlasti. Ne razumijemo, međutim, njegovo obrazloženje. Stoga, ne slažemo se s njegovom odlukom i ne možemo prihvatići navedene razloge. Smatramo, naime, kako je upravo takva odluka politički instrumentalizirana, jer zabranjuje nešto što je Crkvi vlastito. A to je molitva za pokojne, tim više što su ovi tragično nastradali bili osuđeni na „damnatio memoriae“, pa im je spomen desetljećima bio zatiran. U tom vidu je odluka dijecezanskog upravitelja Guggenbergera obradovala one koji ne vole Crkvu i ne priznaju stradanje Hrvata u tom teškom vremenu završetka rata. Zato smo očitovali svoje neslaganje. A komemoracija u Bleiburgu, 18. svibnja 2019., je zakazana i bit će održana kao i dosada pod pokroviteljstvom Hrvatskoga Sabora, uz uobičajene molitve, s odrješenjem za pokojne i svetom misom, koju ove godine neće predvoditi hrvatski biskup, već svećenik, ukoliko se odluka Biskupije Gurk-Klagenfurt u međuvremenu ne promijeni.

CVJETNICA U KATEDRALI SV. STOŠIJE*Propovijed mons. Ž. Puljića*

Nakon Lukinog izvješća o muci Isusovoj spontano se čovjek pita: Zašto si, Bože, dopustio da se ljudi poigraju sudbinom tvoga Sina? Kako si mogao gledati nevinog Krista pod križem i pred Sinedrijem? Zašto si odabrao patnjom spašavati ljude? Ostajemo bez riječi i bez odgovora pred tim teškim i neshvatljivim pitanjima.

Nevinog Isusa, „na kojem ne bijaše nikakve krivice“, razapeli su između dva razbojnika, što pokazuje krajnju zloču ljudskog uma. I dok se jedan od njih pridružio izrugivanju vojnika i naroda „Ako si Krist, spasi i nas i sebe“, drugi ga ukorava „Zar se ne bojiš Boga“, jadan ne bio?! A onda se obraća Kristu s molbom neka ga se sjeti u kraljevstvu svojem. „Zaista ti velim, danas ćeš biti sa mnom u raju“. Iako nam je to teško shvatiti, ne smijemo gubiti iz vida kako se u sred graje razbješnjele svjetine i paklenskom spektaklu ljudske pobune protiv Boga, našao samo jedan glas pohvale i priznanja: glas osuđenika koji ispovijeda vjeru u njegovo Kraljevstvo. Bilo je to svjedočanstvo razbojnika i lupeža, i to, u trenutku kad je smrt nad Isusom bila raskrilila svoja krila. I dok je sve ostavljalo dojam strašnog Božjeg poraza, javlja se razbojnik koji ga slavi kao Kralja i vrhovnog Gospodara. Znamo kako na Veliki Petak Isus je uglavnom šutio. Ni Herod, ni njegov dvor nisu mogli od njega izmamiti riječi. A ni rulja koja je vikala „drugima je pomagao, a sebi ne može pomoći“, nije ga mogla navesti na odgovor. No, kad je Isus čuo umilne riječi desnog razbojnika („Sjeti me se, Gospodine“), okreće se u svojoj muci prema njemu, odgovara mu i spašava ga utješnim obećanjem: „Još danas bit ćeš sa mnom u raju“. Nikada nikome nije bilo nešto tako kova obećano. Ni Mojsiju, ni Ivanu, ni Magdaleni, ni Mariji. Razbojnik-lupež promucao je svoju posljednju, a možda i prvu molitvu. Samo je jednom pokucao na vrata Božanskoga Srca. Samo jednom je zatražio i zamolio neka ga se sjeti. Sve je stavio na kocku i sve je dobio.

Dok razmišljamo o ovoj sceni prije Isusove smrti, čini mi se, braćo i sestre, kako mi pre malo poznajemo dimenzije Božanskog Srca. Stoga nam valja ispravljati krive slike o našem Spasitelju. Treba tražiti, pronaći i odstraniti pogubne viruse s naših duševnih računala. Primjer razbojnika Dizme pokazuje koliko je Isusu stalo do spasenja ljudi, do spasenja nas samih. Čini se više nego nego nama samima. A pri tom on ne gleda na bezakonja naša, već na srce raskajano i ponizno, koje neće prezreti. Hvala Ti, Isuse, za Tvoju muku i veliku ljubav i praštanje. Pomozi nam upoznati naše slabosti, padove i grijehu. I potakni nas sakramentom svete ispovijedi, poput ovog razbojnika s Kalvarije, tražiti samo tvoje kraljevstvo. I to nam je dosta. Amen.

SLAVEĆI EUHARISTIJU POSTAJEMO VELIKA BOŽJA OBITELJ

Veliki četvrtak: Misa posvete ulja - Propovijed mons. Ž. Puljića

1. Od srca vas pozdravljam, braćo svećenici, u prigodi liturgije Posvete ulja kad se prisjećamo dana ustanovljenja Euharistije i našeg svećeničkog rođendana. Već devet godina skupa razmatramo što se to odigralo u dvorani Posljednje večere one noći bremenite otajstvom. Bili su to sati velikog boja između ljubavi koja se bezrezervno predaje i tajne zla, mržnje i neprijateljstva. Za nas, svećenike, ovo je osobita prigoda sjetiti se svih dragih ljudi koji su nam pomagali, molili se za nas i pratili nas na svećeničkom putu. Ovo je s pravom „naš dan“ kad otkrivamo da je naše zvanje „dar i otajstvo“, a mi poslužitelji tog velikog Otajstva. I dok o tomu razmišljamo, obrednik nalaže biskupima neka potaknu prezbiteri javno obnoviti svoja svećenička obećanja kako bi odgovorno slavili Misu i dijelili svete Tajne, te ostali vjerni svojoj misiji i poslanju.

U ovoj prigodi čuli smo dva biblijska odlomka koja nam mogu poslužiti za razmišljanje o našem svećeničkom pozivu. Prorok Izaija piše kako ga je Duh Gospodnji „pomazao i poslao proglašiti godinu milosti Gospodnje!“ A Luka donosi poziv Zakeju neka žurno siđe jer „danasmu je boraviti u kući njegovoj“. Na ovaj naš dan i u ovoj svećanoj prigodi obnove svećeničkih obećanja prisjetimo se milosti i dara kad je i nas Duh Božji pomazao, kad je došao u naš dom kao u slučaju

Zakeja, pa nas zagrlio i poslao „tješiti žalosne i iscijeljivati srca slomljena. A onda sve zahvatio svojim darom i otajstvom, te ovlastio slaviti euharistiju dijeliti svete Tajne.

Isus dolazi u moj dom kao nekoć u kuću Zakejevu (Lk 19,1-10)

2. Zakej je onih dana načuo kako Isus prolazi kroz Jerihon, pa ga je želio vidjeti. Budući da je bio nizak rastom, popeo se na smokvu. Kad ga je Isus primijetio, uputio mu je poziv: „Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u twojoj kući“. Zakeja su kao carinik njegovi sunarodnjaci smatrali izdajicom. Premda moćan i bogat u duši je bio nesređen čovjek. I kad se Isus u blizini smokve zaustavio, očekivalo se da održi govor ili pokaže neki znak i čudo. A on kao božanski motritelj opaža Zakeja, pa s njim započinje razgovor. Ovo nas podsjeća na naše djetinjstvo, na one naše prve čežnje i planove kad smo iz prikrajka oltara doživljavali Isusov prijateljski pogled. Onda je uslijedio unutarnji poticaj i poziv, pa Božji dolazak u naš dom i u naš život. Ovaj susret u Jerihonu dogodio se slučajno. Zakej je samo iz radoznalosti došao i popeo se na smokvu. No, kod Boga „ništa nije slučajno“. Ni moje, ni tvoje zvanje, ni roditelji, a ni okružje nisu slučajni. Sve je to u Božjoj promisli bilo predviđeno i planirano. Jer, „prije nego što te oblikovah u majčinoj utrobi, piše prorok Jeremija, ja te znadoh; prije nego što iz krila majčina izade, ja te posvetih, za proroka svim narodima te postavih“ (Jr 1, 4-5)

A kad je Zakej iz zahvalnosti rekao kako „polovicu svoga imanja daje siromasima, te ako je koga prevario vraća četverostruko“, Isus ga je zavolio i nagradio pohvalom: „Danas je došlo spasenje kući ovoj“. Svidjelo se, naime, Isusu što Zakej nije bio poput onoga farizeja u Hramu koji je „sebe bezgrješnim smatrao i boljim od drugih“, jer „daje ono što se od njega traži i posti dva put tjedno“.. Farizej je, dakle, stavio sebe u središte, a ne Boga. A njegov „ja“ postao je „subjektom svih glagola“. I to ide tako daleko da bi se i sâm Bog trebao njemu zahvaljivati što je tako „savršen“, a „drugi mu nisu ni do koljena“.

3. Nasuprot njemu carinik je svjestan svojih grijeha, slabosti i ograničenja. Nema vremena razmišljati o tome kakvi su drugi. On za sebe zna da nije dobar, pa zato moli: „Bože, milostiv budi meni grješniku!“ Možda bi se i on imao čime hvaliti. No, nije zbog toga došao u hram. Prispodoba je uvijek suvremena i aktualna. Posebice danas kad ljudi o sebi imaju visoko mišljenje. Što nam je dakle naučiti od carinika? Potaknut pažnjom što se Isus navratio u tvoj dom, iznesi mu sve što te muči i raduje. Jer, njegova blizina tvoja je sigurnost. A biti uz Isusa kako u nevolji tako i u radosti, to je već mali djelić raja u ovoj dolini suza.

Istina, često zaboravim da se Isus predao u moje ruke i „postao moja svojina“. Razmišljajući o tom velikom daru njegove nazočnosti, javljaju se i neka pitanja. Znatiželjan sam, Isuse, kako si zadovoljan sa mnom? Muči li te moja nevjera, kao i moje nekorektno ponašanje prema vjernicima ili pak grubost prema braći svećenicima i mojim poglavarama? Nisam li ponekad poput onog farizeja koji se hvali kako je bolji od drugih? Htio bih jutros iskreno ponoviti riječi carinika: Budi milostiv meni grješniku. Moja te duša zove i čeka. Dođi i učini je sretnom. Umoriše me svjetovne stvari i buka svijetska. Željan sam duševnog odmora. Molim te dođi i navrati se k meni. Doneši spasenje duši mojoj kao što si to učinio Zakeju. Udijeli mi mir i dopusti i meni poput Ivana otpočinuti malko na tvom srcu. Pomozi mi prepoznati te u lomljenju kruha, eda bi i moje „srce gorjelo“ kao on učenika u Emausu dok si im tumačio pisma.

Slavljem euharistije događa se „pretvorba svemira“

4. Po euharistiji Bog je nazočan među nama. Isti onaj Isus koji se rodio u Betlehemu, živio u Nazaretu i umro u Jeruzalemu, tu je među nama. Jer, „drago mu je biti sa sinovima ljudskim“. Euharistijski Krist je središte kršćanske vjere i života. Od onoga svečanoga događaja s Posljednje večere obnavlja se isto pod svakom svetom Misom. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist

zaslužio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. On stoji i čeka kako bi ušao u tvoj život i u tvoju kuću, kao ono kod Zakeja. On i danas obilazi i traži ljude za velika djela. Treba tvoje dlanove i „tvoga srca ražaren plamen“. I kad čuješ kako njegove usne izgovaraju tvoje ime, podi zahvalno poput carinika i reci mu da si siromašan čovjek koji je spreman prepustiti lađu i kormilo njemu, pa s pjesmom krenuti kamo god te pošalje. Neka se u tom milosnom susretu čuje tiho šaputanje: „Ti i ja krećemo skupa, lovit' srca na moru života!“

Neka nas, braćo svećenici, svagdanja euharistija hrani i čuva pred vihorom nevolje i zla koje navaljuje. Neka nas čuva od napasti i zla oka, od krivog suda i oholosti, kao i onog taštог farizejskog samoljublja. Molimo, stoga, osobno i zajedno da nas osposobi vidjeti dobra djela drugih i radovati se njihovom uspjehu. S vjerom da je svaka misa navještaj Kristovog ponovnog dolaska, jutros mu od srca kličemo: Dodji Gospodine Isuse! Dodji pod naš krov, u našu kuću, u srce i u dušu. Blagoslovi nas koji radimo na terenu Zadarske nadbiskupije i posveti nas otajstvom Velikog Četvrtka. Amen.

EUHARISTIJA I SVEĆENIČKI RED SUDBINSKI SU POVEZANI

VELIKI ČETVRTAK: MISA VEĆERE GOSPODNE - *Propovijed mons. Ž. Puljića*

1. Današnji dan podsjeća nas na svečanost kad je Isus ustanovio Euharistiju i zaredio prve svećenike. Zbog toga ćemo večeras zahvaliti Bogu za taj veliki dar. Molit ćemo kako nikada ne bi prešušio izvor misnika, tih ovlaštenih poslužitelja tog velikog otajstva. I moliti Gospodara žetve da u našoj nadbiskupiji bude uvijek dovoljan broj onih koji će dijeliti svete tajne, slaviti Euharistiju i upućivati ljude na pravi put spasenja. Jer, euharistija je produljenje Isusovog života na zemlji i milosno približavanje ljudima. I od onog svetog i svečanog trenutka u Dvorani Posljednje večere obnavlja se na nekrvan način milost križa i otkupljenja. A žrtvovano i uvijek živo „Janje Božje oduzima grijehu svijeta“ (Iv 1, 29).

Isus nije došao biti Spasiteljem svijeta samo u jednom vremenskom razdoblju ljudske povijesti. On je htio ostati trajno, do konca svijeta. Stoga su ta dva sakramenta, euharistija i svećenički red sudbinski povezani. Nema svećenika bez euharistije, kao što nema euharistije bez svećenika. Stoga se i veli da je svećeničko zvanje u biti euharistijsko. Svećenik, naime, priprema euharistijski stol da ljudi blaguju Tijelo Kristovo. Sam se stavlja na raspolaganje Bogu da preko njega i njegove službe preobražava svijet i vjernike. I dok predvodi euharistijsko slavlje, događa se čudesna preobrazba čovjeka, povijesti i svemira. To je Božanska pretvorba koja nadilazi vremena i prostore. A svećenik, predvoditelj slavlja živi od mise i za misu.

2. Zato piše apostol Pavao svom ljubljenom učeniku Timoteju i potiče ga neka „ne zanemari taj milosni dar, već neka ustraje u tome, jer vršeći to spasit će i sebe i one koji ga slušaju“ (1 Tim 4, 16). Potrebni su, dakle, Crkvi i svjetu svećenici koji će slaviti svete tajne i odgajati narod Božji. Crkva je svjesna da je zvanje Božji dar i govor, koji zahtjeva velikodušan milosni odgovor. Stoga se Crkva ne umara pozivati vjernike neka se mole za duhovna zvanja. Ona poziva roditelje, a napose majke, neka surađuju s poticajima Duha Božjega i budu velikodušne u darivanju svoje djece kad ih Gospodin pozove u svoju službu.

Isusu, koji je povezao svećeništvo i euharistiju, upravljamo na kraju ovoga razmišljanja žarku molitvu: „Usliši, Kriste, naše ponizne molbe i daj da oni, koje si po neizmjernoj dobroti svoje blagosti uzvisio na službu nebeskih tajna, budu dostojni sluge tvoga oltara, te ono što njihov glas iznese tvojom posvetom bude i potvrđeno. Potiči roditelje da odgajaju svoju djecu najsvetijom brigom. Privuci k sebi plemenite mladiće i učini ih svojim vrijednim suradnicima. Pošalji anđele svoje neka čuvaju u njihovim srcima dragocjeno sjeme zvanja. Izlij Duha Svetoga tamo gdje se oni odgajaju i budi svjetlo onima koji ih poučavaju. Daj da svako sjemenište prožima duh Posljednje večere. Marijo, Kraljice apostola, usliši molbu vjernika zadarske Crkve: isprosi

nam dovoljno svetih svećenika ispunjenih žarom apostolske ljubavi koji traže samo Božju slavu i spasenje duša. Očuvaj ih od nutarnjih i vanjskih pogibelji kako bi do kraja ostali vjerni svome svetom zvanju. Amen!

ČASTIMO TE, STOGA, KRIŽU SVETI, NA KOM UMRIJE ISUS NAŠ!

VELIKI PETAK: SLUŽBA MUKE GOSPODNE - *Propovijed mons. Ž. Puljića*

1. Klanjam te, Kriste, i blagoslivljam te, jer si svojim svetim križem svijet otkupio. Krist jučer, danas i uvijek. Isti Spasitelj. Ista trnova kruna. Ista predragocjena krv koja se prolijeva za spasenje svijeta. Samo su drugi suci. Druga imena tužitelja i druge okolnosti. No, ista je procedura presuđivanja. U Isusovo vrijeme, kao i u sva vremena prije i poslije njega, ljudi su se, u svrhu pokoravanja i osuđivanja drugih, služili dvjema uhodanim vještinama: nasiljem kojim su izazivali strah i lažima kojima se prikrivalo nasilje. To je vještina „ocubojoice i zavodnika“ ljudskog roda od početka. Tu metodu uspješno se prakticiralo kako u vrijeme Nerona i Dioklecijana, tako i u vrijeme Hitlera i Staljina, Tita i Mao Ce-Tunga. Jednako je primjenjivana na Istoku i na Zapadu, u zemljama povjesnog kršćanstva, kao i u zemljama poganstva.

Misterij zla, naime, nemoguće je shvatiti samo ljudskim umom. Potrebno ga je staviti u kontekst Isusovog procesa, drame njegova križnog puta. Kako inače razumjeti izdajnički poljubac njegova učenika i apostola Jude? Ili pak Petrovo odrekuće u zoru Velikoga Petka pred običnom sluškinjom? Kako razumjeti čudno prijateljstvo Židova Heroda i Rimljana Pilata koji se inače nisu ni pozdravljali, ni podnosili. Ali, u jednom su se danu i događaju složili: Ovog čovjeka, Isusa Nazarećanina, treba ukloniti s pozornice svijeta. Premda nisu našli nikakve krivice, članovi Velikog vijeća i okupljena svjetina zatražiše i dobiše od „tuđinca i stranca Pilata“ da ga pogubi. Nadoše se zajedno predstavnici „izabranog naroda“ s predstavnikom okupatorske rimske uprave. Dogovoriše se i osudiše Isusa, ni kriva ni dužna. Bože moj, je li to moguće?

2. A u svemu im je pomagala izbezumljena svjetina, koja je prije koji dan, na Cvjetnicu, kliktala „Hozana Sinu Davidovu. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!“ A, u ovom prežalosnom procesu urliče i viče: „Raspni ga, raspni! Krv njegova na nas i na djecu našu!“ Misterij je to i tajna koju nije lako shvatiti. On koji zapovijeda vjetrovima da utihnu, uskrsava Lazaru i ozdravlja bolesne, sam sebi pomoći ne može. Kako je Bog bio tako nemoćan? Ne shvaćamo kako su njegovi apostoli mogli napustiti svoga Učitelja s kojim su tri pune godine hodali, razgovarali i planirali. Ne samo da ga ostaviše, već ga jedan od njih (sin propasti) poljupcem izdade, a drugi se u strahu zakle da ga ne poznaje. Bože moj, kako je to moguće?!

Utješna je ipak činjenica da se u Isusovom procesu našlo i pozitivnih uloga. Bilo je ljudi koji su htjeli biti blizu i pomoći napačenom Isusu: Šimun Cirenac mu pomaže nositi križ; Veronika mu briše znojno i krvavo čelo; žene Jeruzalemske ga sažalijevaju; apostol Ivan i nekoliko pobožnih žena prate ga do Kalvarije.. Isusov proces povjesni je događaj opisan u detalje na stranicama evanđelja. Prema Ivanovom opisu Isusova je muka počela u vrtu. To nas podsjeća na edenski vrt gdje je prvi Adam sve proigrao. A, evo, Isusova muka počinje također u vrtu, gdje novi Adam sve popravlja. Bože koji si sve stvorio, i još divnije u svom Sinu obnovio... Ne smijemo gubiti iz vida kako je Isusov proces trajna, povjesna konstanta koja se ponavlja. A mi aktivni ili pasivni sudionici u tom procesu. Blago nama ako se nađemo u ulogama s pozitivnim obilježjem poput Šimuna i Veronike. Zahvalni za milost koju primamo po zaslugama muke i smrti gospodina našega Isusa Krista, molimo večeras žarko neka neizmjerna vrijednost Kristove muke bude zalogom našeg vječnog spasenja u nebu, a u ovoj suznoj dolini utjeha i snaga. Častimo te stoga križu sveti, na kom umrije Isus naš. Na života tamnoj stazi, kao zvijezda ti nam sjaš. Ustima, srcem častimo te, sveti križu Isusov!

USKRSNUĆE JE NAJSNAŽNIJE VRELO UFANJA LJUDI

MISA NA SVETKOVINU USKRSA - *Propovijed mons. Ž. Puljića*

Znamo kako su neki apostoli, potreseni i razočarani onim što se zbilo na Veliki Petak, odlučili vratiti se doma. No, trećega dana proširila se vijest da je Isusov grob ostao prazan. A uskrsnuli Gospodin pohađa svoje i pozdravlja ih utješnim riječima „ne bojte se“. Prazan grob na Kalvariji tako otvara novu, jedinstvenu stranicu u povijesti čovječanstva. Stoga je Isusovo uskrsnuće naj-snažnije vrelo ufanja i nade naše, ključni događaj koji osmišljava povijest ljudskih sudsrbina.

U toj vjeri Vama u našoj prvostolnici, Vašima kod kuće (kao i onima koji nas prate preko valova radio Zadra), svećenicima, redovnicama i redovnicima, kao i svim vjernicima diljem naše Nadbiskupije, želim blagoslovljene uskrsne blagdane i obilje milosti i Božjeg blagoslova. Sa željom da svi budemo svjedoci toga događaja i širitelji radosti i pouzdanja. A svakomu tko nas zapita o tomu, pružimo razloge uskrsne nade koja je u nama. Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti, učiteljima i odgojiteljima mladih naraštaja, liječnicima i bolničkom osoblju, obrtnicima, ratarima i pomorcima i svima koji u znoju lica svoga zarađujete kruh svoj svagdanji.

Onima pak koji se ovih dana nalaze u našem gradu, a isповijedaju istu vjeru u Gospodnje uskrsnuće na svojim jezicima, izražavam srdačne čestitke:

Talijanski – La Pasqua che oggi festegiamo è la “Festa delle feste”, la “Solennità delle solennità”. Buona Pasqua!

Njemački – Unser Erlöser ist aus dem Grab erstanden; singt unserem Herrn und Gott den Lobgesang. Ein frohes und gesegnetes Osterfest!

Francuski : Voici le jour que fit le Seigneur, jour de fete et de joie. Buon Paques!

Engleski – It's a special joy at Easter time to wish You: A happy Easter to You!

I na crkvenom jeziku kojim se stoljećima ne samo misa slavila, već se na njemu posveučilištima poučavalo, a u parlamentima zakone donosilo, na latinskom: Resurrexit Dominus sicut dixit! Hymnum dicimus Domino Deo nostro, Alleluia!

Uskrs je ne samo blagdan, već „*blagdan nad blagdanima*“. Svjestan tog događaja apostol Petar u poslanici veli da smo i mi njegovim darom postali „rod izabran, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečen naviještati silna djela Onoga koji nas iz tame pozva k divnome svjetlu svome“ (1 Pet 2, 9). Na tom uskrsnom svjetlu počiva vjera i nada Crkve. A iz jutra uskrsne zore izvire njezina snaga, radost i utjeha. Jer, „da Krist nije uskrsnuo uzaludno bi bilo naše propovijedanje (1 Kor 15,14), neutemeljeno naše ufanje i bezizgledna naša nada. Zato je Uskrs blagdan života i radosti. To je događaj o kojem Crkva već dva milenija propovijeda, te radosno s vjerom ispovijeda „znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine“.

Ojačani danas vjerom uskrsnog događaja, s nadom u srcu i s pjesmom na usnama velimo: „Ovo je dan što ga učini Gospodin. Kličimo i radujmo se u njemu“ (Ps 118, 24). A događaj Kristovog uskrsnuća nije neka „utješna filozofija“ za slabe i naivne. Njezin objekt vjere nije „povijest“, nego „nadpovijest“ po kojoj su ljudi kadri „nadati se i protiv nade“. U toj vjeri i nadi još jednom svima želim sretan Uskrs uz obilje uskrsne milosti i Božjeg blagoslova!

**GOVOR PREDSJEDNIKA HBK, MONS. Ž. PULJIĆA, NA MISI ZAHVALNICI
PRIGODOM ZAVRŠETKA SLUŽBE NUNCIJA GIUSEPPEA PINTA U RH**

Ovo liturgijsko slavlje u zagrebačkoj katedrali u ozračju je Uskrsa i uskrsnih poruka, a povezano je i s oproštajem od predstavnika Svetoga Otca u našoj zemlji, apostolskog nuncija mons. Giuseppea Pinta, koji se zbog zdravstvenih razloga nakon godinu i po dana služenja u Lijepoj Našoj враћa u Rim.

Mons. Giuseppe Pinto rođen je 1952. u Noci – biskupija Conversano Monopoli. U diplomatskoj službi Svetе Stolice nalazi se još od 1984. U nuncijaturama Papua Nova Gvineja, Argentina, u Državnom tajništvu, te kao nuncij u Senegal, Maliju, Gvineji Bisau i u Capo Verde, u Mauritaniji, u Čileu, i na Filipinima odakle je došao u Hrvatsku, 9. rujna 2017.

Oproštaj od apostolskog nuncija lijepa je prigoda prisjetiti se važnosti predstavnika Svetoga Otca u nekoj zemlji. Jer, Sveta Stolica kao država s Papom na čelu, subjekt je međunarodnoga prava. Ona danas ima diplomatske odnose sa 183 države svijeta. Njezinu diplomaciju, koja je među starijima, treba shvaćati na dvije razine: Onu koja predstavlja Vatikansku Državu (Stato della Città del Vaticano, SCV), i onu šиру kao moralni i duhovni autoritet u međunarodnoj zajednici.

Papa Pavao VI. opisao je nuncijevu službu na tri razine (1969.):

Na diplomatskoj kod država ili organizacija gdje predstavlja Svetu Stolicu;
na crkvenoj ravni gdje povezuje biskupije s institucijama Svete Stolice;
i treća ravan tiče se ekumenskih odnosa s drugim kršćanima i međureligijskog dijaloga s nekršćanima.

U središtu nuncijeve diplomatske aktivnosti jest čovjek, njegovo dostojanstvo i prava bez obzira na rasu, kulturu ili vjeru. Nuncijeva služba i uloga odvija se i na polju međunarodnih odnosa gdje nasuprot ratu Sveta Stolica vjeruje u snagu dijaloga i pregovora, pa otklanja i osuđuje svaki oblik nasilja.

Smatram važnim i korisnim u ovoj prigodi oproštaja s mons. Pintom istaknuti da je hrvatski narod imao dobre odnose sa Svetom Stolicom, još od onih prvih kontakata hrvatskih vladara u devetom stoljeću. Premda je današnja Republika Hrvatska mlada suverena država, nositelj njezine suverenosti, hrvatski narod, ima stare korijene koji nas vode do „stoljeća sedmoga“. U tom vidu u studenom prošle godine, u prigodi našeg pohoda Ad limina postavili smo u sakristiji bazilike Sv. Petra u Vatikanu ploču koja nas vodi na početke našeg pokrštenja (641.), kao prvoga od slavenskih naroda, preko pape Ivana VIII. koji blagoslovila kneza Branimira i njegov narod (879.) i Grgura VII. koji šalje krunu kralju Zvonimiru (1076.), do svetog Ivana Pavla II. koji je u siječnju 1992. godine priznao neovisnost RH, što je bila kruna dobrih višestoljetnih odnosa između Svete Stolice i Republike Hrvatske.

U nizu napretka dobrih odnosa između Svete Stolice i RH bit će upisano i Vaše ime, preuzvišeni gospodine apostolski nuncije mons. Giuseppe Pinto, jer ste svojom tihom, ali aktivnom nazočnošću pridonijeli na sve tri spomenute ravni, diplomatskom, crkvenom, ekumenskom i međureligijskom duhu i ozračju u našoj zemlji u kojoj ste predstavljali Svetu Stolicu.

Hvala Vam što ste posredovali u brojnim susretima naših državnih i crkvenih delegacija sa Svetim Otcem i predstavnicima dikasterija Svete Stolice, kao i za organizaciju u prigodi dolaska visokih predstavnika Svete Stolice u našu zemlju. Posebice hvala Vam što je za vrijeme vašeg boravka i rada u našoj zemlji Hrvatska biskupska konferencija dobila trojicu novih članova: mons. Petra Palića, mons. Milana Stipića i mons. Ivana Ćurića.

Dok Vam od srca zahvaljujem uime biskupa, svećenika, Bogu posvećenih osoba i puka Božjega za Vašu tihu i aktivnu nazočnost među nama, želim Vam brzi zdravstveni oporavak i blagoslovljen Vaš daljnji rad. Prenesite Svetom Ocu i Vašim poglavarima našu zahvalnost za dar Vašega služenja u Hrvatskoj.

Neka Vas Gospodin blagoslovi i čuva!

ODREDBE

Križni put u Zadru (na Poluotoku) - nedjelja, 7. travnja 2019., u 16 sati

Broj: 494/2019.

Zadar, 25. ožujka 2019.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava, samostanima, redovničkim zajednicama, katehetama, članovima crkvenih društava i pokreta u Nadbiskupiji

Draga braćo i sestre!

Vjernici u korizmi rado sudjeluju na pobožnosti križnog puta jer raspeti Krist znak je i slika tolikih patnika, prognanika i žrtava povijesti. Njegove raširene ruke na Golgoti postale su mnogima izvorom života, svjetlosti i nade. Jer, otkad je položio život za spas svijeta i ljudi, nema patnika koji mu nije blizak i drag.

Zadnjih nekoliko godina u organizaciji Ureda za mlade tijekom korizme održavana je vanjska pobožnost križnog puta na više mjesta diljem naše Nadbiskupije. I ove godine pobožnost križnog puta održat ćemo na Poluotoku, u samom srcu Grada na 5. korizmenu nedjelju, 7. travnja 2019., s početkom u 16 sati. Pobožnost bi započela u crkvi sv. Dimitrija, a onda bi procesija išla zadarskom rivom do crkve sv. Frane, u samostanu Male Braće. Pobožnost križnog puta predvodi o. Nadbiskup u zajedništvu s nazočnim klerom i narodom.

Ova puku našemu draga pobožnost dobra je prigoda za susret i molitvu. Stoga, dodite i pozovite svoje susjede, rodbinu i prijatelje pa u korizmenom hodu pratimo Isusa na njegovom trnovitom putu. Molimo i pjevajmo: 'Častimo te križu sveti, na kom umrije Isus naš. Na života tamnoj stazi, kao zvijezda ti nam sjaš. I zahvalimo Bogu na daru života, obitelji, Crkve, slobode i Domovine.'

Dok vas pozivam da se pridružite ovom molitvenom hodu koji nas vodi prema svetkovini Isusova Uskrsnuća, u Gospodinu sve pozdravljam i želim blagoslovljene korizmene dane,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Bogoslužje Velikog tjedna u Katedrali

Broj: 526/2019.

Zadar, 4. travnja 2019.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu Zadru

Draga braćo i sestre!

Cvjetnica, Nedjelja Muke Gospodnje uvodi nas u duboka otajstva naše vjere, koja ćemo i ove godine na najsvetiji način proživljavati i slaviti. Crkva u svetom bogoslužju spominje, slavi i uprisutnjuje Isusovu muku, smrt i uskrsnuće. Svetu bogoslužje u katedrali sv. Stošije odvijati će se prema sljedećem rasporedu:

Na Nedjelju Muke Gospodnje - Cvjetnicu, 14. travnja, u 11 sati Nadbiskup će u crkvi Svetе Marije u Zadru blagosloviti maslinove grančice, odakle će procesija krenuti prema Katedrali gdje će Nadbiskup predvoditi misno slavlje, za vrijeme kojeg se pjeva Muka našega Gospodina.

Na Veliki četvrtak, 18. travnja, u 9 sati u Katedrali Nadbiskup će predvoditi Misu posvete ulja u

zajedništvu sa svećenicima u Zadarskoj nadbiskupiji - biskupijskim i redovničkim. Na toj misi Nadbiskup će blagosloviti ulje i posvetiti krizmu. Blagoslovljeno ulje koristi se za bolesničko pomazanje, a posvećeno ulje, krizma, u sakramentu krštenja, potvrde i svetoga reda, kao i kod posvete oltara i crkve. Tom prigodom svi svećenici koji djeluju u Nadbiskupiji obnavljaju svoja svećenička obećanja dana na ređenju. Na ovo misno slavlje pozvani su na poseban način ovogodišnji krizmanici i katekumeni, svi vjeroučitelji u školi i u župnoj katehezi, svi članovi župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća i svi naruči suradnici u župi. U 19 sati Nadbiskup će u Katedrali predvoditi Misu Večere Gospodnje na spomen ustanovljenja svete euharistije i svećeništva. Nadbiskup će oprati noge dvanaestorici predstavnika gradskih župa. Nakon svete Mise sveto Otajstvo prenosi se u 'Božji grob' gdje se ostaje u molitvi i klanjanju, uz pjevanje 'Gospinog plača.'

Na Veliki petak, 19. travnja, u Katedrali u 19 sati Nadbiskup će predvoditi Službu Muke Gospodnje. Milostinja Velikog petka kod klanjanja sv. Križu i kod 'Božjega groba' namjenjuje se za uzdržavanje Isusova groba i svetih mesta u Jeruzalemu. Nakon obreda središtem Grada proći će procesija s križem od Katedrale do crkve sv. Šime. Za vrijeme procesije pjevaju se prijekori 'Puče moj, što učinih tebi...'

Na Veliku subotu, 20. travnja, u 21 sat u Katedrali Nadbiskup će predvoditi svečano Uskrnsno bdijenje s blagoslovom novoga ognja.

Na svetkovinu Usksra, 21. travnja, u Katedrali u 11 sati Nadbiskup će predvoditi misno slavlje i podijeliti Papinski blagoslov s potpunim oprostom.

Započinjući Sveti Tjedan, budimo svi zajedno jedno u Kristu Isusu. Ujedinimo se svojim prisustvom i sudjelovanjem u slavlju najvećih otajstava naše vjere.

don Josip Lenkić, kancelar

Misna tablica i obveze župe prema Nadbiskupiji

Broj: 527/2019.

Zadar, 4. travnja 2019.

S danom 31. ožujka 2019. godine, potrebno je zaključiti popunjenu Misu tablicu za I. tromjesečje 2019. i dostaviti Ekonomatu do 15. travnja 2019. godine. Također, svaka župa, bilo da je povjerena dijecezanskom bilo redovničkom svećeniku, dužna je podmiriti svoje obveze prema Nadbiskupiji za I. tromjesečje 2019. godine.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Sveto vazmeno trodnevlje

Broj: 528/2019.

Zadar, 4. travnja 2019.

Vrhunac liturgijske godine jest Sveto vazmeno trodnevlje kada Crkva slavi središnje otajstvo vjere. S obzirom na neke pojedinosti s tim u svezi, upućujem Vas na Vjesnik Zadarske nadbiskupije, br. 3-4/1998., str. 103., Odredba br. 507/1998.

Potičem sve da i ove godine dolično pripreme sveta liturgijska slavlja na vrijeme. Neka se upravo u njima očituju sva naša nastojanja oko duhovne obnove vjernika, kao i bogatstvo i ljepota svetog bogoslužja. Liturgijske uredbe i propise treba s najvećom pažnjom obdržavati. Neka se s posebnom pažnjom pripreme ministranti, čitači, pjevači i svi koji na bilo koji način sudjeluju u slavlјima. Tradicionalne mjesne pojedinosti koje su bogato sačuvane po nekim našim župama neka se nastoje sačuvati, oplemeniti i skladno uklopiti u sveto bogoslužje. Nadasve, treba uvijek gorljivo potaknuti vjernike na primanje svetih sakramenata pomirenja i euharistije, bez čega slavlje Vazma Gospodnjega ostaje bez bitne punine.

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

Veliki četvrtak - Misa posvete ulja

Broj: 529/2019.

Zadar, 4. travnja 2019.

Draga braćo svećenici,

Svu braću svećenike u našoj Nadbiskupiji, pozivam na Misu posvete ulja, koju ćemo proslaviti na Veliki četvrtak, 18. travnja 2019., u 9 sati, u katedrali sv. Stošije. Također, pozivam sve naše bogoslove i sjemeništarce, te preko Vas braćo svećenici, ovogodišnje katekumene i krizmanike, vjeroučitelje, župne vijećnike i suradnike. Neka nas zajedništvo oko Stola Gospodnjega okrijepi u svetoj službi u našoj mjesnoj Crkvi, a spomen ustanove Euharistije i Svetoga reda neka nam produbi to duboko otajstveno zajedništvo.

Sveta ulja dijelit će prošlogodišnji mladomisnici. Naknada za ista je 50,00 kuna. Nakon Euharistijskog slavlja pozivam sve za bratski stol u naše Sjemenište.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Milostinja Velikoga petka

Broj: 530/2019.

Zadar, 4. travnja 2019.

Odredbom Sвете Stolice milostinja Velikoga petka namijenjena je uzdržavanju svetih mjesta u Svetoj Zemlji. Milostinja Velikoga petka je namjenska i treba je dostaviti Nadbiskupskom ekonomatu s naznakom 'Za Božji grob'. Budući da neke župe nemaju 'Božji grob' ili ne postoji u njima običaj stavljati prilog ispred 'Božjeg groba', pod milostinjom Velikoga petka podrazumijeva se i sakupljeni novac za vrijeme klanjanja Svetom križu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Nedjelja Dobroga Pastira - 56. svjetski dan molitve za duhovna zvanja

Broj: 25/2019.

Zadar, 1. svibnja 2019.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Poštovani,

IV. vazmena nedjelja, Nedjelja Dobroga Pastira, osobit je dan molitve za nova svećenička i redovnička zvanja, kada se cijela Crkva ujedinjuje u molitvi na ovu nakanu. Potičem vas da u sredinama u kojima djelujete i u ovoj prigodi naglasite stvarnost Božjeg poziva na svećeništvo i redovništvo te važnost molitve za odaziv mladića i djevojaka.

Pozivam vas da u četvrtak uoči Nedjelje Dobrog Pastira, 9. svibnja 2019., dođete u katedralu sv. Stošije na zajedničku molitvu za duhovna zvanja. U 20 sati započet će sv. Misa, uslijedit će prigodni program i klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Ujedno vas molim da o ovom događaju obavijestite vjernike te ih potaknete na sudjelovanje.

Srdačan pozdrav u Kristu,

don Zvonimir Mikulić,
povjerenik za duhovna zvanja i ministrante

†

P O V E L J A

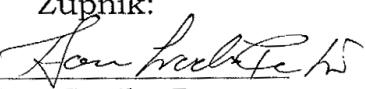
**POSVETE NOVE CRKVE
SV. PAVLA, APOSTOLA
U NOVOM NASELJU – ŽUPA BOKANJAC**

U IME KRISTOVO. AMEN.

*U vrijeme Pape Franje
crkvu **sv. Pavla, apostola**
u Novom Naselju, župa Bokanjac
sagradi Zadarska nadbiskupija
uz novčanu potporu vjernika i donatora,
po projektu ing. arh. Tine Morožin Majica.*

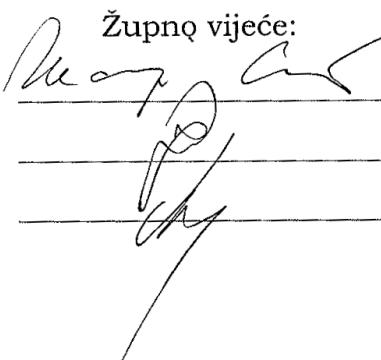
Gradevinske radove izvede
poduzeće "Ibis 92" d. o. o. iz Zadra,
za vrijeme župnika don Srećka Petrova.

Crkvu posveti 30. ožujka 2019. godine
msgr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup.

Župnik:

 Don Srećko Petrov

Nadbiskup:

 + PZ. Agđ
 Msgr. Želimir Puljić

Župno vijeće:

IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA

1. Don Elvis dr. sc. Ražov imenovan je članom Etičkog povjerenstva Opće bolnice Zadar (Broj: 406/2019., od 21. ožujka 2019.).

NAŠI POKOJNI

Dana 12. travnja 2019., u Domu za starije i nemoćne na Odri, preminula je Danica Šindija r. Plantak, majka svećenika don Šimuna Šindija. Rođena je 15 veljače 1936., u Podevčevu župa Remetinc (Hrv. Zagorje), od oca Đure i majke Marije kao peto dijete od devetero djece. Vjenčala se 1963. godine i rodila petero djece: Viktorio, Mariju, Josip, Šimun i Luciju. Bila je vrijedna domaćica, uzorna majka i pomagala svom suprugu u podizanju obitelji. Bila je uzorna moliteljica, blagoslivljajući vazda ljude, prirodu, polja i blago. Zadnjih 6 mjeseci je bila vezana uz kreve ali je ostala puna duha i vedrine, moleći krunicu i govoreći kako je sve uredu i dobro. U svojoj skromnosti podnosila je tegobu života sahranjujući dvoje djece.

Okrijepljenja svetim sakrametnima preminula je pozdravljajući se okružena svojim najmilijima.

Sprovodne obrede i sv. Misu zadušnicu predvodio je generalni vikar zadarske nadbiskupije Mons. Josip Lenkić zajedno s župnikom don Zdenkom Milićem i brojnim svećenicima. Pokopana je na mjesnom groblju u Bibinjama.

Počivala u miru Božjem!

KRONIKA

OŽUJAK

4. ožujka. U Osnovnoj školi „Bartula Kašića“ Nadbiskup je otvorio vjeronaučnu olimpijadu Zadarske nadbiskupije.
6. ožujka. Na Čistu srijedu Nadbiskup je katedrali sv. Stošije predvodio sv. Misu.
7. ožujka. U župi sv. Nikole u Kistanjama Nadbiskup je predvodio sv. Misu i blagoslovio misonare na početku franjevačke pučke misije.
11. ožujka. Nadbiskup je u Zagrebu na proslavi 350 godina Katoličkoga bogoslovnog fakulteta.
12. ožujka. Nadbiskup je u Zagrebu na zasjedanju Stalnog vijeća HBK.
13. ožujka. Nadbiskup je sudjelovao na svećeničkoj rekolekciji u sjemeništu „Zmajević“.
19. ožujka. Na svetkovinu sv. Josipa Nadbiskup je predvodio sv. Mise u Svećeničkom domu i Obrovcu.
25. ožujka. Nadbiskup je sudjelovao u proslavi Dana Sveučilišta u Zadru i predvodio sv. Misu u crkvi sv. Dimitrija.
25. ožujka. Na blagdan Blagovijesti u katedrali Navještenja BDM u Gosiću Nadbiskup je predvodio sv. misu.
27. ožujka. Nadbiskup je u pastoralnom pohodu župi Uznesenja BDM na Belafuži.
29. Nadbiskup je u pastoralnom pohodu župi sv. Jurja na Viru.
30. ožujka. Nadbiskup je posvetio crkvu sv. Pavla u Novom naselju na Bokanjcu.

TRAVANJ

1. travnja. Nadbiskup je u Splitu na sastanku Velikih kancelara, dekana i prodekana teoloških fakulteta.
3. travnja. Nadbiskup je u pastoralnom pohodu župi sv. Jeronima u Jasenicama.
5. travnja. Nadbiskup je u pastoralnom pohodu župi sv. Kuzme i Damjana u Polači.
6. travnja. Nadbiskup je pohodio sudionike konferencije *Exitus bratstva* koja se održala u sjemeništu „Zmajević“.
7. travnja. Nadbiskup je predvodio molitvu križnog puta iz crkve sv. Dimitrija do crkve sv. Frane.
8. travnja. Nadbiskup je u Zagrebu na zasjedanju Stalnog vijeća HBK.
10. travnja. Nadbiskup je sudjelovao na svećeničkoj rekolekciji u sjemeništu „Zmajević“ te sa Požeškim biskupom pohodio Klasičnu gimnaziju.
- 11 travnja. Nadbiskup je u pastoralnom pohodu župi Uznesenja BDM u Škabrnji.
14. travnja. Nadbiskup je na Cvjetnicu predvodio sv. Misu u katedrali sv. Stošije.

KRONIKA

18. travnja. Nadbiskup je prije podne u katedrali sv. Stošije predvodio sv. Misu posvete ulja, a navečer Misu večere Gospodnje.
19. travnja. Nadbiskup je na Veliki petak u katedrali sv. Stošije predvodio Službu Muke Gospodnje s procesijom od katedrale do crkve sv. Šime.
20. travnja. Na Veliku subotu Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije slavio predvodio Vazmeno bđijenje.
21. travnja. Nadbiskup je na Uskrs predvodio sv. Misu u katedrali sv. Stošije.
22. travnja. Nadbiskup je u Đakovu sudjelovao na biskupskom ređenju pomoćnog đakovačkog biskupa mons. Ivana Ćurića.
24. travnja. Nadbiskup je u Puli održao predavanje svećenicima Vojnog ordinarijata u sklopu njihovog formativnog susreta.
27. travnja. Nadbiskup je predvodio sv. Misu sa podjelom sakramenta sv. Krizme u župi sv. Josipa Radnika na Plovaniji.
28. travnja. Nadbiskup je predvodio sv. Misu sa podjelom sakramenta sv. Krizme u župi sv. Roka u Bibinjama.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

ZADAR: HUMANITARNI KONCERT STUDENATA ZA PROGRAM RANE

Humanitarni koncert suvremene duhovne glazbe za pomoć Programu kabineta rane intervencije Caritasa Zadarske nadbiskupije održan je u petak 1. ožujka u crkvi sv. Dimitrija u Zadru. Susret su organizirali Verbum vitae, Vokalno-instrumentalni sastav studenata Teološko – katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru i Caritas Zadarske nadbiskupije.

Poznate duhovne pjesme izveli su Verbum vitae – VIS studenata Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru, Zbor mlađih Pre-sveto Srce Isusovo s Voštarnice u Zadru, Zbor mlađih Sv. Ante iz župe Benkovac i Molitvena zajednica Duha Svetoga iz Makarske. Na kraju jednoipolsatnog koncerta svi izvođači zajedno izveli su pjesmu Naš Bog je velik.

Na koncertu je prikupljeno 4513 kn. U događaju su sudjelovali i podršku dolaskom izrazili dr. don Zdenko Dundović, pročelnik Teološko-katehetskog odjela i dr. Dijana Vican, rektorica Sveučilišta u Zadru. Izrazivši oduševljenje doživljenim, Vican je rekla da je ugodno iznenadila kvalitetom nastupa, talentima i darovitošću sudionika te im je zahvalila u ime članova Uprave Sveučilišta u Zadru. Istaknula je da će i dalje imati podršku Sveučilišta.

Kroz program je vodio Hrvoje Njavro, studentski predstavnik Teološko-katehetskog odjela. Osobitu podršku prisutnih dobili su izvođači iz Makarske koji su, s obzirom na kilometarsku udaljenost do Zadra, požrtvovno došli doprinijeti tom humanitarnom djelu u večernjim satima. Njihova članica kao studentica pjeva ujedno i u zadarskom VIS-u Verbum Vitae pa ih je pozvala da dođu, što su rado prihvatali.

Molitvena zajednica Duha Svetoga iz Makarske osnovana je prošle godine, pjevaju na misama u župi i u molitvenoj zajednici. Inače podržavaju i Udrugu sv. Vinka Paulskog u Makarskoj. Nekada pjevaju i na ulici u Makarskoj pa im ljudi ostavljaju novac kojega prosljede toj udruzi. Ističu da „uvijek ima dobrih ljudi, glavno da su

srca otvorena. Kada vi otvorite svoje srce i ljudi otvore svoje“.

Sudionicima je zahvalila i Lucija Božajić Golem, voditeljica Kabineta za ranu intervenciju pri zadarskom Caritasu koji djeluje više od pet godina. Trenutno je u tretmanu više od 180 djece, a na listi čekanja trenutno je 27 djece koja čekaju tretman. Rade svakog radnog dana od 8,00 do 20,00 sati s djecom od rođenja do četvrte godine života. Dijete jednom tjedno s roditeljem dođe u kabinet, kada rade na poticanju vještina potrebnih djetetu za svakodnevne aktivnosti.

Taj multidisciplinarni edukacijsko rehabilitacijsko-logopedski rad s djecom s razvojnim odstupanjima provode četiri djelatnika, logoped, psiholog i edukacijski rehabilitator. U tretmanu sudjeluju i roditelji i ta je usluga Kabineta za njih besplatna. U dosadašnji rad Kabineta uključeno je oko 500 obitelji i stalno se javljaju nove. Kabinet je za tri mjeseca unaprijed popunjeno s prijavama obitelji koje traže pomoć.

„Osim tretmana i savjetovanja, trebali bismo raditi i druge aktivnosti: promicanje rane intervencije u javnosti, održavanje radionica za braću i sestre naših korisnika, podrška obitelji u patronažama, radionice i grupe podrške za roditelje, neovisno o djeci. Trebalo bi proširiti i na takvu djelatnost i radimo na tome. Ljudi su sve više svjesni potrebe rane intervencije“ rekla je Golem, istaknuvši da su najčešće teškoće jezično gororne i loša pažnja djece. Tome je dosta doprinijela i pretjerana upotreba ekrana.

„Na listi čekanja su djeca od 2 godine starosti. Dok dodu na red, prođe nekoliko mjeseci. Zato ih uzmemo u savjetovanje i terapiju barem jedanput mjesečno, dok ne počne redoviti rad s njima, često odemo i u patronažu. Brinemo da djeca imaju dobru tranziciju, kad završe kod nas kažemo im gdje dalje da se upute“ rekla je Golem.

Surađuju s dječjim vrtićem Latica za djecu s posebnim potrebama i s Općom bolnicom Zadar. „Predivno mi je kad vidim pomak kod dje-

teta za koje sam mislila da će biti teško nešto postići. Ostvarujemo odlične rezultate, to je veliko zadovoljstvo i ohrabrenje za daljnji rad“ poručila je Golem i zahvalila organizatorima koncerta i izvođačima na podršci.

PAG: MOLITVA U ŽUPI PAG ZA OZLIJE- ĐENU DJECU ROĐAK I SVE OBITELJI

Župljani župe Uznesenja BDM u Pagu u nedjelju 3. ožujka molili su u zajedništvu misnog slavlja i na klanjanju nakon mise za djecu iz obitelji Rodak koju je otac monstruozno bacio preko balkona, kao i za sve druge obitelji. Misu i klanjanje predvodio je paški župnik i dekan mr. don Gašpar Dodić.

U klanjanju pred Presvetim molilo se za zdravje ozlijedene djece i za blagoslov svih naših obitelji. U molitvi Duhu Svetom da zaciijeli tjelesne i duhovne rane stradale djece kao i za odgovorno roditeljstvo, župljani su molili i Litanije Presvetom Srcu Isusovu. „Kada зло u obitelji uhvati korijen, razum i ljudske vrijednosti potpisuju kapitulaciju. Kada je Bog uklojen iz obitelji, Zli je tamo nastanjen“ rekao je don Gašpar. Pozvao je vjernike na molitvu za tu djecu koja su doživjela tragediju u vlastitoj obitelji gdje je beščutno pogažena plemenitost roditeljstva kao i za poštovanje dostojanstva te djece.

„Božja riječ ove nedjelje podsjeća na ono što iskustveno znamo, ali nažalost, ne primjenjujemo u životu. A to je da je svatko od nas za nešto i za nekoga odgovoran, a ponašamo se kao da nas ništa i nitko ne zanima, ni ljudi, ni okruženje“ upozorio je don Gašpar. Tri evanđeoske poruke: ne može slijepac slijepca voditi, trn u oku bratovu te dobro i nevaljalo stablo značile su Lukinoj vjerničkoj zajednici kojoj on to piše. „A što nama znaće i koliko ih koristimo u međuljudskim odnosima u obitelji, društvenoj zajednici? Kako mi danas po njima uređujemo međuljudske odnose i ponašanje u zajednici i šire“ upitao je don Gašpar u propovijedi.

“Paziti na brata uključuje brigu za njegovo duhovno dobro. Danas općenito ljudi su vrlo osjetljivi na govor o skrbi i ljubavi za fizičko i

materijalno dobro drugih, ali se gotovo posve šuti o duhovnoj odgovornosti prema braći. U prvoj Crkvi i u istinski zrelim zajednicama u vjeri, brine se ne samo za tjelesno zdravlje brata, nego i za njegovu dušu, za njegovu konačnu sudbinu“ istaknuo je don Gašpar, podsjetivši da i Sвето Pismo govori o potrebi da korimo i poučimo onoga tko je toga potreban.

„Sam Krist zahtjeva odvratiti brata koji čini grijeh: ‘Pogriješi li tvoj brat, idi i pokaraj ga nasamo’ (Mt 18,15). Glagol koji se koristi za definiranje bratske korekcije, elenchein, isti je onaj koji ukazuje i na proročku misiju kojom sv. Pavao opominje kršćane koji se odaju zlu: ‘A nemajte udjela u jalovim djelima tame, nego ih dapače raskrinkavajte’ (Ef 5,11). Tradicija Crkve uključila je među djela duhovne milosti ‘opomenuti grešnika’. Važno je obnoviti tu dimenziju kršćanske ljubavi. Ne smijemo šutjeti pred zlom. Ovdje mislim na stav onih kršćana koji se, iz ljudskog obzira (poštovanja) ili jednostavne udobnosti, prilagode zajedničkom mentalitetu, umjesto da upozore svoju braću na razmišljanja i djelovanja koji proturječe istini i ne slijede put dobrote. Međutim, kršćanski prijekor nikada nije potaknut duhom osude ili optuživanja, mržnje, već ga uvijek pokreće ljubav, milost i izvire iz istinske brige za dobro svoga brata“ poručio je don Gašpar, podsjetivši na misao apostola Pavla: “Braćo, ako se tko i zatekne u kakvu prijestupu, vi duhovni koji imate Duha, ispravite ga u duhu blagosti. A pazi na samoga sebe da i ti ne podlegneš naptasti”(Gal 6,1).

„U našem svijetu zaraženom individualizmom, potrebno je ponovno otkriti važnost bratskog ispravljanja kako bismo zajedno hodili prema svetosti. „Jer padne li pravednik i sedam puta on ustaje, a opaki propadaju u nesreći“ (Mudr 24,16). Uvijek postoji potreba za pogledom koji voli i ispravlja, koji zna i prepoznaje“ rekao je don Gašpar, istaknuvši da je velika služba pomoći i sebe prosuđivati po istini, kako bismo poboljšali vlastiti život i hodili pravednije na Gospodinovom putu.

Inače je u paškoj župi četvrtkom nakon večerne mise redovito klanjanje pred Presvetim kada Pažani mole za očeve i majke, djecu i mla-

de. Ususret korizmi, don Gašpar je potaknuo puk da im i korizma bude povlašteno vrijeme molitve i posta, kada će intenzivnije živjeti odnos s Gospodinom i pozorno slušati Božju riječ, da to bude „razmišljanje o nama samima, traženje odgovora na pitanje kako što bolje i uspješnije biti čovjek među ljudima“.

„Otkrijmo i trijezno prepoznajmo koliko je još toga što možemo popraviti i u čemu možemo biti bolji ljudi. Premda slabi i grešni ljudi, možemo učiniti nešto dobro. Pepeljenje na početku korizme podsjeća nas da smo stvorenici od praha zemaljskog i Duha Božjeg. To je trenutak osviještenja i dolaska k pravom sebi nasuprot ‘slavi’ koju nam nudi publika svijeta. Pepeo na našim čelima podsjeća nas da smo bez Boga prah, ali da smo s Bogom pravi ljudi“ poručio je don Gašpar Dodić.

Među srednjoškolcima, drugo mjesto osvojila je Klasična gimnazija Ivana Pavla II. Zadar (Ružica Anušić) – Stipe Gabrić, Karmen Batur, Marko Pavlović, Daniel Rajić i Monika Jaša Šangulin, a treće mjesto Gimnazija Franje Petrića, Zadar (Marija Klanac Jozić) – Leonarda Modrić, Tina Kurtin, Ante Denona, Antonio Kokić i Ivana Dokoza.

ZADAR: VJERONAUČNA OLIMPIJADA ZADARSKE NADBISKUPIJE – Pobjednici: OŠ Posedarje i SŠ Benkovac

Vjeronaučna olimpijada Zadarske nadbiskupije, županijsko natjecanje iz vjeronauka za osnovne i srednje škole Zadarske nadbiskupije, održana je u ponедjeljak 4. ožujka u Osnovnoj školi Bartula Kašića u Zadru. Sudjelovalo je osam osnovnih i sedam srednjih škola. Pobjednik osmoškolskog natjecanja je OŠ Braća Ribar, Posedarje, čija je mentorica Berta Perica, a pobjednik srednjoškolskog natjecanja SŠ kneza Branimira, Benkovac, čiji je mentor Hrvoje Oštarić.

Osmoškolce će na državnom natjecanju predstavljati posedarki vjeroučenici: Nikolina Leraga, Denisa Kalac, Marin Kalac, Matija Knežević i Klara Knežević, a srednjoškolce Benkovčani Petar Bačić, Andjela Grgić, Antonija Rogić, Klara Vulelija i Jelena Mikulić.

Među osmoškolcima, drugo mjesto osvojila je OŠ Smiljevac, Zadar (Anica Galešić) – Tina Radin, Filip Šapina, Lara Šušić, Sara Valjin, Antonela Pedić, a treće mjesto OŠ Bartula Kašića, Zadar (Ana Kajić i Jolida Klarić) – Antonio Grozdanić, Ante Nekić, Klara Marčina, Nikola Nekić i Marinko Tomašković.

Raspored osnovnih škola od četvrtog do osmog mjeseca je sljedeći: OŠ Benkovac (Mirjana Buljat), OŠ Petra Zoranića, Jasenice (Ruža Knez), OŠ Jurja Barakovića, Ražanac (Lucija Franić), OŠ Šime Budinića, Zadar (Blaženka Marčina) i OŠ Sv. Filip i Jakov (Irena Sučić). Raspored srednjih škola od četvrtog do sedmog mjeseca je sljedeći: Ekonomsko – birotehnička i trgovačka škola Zadar (Ante Čoza), SŠ Obrovac (Martina Maričić), SŠ Biograd (Ivana Peračić) i Pomorska škola Zadar (Grgo Mišković).

Prije natjecanja, u predvorju škole Bartula Kašića održan je prigodni program u kojem su učenici izveli recitacije i pjesme. U obraćanju prisutnima, Katica Skukan, ravnateljica škole domaćina, istaknula je da su ponosni na broj učenika u svojoj školi Bartula Kašića. „U vrijeme kad vidimo demografski pad, mi u školi bilježimo rast, hvala Bogu. Već drugu godinu, prostorni kapaciteti škole postali su nam maleni. Nadamo se da će se taj trend nastaviti.“

Svjesni smo vremena i teških situacija u kojoj živimo. Kao škola nastojimo i radimo s djecom, svi učitelji i stručni timovi škole, ali mislim da je najveći rad potreban unutar obitelji. Mi kao škola moramo djelovati i na obitelji, jer ono što nama dođe u školu, sve je preslika kuće i doma u kojem djeca žive. Osim obrazovnog djela mi

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

djeci pružimo i odgojni dio, borimo se. Vjerujte mi, to je postala svakodnevna borba s djecom, s roditeljima i sa sustavom. Daj Bože da budemo još jači i da to izdržimo“ poručila je ravnateljica Skukan.

Prisutne je pozdravio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Pohvalio je učenike, „tako male i mlade, a pune nade“, za bogatstvo riječi koje su pokazali u scenskom nastupu. Glede teme natjecanja ‘Svjedoci Radosne vijesti u hrvatskom narodu’, nadbiskup je sudionicima rekao: „Drago mi je da su za temu uzeti i da ste upoznavali ljude iz našeg naroda, naše krvi, naš ponos. Ti službenici Božji, blaženici i sveci pokazali su u svom životu što svakome od nas može biti nadahnuc i nada. Usprkos naše slabosti i ograničenosti, u životu se može učiniti puno dobra. Neka ti naši divni uzori budu i vama poticaj da u životu učinite nešto dobro poput njih“.

Misno slavlje za sve sudionike natjecanja u župnoj crkvi sv. Josipa na Plovaniji u Zadru predvodio je mr. don Gašpar Dodić, predstojnik Katehetskog ureda Zadarske nadbiskupije. „Svjedoci vjere iz našeg hrvatskog naroda bili su svjesni da nisu mogli dobiti ljude za Krista govorom i argumentima, nego uvjerljivim činjenjem onoga što navještaju. Poručuju nam da može uspjeti samo život koji se dosljedno živi, u vremenu kad se sukobljava puno mišljenja i uvjerenja, gdje je sustav vrijednosti urušen i favorizira se neistina“ rekao je don Gašpar, istaknuvši da su i danas potrebni svjedoci vjere. To smo pozvani svi biti u svojoj svakodnevici.

„Svjedoci vjere su bili vjerodostojni, ljudi od riječi i djela, koji su svoje biti kršćanin ostvarili u djelotvornom naslijedovanju Isusa Krista, u ljubavi i u trpljenju. Oni su svoju vjernost Kristu, ako je bilo potrebno, bili spremni potvrditi i u umiranju za njega. Na njima se obistinila riječ iz Ivanove prve poslanice: ‘Mi ne ljubimo riječu i jezikom već djelom i istinom’ (1Iv 3,18)“ rekao je don Gašpar, podsjetivši na misao ranokršćanskog biskupa i mučenika sv. Ignacija Antiohijskog: „Kršćanstvo nije djelo nagovaranja, nego veličina sve dok je od svijeta omražena“.

BLAGOSLOV POČETKA INICIJATIVE '40 DANA ZA ŽIVOT' U ZADRU

Inicijativa '40 dana za život' u Zadru počela je s molitvom ispred Opće bolnice Zadar u srijedu 6. ožujka, a molitelje i inicijativu na mjestu bdjenja ispred zadarske bolnice blagoslovio je fra Nikica Devčić, župni vikar župe Presvetog Srca Isusova s Voštarnice u Zadru. U Zadru se tijekom te akcije moli svakog dana od 6,00 do 18,00 sati.

Ante Rogić, koordinator zadarske inicijative '40 dana za život', rekao je da je za sve molitve i sudionike inicijative poticaj činjenica da je pobačaj došao u fokus javnosti i ohrabrenje da mogu ponovno izaći moliti, tijekom ove kampanje uz zaštitu bl. Alojzija Stepinca. „Mnogi se pitaju, zašto molimo ispred bolnice, a ne kod kuće. Molimo mi i kod kuće i u crkvi, ali potrebno je i pred ovim mjestima, konkretno pred bolnicama, stati u obranu života. Stati još jednom u obranu onih koji ne mogu dignuti svoj glas.

Ljudi nisu dovoljno upoznati s time što je pobačaj. Ne samo kada započinje život, nego što je zapravo abortus, koje posljedice ostavlja i što je sam taj čin. U Americi je pobačaj dozvoljen praktički do samog poroda. Ali mnoge žene nemaju svijest o tome u što ulaze kada se na to odluče“ rekao je Rogić, istaknuvši: „Ne molimo samo za prestanak pobačaja i protiv pobačaja, nego molimo i za žene koje su ranjene pobačajem, koje razmišljaju o abortusu, za liječnike koji to čine. '40 dana za život' ima širu

sliku i pozadinu djelovanja, stati u obranu kulture života, jer danas se u društvu i medijima nudi i servira kultura smrti. Staje se u obranu kojekakvih situacija koje zaslužuju osudu, a koliki staju u obranu onih koji ne mogu dignuti svoj glas, koji su utrobi majke i svaki dan su u opasnosti“ upitao je Rogić. Zaključivši kako ohrabruje da je dosta smanjen broj pobačaja u Hrvatskoj kao i što se puno liječnika odlučuje za priziv savjesti, rekao je da je to plod i molitve u sklopu inicijative '40 dana za život'.

ZADAR: PEPELNIČA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Misu pepelnici s obredom pepeljanja na Čistu srijedu 6. ožujka u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„Je li nam korizma vrijeme dara ili dokazivanja?“, upitao je nadbiskup Puljić, rekavši da „nema čina ni načina kako čovjek može Bogu vratiti ljubav za ljubav. Najveći čin ljubavi učinio je Krist kada je predao sebe za nepravedne. Zato je Sv. Majka Terezija, velika žena 20. st., često govorila i druge poticala: 'Učinimo i mi nešto lijepo za našeg Boga!'. Sav je svoj život posvetila ljubavi prema bratu čovjeku, u potrebi, najodbačenijemu.“

Imajući na umu baš njenu misao, želju i misiju pomagati ljudima na rubu, mi ćemo ove korizme misliti na njene najdraže, na hendičepirane u sirotištu Sv. Majke Terezije u Gevgeliji u Makedoniji. Naš korizmeni obol koji svake godine činimo, učinit ćemo Majci Tereziji u čast, za pomoć njenoj braći za koju se ona zdušno

borila“ poručio je mons. Puljić, najavivši time namjenu ovogodišnje Korizmene akcije Zadarske nadbiskupije u kojoj sudjeluju vjernici i ustanove diljem mjesne Crkve.

Nadbiskup je podsjetio da u navještenom prvom čitanju prorok Joel traži da se naši izvanjski čini usklade s iskrenošću naše duše koja se vraća Gospodinu raskajanog i poniznog srca, kako bi mogla vojevati protiv zlih nagnuća. „Svaki dan čitamo kako je čovjek sklon zlim nagnućima, kako mu je potrebna snaga i mora se boriti da nadvlada zlo dobrom i plemenitim.

Crkva moli na početku korizme da vježbe u kršćanskom boju započnemo svetim postom, uzdržljivošću u borbi protiv duha zloće. Sve to ima resiti naša ljubav s konkretnim gestama naklonosti prema potrebnima i siromašnjima. S tim blagom vojevanja protiv zlih nagnuća, krenimo na korizmeni put koji neka Gospodin obilno blagosloví“ potaknuo je mons. Puljić.

„Korizma je vrijeme duhovnog boja u kojem se koristimo oružjem vjere, molitve, posta i pokore. Korizma je povlašteno vrijeme duhovne obnove i priprave za Kristovo uskrsnuće. Ako se udaljimo od Boga i Crkve, liturgija nas poziva, 'Vrati se'. Slabi smo, krhki, ali Božjom milošću smo spašena stvorenja. U korizmi osobito osjećamo da je potrebno iznova krenuti, obrati se i približiti se Bogu“ rekao je mons. Puljić.

Zaziv 'Sjeti se, čovječe, da si prah i u prah ćes se vratiti' vraća nas na početke stvaranja svijeta, kada je Bog iz praha stvorio čovjeka i udahnuo mu besmrtnu dušu. „Mi smo prolaznici zemljom. Ovo vrijeme nam je darovano, ono je prigoda ići Božjim putovima i doći radosni ususret Njemu koji nas je u ljubavi stvorio i otukpio. Zaziv 'Obrati se i vjeruj evanđelju' vraća nas na početke Isusovog djelovanja. Kada je počeo svoje djelovanje po Galileji, pozivao je ljudе: 'Došlo je vrijeme spasenja', da se obrate i vjeruju evanđelju“ rekao je nadbiskup.

Tumačeći da je korizma odlazak u pustinju, rekao je da „svjetлом vjere u pustinji bolje upoznajemo sebe i kadri smo vidjeti, prepoznati što Bog od nas traži. To je vrijeme da se obitelj nađe na okupu, da se pomoli, pročita odlomak iz Svetog Pisma, da na osobit način osjetimo

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

kako je Bog s nama, po sakramentima i po svojoj Riječi, po našoj molitvi“.

„Nije lako poći u pustinju, jer to nekad znači odreći se nekih vlastitih interesa, proračuna, lažnih sigurnosti i tražiti u sebi ono što nas može više približiti Bogu. Jer puno toga u svijetu nas odvlači od Boga, čini sve da ne vidimo Boga, da ne dođemo do njega i lažno obećava da će nas usrećiti. Kakve iluzije i krivi izvori lažnih sigurnosti!? Zato je tijekom korizme potrebno truditi se biti sabraniji i spremniji činiti doba djela, više čuti Božji glas i njegova nadahnuća“ potaknuo je mons. Puljić, istaknuvši da se „svijet poboljšava onoliko koliko se mi popravimo i uspijemo kod sebe promijeniti ono što nije dobro, što nas odvlači od Boga“.

„I ove korizme ćemo pokušati biti bolji, osobito našim osobnim susretima s milosrdnim Ocem u sakramantu pokore. Ne bi bilo dobro da nam korizma prođe bez toga milosnog susreta, s Bogom koji u ispovijedi širi svoje ruke, blagoslivlja nas, opraća nam i ohrabruje: ‘Naprijed, brate’“ naglasio je mons. Puljić.

Pozivajući vjernike na djela dobrotvornosti, da se popravljuju i pripravljaju put Gospodinu, Crkva na početku korizme poziva na obraćenje. „To je poticaj krenuti u duhovni boj protiv zla koje je u nama i oko nas, sije strašne posljedice, kako bismo oboružani molitvom, postom i dobrim djelima stigli obnovljenog i osnaženog duha do Uskrslog Gospodina“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da se intenzitet korizmenog vremena očituje u tome što u korizmi pratimo Isusa na njegovom trnovitom putu muke, smrti i uskrsnuća.

„Središnja istina je da je uskrsnuli Krist živ, među nama. U toj istini sadržana je naša i snaga Crkve i svega što kršćani žive, rade, vjeruju. Vrhunac je euharistija koja je vječni i živi spomen Kristove muke, smrti i uskrsnuća“ istaknuo je nadbiskup Puljić.

KISTANJE: POČELE FRANJEVAČKE PUČKE MISIJE – Nadbiskup Puljić blagoslovio misionare

Franjevačke pučke misije pod geslom ‘Danas mi je boraviti u tvojoj kući’ (Lk 19,5), koje će u župi Prikazanja BDM u Kistanjama do 13. ožujka predvoditi osam franjevaca Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda predvođenih fra Ivanom Matićem, voditeljem Kuće susreta Tabor, počele su u četvrtak 7. ožujka svečanim misnim slavlјem koje je u kistanjskoj župnoj crkvi sv. Nikole biskupa predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

To je misno slavlje bilo prigoda doživjeti kako izgleda obred blagoslova kojega predvodi nadbiskup blagoslivljući poslanje misionara u župi. Nakon propovijedi, nadbiskup Puljić predvodio je blagoslovnu molitvu za franjevce koje Bog šalje navještati Radosnu vijest u ime Krista, da budu glasnici mira i spasenja. Za to vrijeme franjevci su klečali ispred oltara.

„Čuvaj njihove korake svojim brižnim pogledom i štiti ih snagom svoje milosti, da ne klonu pod težinom apostolskih zadataka. Neka u njihovim riječima odzvanja slatki Kristov glas, da zagriju srca svojih slušatelja. Ispuni njihova srca Duhom Svetim, da svoju braću i sestre privode k tebi, jedinom izvoru radosti i spasenja“ rekao je mons. Puljić.

Zatim je blagoslovio križeve tau zamolivši da Bog, koji je križ svoga Sina htio učiniti izvorom blagoslova i milosti, blagoslovi te križeve, kako bi one koji ih nose, trajno podsjećali da su pozvani postajati slikom Isusa. Potom je nadbi-

skup Puljić svakom misionaru, uz cjelov mira, stavio križ tau oko vrata, rekavši: „Primi ovaj znak ljubavi Kristove i naše vjere. Propovijedaj Krista raspetoga, snagu i mudrost Božju“.

Zadnji put pučke misije u Kistanjama, koje od 1997. g. nastanjuju Janjevci pridošli s Kosova, predvodili su isusovci 2001. g. Na kraju mise, brojnim vjernicima u crkvi obratio se fra Ivan Matić, podrijetlom Janjevac. Naveo je sadržaj misija čije su teme po danima: Poziv i poslanje, Blažena Djevica Marija, Zajedništvo, Svjedočanstvo, Euharistija i Zahvala i poslanje.

„Svim srcem zahvaljujem Bogu što u ovo vrijeme milosti možemo biti zajedno. Misije započinjemo na dan kad se spominjemo mučeništva Sluge Božjega fra Alojzija Palića. Mladi svećenik, imao je 35 godina, a daje svoj život kao svjedočanstvo svoje ljubavi za Krista, za Crkvu. Osobito nas raduje da upravo na njegov spomendan možemo započeti pučke misije pod gesлом ‘Danas mi je boraviti u tvojoj kući’.

To geslo nam govori o čudesnom događaju kada je Isus pogledao na Zakeja, javnog grešnika te mu je rekao: ‘Danas mi je biti u tvom domu’. To je neizrecivo Božje milosrđe koje se očitovalo prema Zakeju, grešniku koji u tom susretu s Kristom otvara svoje srce, otvara svoj dom, otvara sve što nosi kao osoba, kako bi se Bog proslavio u njemu i po njemu. Zakej je spreman učiniti velike stvari zato što je doživio veliku ljubav“ rekao je fra Ivan, izražavajući zadovoljstvo što će „korak po korak hodati kao ljudi koji vjeruju u Božje milosrđe“.

Za misije je rekao da će biti dani susreta, razgovora, razmišljanja nad Božjom riječju, okupljanja oko euharistijskog stola. „Svaki dan ćemo od jutra od 9,00 sati pred Presvetim klečati, moliti, zahvaljivati. To je znak da želimo doista Isusu donijeti sebe, svoje obitelji, svoj narod. Želimo moliti za Nadbiskupiju i sve koji se preporučuju u naše molitve. Posebno mi je drago da ćemo svaki dan, uz određenu temu, razmišljati otajstva našeg kršćanskog dostojanstva.

Razmišljat ćemo kako nas Bog poziva, kako nas On mijenja, kako nam Bog daje sve što je potrebno da ostvarimo svoje poslanje na zemlji. Razmišljat ćemo o ljepoti i radosti zajedniš-

tva, o Crkvi kao zajednici onih koji su spašeni, koje Isus ljubi, o daru svjedočanstva, kako danas svjedočiti tu ljubav, susret s Kristom, kako danas reći svijetu u kojemu živimo da je Krist spasitelj, da je onaj koji otkupljuje, spašava, koji liječi, ozdravlja, oslobađa od svakog zla. Isus kida sve okove tame, donosi svjetlo koje raspršuje sve tmine u nama. To trebamo svjedočiti, svatko osobno, ali i kao zajednica, kao župna zajednica i kao Crkva u cjelini.

Razmišljat ćemo o euharistiji jer ona je središte našeg života. Ona će biti središte svakog dana, s njom započinjemo i zaključujemo dan. Želimo otvoriti srce i promatrati Isusa koji je ostao u tom Kruhu života, s nama Bog, u sve dane do svršetka svijeta. Tu je i poseban dan koji će biti obilježen ljubavlju, ljepotom, čisticom, bezgrešnošću naše Nebeske Majke, koja će nas pratiti svojim majčinskim srcem kako bismo baš po njenom srcu došli do onoga koji je srce svega. Majka najljepše progovara o Sinu i Majka u sebi nosi najbolje prema svom djetetu. To ćemo otkrivati po Mariji, po njenom srcu“ rekao je fra Ivan.

Zatim su se puku ukratko predstavili misionari. „U franjevačkom bratstvu naše Provincije su različiti ljudi iz različitih krajeva, a sabrani smo u zajednici gdje želimo živjeti karizmu koju je Gospodin po sv. Franji darovao Crkvi i svijetu“ rekao je fra Ivan.

Fra Mate Bašić, rodom iz Kruševa, kod Obrovca u Zadarskoj nadbiskupiji, počeo je zvanje veteranara, a onda ga je Gospodin pozvao u svećeništvo. Fra Mate živi na zagrebačkom Kaptolu, nacionalni je i područni duhovni asistent za Franjevački svjetovni red. „Misije su mi i osobna duhovna obnova, ali i odmak od svega što u svakodnevici živimo“ rekao je fra Mate.

Fra Leopold Palić, janjevački mladomisnik, u službi je u Hrvatskoj Kostajnici. „Lijepo ćemo se družiti i produhoviti. Korizma nije samo da budemo žalosni, nego radosni, da nas radost otvara prema Gospodinu“ rekao je fra Leopold.

Bogoslov fra Siniša Pucić bio je novinar Novog lista, a onda je Gospodin rekao: ‘Idemo mi sad lijepo u franjevce, pa u svećenike’, rekao je fra

Ivan. „Prije pet godina okrenuo sam novi list u svom životu, u rodnom gradu Rijeci, nakon dugih godina razmišljanja, predati se Gospodinu u Franjevačkom redu. Mi bogoslovi iščekujemo dan kada ćemo doživjeti polaganje svečanih zavjeta, ređenje za đakona i svećenika. Posebno su mi na srcu djeca. Vjeroučitelj sam u osnovnoj školi u Zagrebu. Zato mi je osobito drago vidjeti najmlađe župljane. Radujem se susretu s njima u školi, župi i danima koji će nam biti blagoslov“ rekao je fra Siniša.

Na prvoj godini bogoslovije su fra Mato Zirdum iz Sesveta i fra Ervin Jozić iz Vukovara. Na trećoj godini teologije je fra Ivica Berišić, Janjevac iz Donje Dubrave. Pridružit će im se i fra Robert Ćibarić.

Svi su misionari izrazili radost susreta sa župljanimi i zadivljenost njihovom brojnošću, da su toliko prisutni na misi i u tjednu, kad nije nedjeljna misa. Također, svi su franjevci primijetili koliko je životom i infrastrukturno pust taj kraj u Bukovici u zadarskom zaleđu, koji administrativno pripada Šibensko-kninskoj županiji te kako na tom području život imaju samo Kistanje. Potvrdio je to i prizor u župnoj crkvi koji se rijetko gdje vidi; gotovo polovicu crkve ispunila su djeca te maleni u naručju roditelja.

U Kistanjama živi 1300 stanovnika, oko 200 učenika pohađa tamošnju osnovnu školu. Većina obitelji živi od socijalne pomoći, od trgovine ljeti na obali, a nekoliko obitelji bavi se stočarstvom. Ipak, ti Janjevci ne napuštaju domovinu, ne odlaze u inozemstvo nego najviše u Zagreb. Unatoč teškim materijalnim uvjetima, Kistanje su istinska oaza života.

Prizori brojnih obitelji otvorenih životu, muškaraca, žena i djece redovitih i u župnoj crkvi, pokazuje koliko su Janjevci požrtvovni, spremni služiti, odgajati, u vjernosti Bogu, nepokolebljivi ljubitelji života i svjedoci duhovnih vrijednosti.

Tom je misom ujedno proslavljen i spomendan Sluge Božjega fra Alojzija Palića (1878.-1913.) te je puk na kraju mise molio da Crkva uzdigne na čast oltara janjevačkog mučenika fra Alojzija koji je ljubav i vjernost prema Bogu posje-

dočio krvlju. Fra Alojzije je umro u 35. godini života, 17. godini redovništva i 10. godini svećeništva.

Dok je bio župnik u albanskoj katoličkoj župi Glođane na Kosovu, fra Alojzije se suprotstavio nasilnom pokrštavanju muslimana od strane pravoslavaca. Zbog toga je nekoliko dana bio pritvoren u zatvoru u Đakovici. Na putu blizu sela Janosh, 7. ožujka 1913. g., crnogorski vojnici skinuli su s njega franjevački habit, prisiljavali ga da se odrekne franjevaštva i prijeđe u Pravoslavnu Crkvu. Uslijed odbijanja da to učini, vjeran Katoličkoj Crkvi, ti su ga vojnici usmrtili s pet hitaca i tijelo mu zakopali na mjestu pogibije. Nekoliko tjedana kasnije njegovo tijelo je bilo preneseno u crkvu u Zjum.

Na misi je suslavilo dvanaest svećenika, među kojima i don Ivan Perković, župnik Kistanja, mons. Nikola Dučkić, mons. Ivan Čolak i svećenici Benkovačkog dekanata s dekanom don Andelkom Buljatom. Pjevanje je predvodio župni zbor pod ravnateljem s. Blaženke Delonga.

KORIZMENA AKCIJA ZADARSKE NADBISKUPIJE – POMOĆ ZA ‘CENTAR SVETA MAJKA TEREZA’ U MAKEDONIJI

Korizmena akcija Zadarske nadbiskupije koja se tradicionalno održava svake godine u vremenu korizme u Nadbiskupiji ove je godine namijenjena za pomoć ‘Centru Sveta Majka Tereza’ u Gevgeliji u Makedoniji. Ta ustanova u sklopu svoga stalnog smještaja brine o četrdeset štićenika, djece s posebnim potrebama.

Tim povodom zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio je dopis s poticajem da se uključe svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji, osnovnim i srednjim školama te gradovima i općinama u Zadarskoj županiji i vjeroučiteljima koji će o toj temi i sudjelovanju animirati djecu u župi i školi. „Korizmena akcija znak je djelotvorne ljubavi koja nas podsjeća na važnost prepoznavanja potreba bližnjih i brzu pomoć onih koji nas trebaju. Želimo dati svjedočanstvo djelotvorne vjere, ljubavi i svoj korizmeni obol upraviti prema braći i sestrama koji su u potrebi“ poručuje mons. Puljić,

ističući da nam korizma svake godine daje jedinstvenu priliku dublje razmišljati o smislu i vrijednosti našeg kršćanskog života.

„To vrijeme kao i Crkva tijekom korizme pozivaju nas da uz molitvu i duhovnu obnovu budemo milosrdniji prema drugima, čineći konkretna djela ljubavi i dijeleći svoja dobra s potrebnima. Upravitelje župa molim neka akciju provode tijekom cijele korizme na način koji najbolje odgovara prilikama u župi koju poslužuju“ potiče mons. Puljić.

Nadbiskup Puljić ističe da je Majka Terezija najpoznatija žena 20. st. koja je imala poseban hod redovnice, služenja, „a najljepše je kako je u sebi utjelovila akciju i kontemplaciju, djelovanje i molitvenu dimenziju“. „Zahvalni smo Bogu za ženu koja je živjela u naše vrijeme i koja je ostavila divno svjedočanstvo. Ostala je upamćena kao simbol dobrotvornosti, ali i kao svjedok Isusa kojega voli iznad svega. Kad je nešto činila, činila je radi Krista koji je nju spasio, kojega je zavoljela. Sve što čini, radi njega je činila“ poručuje nadbiskup. Na pitanje čovjeka s ulice kojega je ugostila i spasila, na njegovoj samrti, zašto to čini, rekla mu je: ‘Bog te ljubi’.

„Čovjek je rekao da je prvi put u životu to čuo i osjetio da ga netko voli“ podsjeća nadbiskup Puljić. Osobito mu se sviđa misao sv. Majke Terezije da svetost nije privilegija nekih. „Na svetost smo svi pozvani. Slično je rekao i sv. Ivan Pavao II. ususret trećem tisućljeću. Svi smo pozvani, osobito biskupi i svećenici, pastoral usmjeriti prema svetosti, jer svetost nije privilegij pojedinaca. Nema lošije, nego površno živjeti i površno shvaćati kršćanstvo. Osjetili smo zahtjeve Majke Terezije i sv. Ivana Pavla II. koji su bili prijatelji i velike osobe 20. st.“ ističe mons. Puljić, podsjećajući na riječi svete: ‘Molitva je plod vjere. Vjera je plod ljubavi. Ljubav je plod služenja, a plod služenja je mir’. „Kako ona umrežuje tih nekoliko elementa!?! Svi želimo mir. Mir srca, u obitelji, društvu. Ako želimo mir, treba znati šutjeti, moliti, ljubiti, vjerovati. Kada to sve umrežimo, ostvarit ćemo mir. Zahvalni smo Bogu da je takvu osobu darovao našem stoljeću, da se možemo nadahnjivati“ poručuje nadbiskup Puljić.

Svi koji žele sudjelovati u akciji, prilog mogu dostaviti u župni ured ili uplatiti na žiro račun Zadarske nadbiskupije s naznakom: Za centar Sveta Majka Tereza. Nadbiskupski ordinarijat Zadar, IBAN: HR5324070001100041082 Poziv na broj: 02 536

U Korizmenoj akciji koja se već dva desetljeća održava u Zadarskoj nadbiskupiji, župnici na različite načine, postavljanjem posebne kutije milodara za tu akciju, milostinjom, animacijom tijekom različitih liturgijskih slavlja i na druge načine prikupili su sredstva kojima su uspješno pomogli razne zdravstvene i socijalne potrebe i ustanove (bolnice, škole, dječje vratiće, obitelji) u Zadarskoj nadbiskupiji, misije na svim kontinentima gdje djeluju hrvatske misionarke, Vukovar i Crkvu u BiH. U akciju se uključe sve generacije, odrasli, mladi, dječaci, institucije, poduzeća i ljudi dobre volje, a prikupljeni iznos od više stotina tisuća kuna zajedničkom dobrotvornošću mnogih u Zadarskoj nadbiskupiji bude zaista impresivan i blagoslovljen.

KISTANJE: ZAVRŠENE 15. FRANJEVAČKE PUČKE MISIJE

Franjevačke pučke misije u župi Prikazanja BDM u Kistanjama završile su u srijedu 13. ožujka svečanim misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi sv. Nikole predvodio fra Ivan Matić, voditelj Kuće susreta Tabor. Prije mise svećenici i puk sudjelovali su u procesiji s Gospinim kipom, a po povratku u crkvu svi su Majci Božjoj zahvalili za misije, izmolili posvetu i predanje Mariji, kao i posvetnu molitvu bl. Alojziju Stepinca Majci Božjoj.

Uz fra Ivana, sedmodnevni cjelodnevni sakramentalno molitveni susret s razmatranjima i nagovorima vodili su fra Mate Bašić, nacionalni duhovni asistent za Franjevački svjetovni red, janjevački mladomisnik fra Leopold Palić, na službi u Hrvatskoj Kostajnici, franjevački bogoslovi Siniša Pucić, Mato Zirdum, Ervin Josić, Ivica Berišić i fra Robert Ćibarić, na službi u Kloštar Ivaniću.

Franjevci Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, misije pod geslom ‘Danas mi je boraviti u tvojoj kući’ (Lk 19,5) provode od

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

2014. g. Te u Kistanjama bile su petnaeste po redu. „Takav program djelovanja odgovor je na ono što papa Franjo kaže da idemo prema ljudima, da susrećemo ljude i svjedočimo snagu Evanđelja. U tim misijama sudjeluju svećenici, franjevci, bogoslovi, braća franjevci koji nisu svećenici, redovnice, članovi franjevačke mlađeži, Franjevačkog svjetovnog reda, šira franjevačka obitelj.

Kao što je sv. Franjo u Srednjem vijeku s braćom shvatio ljepotu i prepoznao Isusov poziv, kao što je Isus slao apostole, tako i sv. Franjo shvaća kako je važno da braća idu i navještaju evanđelje, da evangeliziraju baš kao bratstvo“ rekao je fra Ivan u zaključnom obraćanju vjernicima prije mise. „I u Kistanjama smo bili kao bratstvo, kao manja braća, poslušni izvornom Franjinom načinu, a to je apostolski način, ići kao braća svjedočiti bratsku ljubav i Božje milosrđe. To smo mogli doživjeti i u Kistanjama, kako u radosti i boli možemo i trebamo biti zajedno“ poručio je fra Ivan, istaknuvši da su u Kistanjama doživjeli snagu zajedništva i ljubav te zajednice.

„Kada zajedno nosimo breme jedni drugih, lakše je. Vidjeli smo radost koju nosite u sebi, svjedočanstvo vjere, to je i nas hranilo. Braća su rekla kako ih je vaša vjera nahranila, osnažila. Osjetili smo kako unatoč teškoćama i boli imate snagu, da rana može donijeti pravu vjeru u Isusa. Raspeta ljubav koja svojim ranama pokazuje koliko je Bogu dragocjen svaki život, svaka obitelj“ rekao je fra Ivan janjevačkim župljanimi koji nastanjuju Kistanje dva desetljeća, našalivši se da su djeca te misije nazvala janjevačke pučke misije.

„Prošli smo s misijama cijelu Hrvatsku, od Vukovara, preko Međimurja i Istre do Dubrovnika, neke otoke, kao predivno iskustvo u navještaju evanđelja na franjevački način. Ali nigdje nismo naišli na toliki odaziv ljudi već i u jutarnjim molitvama, razgovorima i ispovijedima. Imali smo Molitvu Srednjeg časa, susrete s različitim skupinama, obiteljima, mladima, djecom u školi. Ta brojna okupljanja su nas razveselila jer smo mogli vidjeti ljepotu bivanja u ovakvoj zajednici“ pohvalio je fra Ivan župljane, rekavši da su misije bila intenzivna duhov-

na obnova i duhovne vježbe za sve, župljane ali i misionare.

Svaki dan netko od misionara predvodio je misu i propovijedao, svjedočio, ispovijedalo se, molilo u klanjanju pred Presvetim, krunica i križni put, bolesnici su primili bolesničko pomazanje. „Kraj misija nije završetak nečega što sada prestaje, nego novi početak za vas. Vi nastavljate misije u svom svakodnevnom životu, biti svjedoci. Da ova župna zajednica bude svijetu znak žive vjere, bratske ljubavi, poštovanja, da budete na blagoslov ljudima koje srećete“ poručio je fra Ivan, rekavši da događaj misija molitvom za potrebe šire zajednice i naroda nadilazi granice župe i nadbiskupije, zahvaća domovinu i sve koji su u zajednici žive vjere.

„Rasli smo u zajedništvu. Zahvaljujemo Bogu za svaki susret, za sve geste ljubavi koje ste nam iskazali u gostoprimstvu, za vaše svjedočanstvo vjere. Mogli smo doživjeti svu vašu ljubav, dobrotu i pažnju. Hvala svima“ istaknuo je fra Ivan u obraćanju župljanimi.

Misije su dani koji služe kao poziv na osobno obraćenje te je u propovijedi fra Ivan govorio o potrebi preobraženja. „Korizma je snažno liturgijsko vrijeme nutarnjeg preobraženja. Našim odlukama misije su došle ususret kao poticaj, ‘Odluči se za Krista’. Kada čujemo proročki glas Božjih misionara, da i mi zaželimo ući u proces obraćenja, da skinemo okove zla i tame. Da budemo svjetlo jedni drugima, uđemo u hod zajedništva vjere“ rekao je fra Ivan.

Poziv na obraćenje i misije znače da želimo sli-

jediti Gospodina na putu obraćenja, preobraženja srca. „Hod u misijama nas je uranjao u ljubav Krista koji je znak čiste Božje ljubavi koja je uvijek tu. Bog želi zahvatiti naše dubine, da ga prepoznamo kao spasenje. Isus želi da mu se darujemo. Božja je logika, tko se daruje, taj može i primiti“ rekao je fra Ivan, istaknuvši da su i oni kroz dane misije jedni drugima bili dar.

„Dopuštali smo da se dogodi susret s Isusom koji želi svakog privesti k sebi, raskinuti okove grijeha. Ne možemo očekivati samo da se drugi promijeni. Bog zove tebe i mene. Pogledaj u svoje srce, rane, u ono što te zatvara za druge i prema samom Gospodinu“ potaknuo je fra Ivan, rekavši da su misije bile poticaj da bez straha otvore srce, da dožive ljepotu preobraženja, snagu Božjeg milosrđa, pohod Gospodina koji opraća sve naše grijeha. Fra Ivan je rekao da se po svjedočanstvima vidjelo kolika je milost kroz misije potekla kroz Kistanje.

„Mi smo hodočasnička Crkva, a u tom hodu nema ljepše učiteljice od nebeske Majke koja pokazuje najizvrsniji znak Božje ljubavi, Sina Božjega Isusa Krista. U tom hodu treba strpljivosti, vremena, prepoznati prepreke na tom putu. Ali mi znamo da je Gospodin s nama. On nas ne napušta. Nismo sami. Zajedno smo hodali. Najveći znak Božje ljubavi je u euharistiji, u kruhu života koji nam se daje“ naglasio je fra Ivan, rekavši da na oltar stavljamo i našu bol, terete, ranjenosti, jer Gospodin uzima sve naše boli na sebe. Isus je ljubav koja se daruje za svakoga od nas, lječnik duše i tijela koji liječi naše rane.

Gospodin poziva da i mi budemo misionari. „Ljudi traže autentične svjedočstve koji dolaze otvorena srca. Ponajprije u obitelji, sve kreće iz obitelji. Kada je ljubav, prihvatanje, pomirenje, praštanje, kada cijenimo jedni druge u dostojanstvu, to je znak da je Isus, Bog s nama. Tada se događa nešto što samo Bog može dati i učiniti. Želim da imate iskustvo uskrsloga Krista koji je najveći znak ljubavi. Zato se trebamo otvoriti Isusu u potpunosti, bez straha. Tada možemo vidjeti neizrecivu silu živoga Boga koji nas obnavlja i može učiniti ono što je nama nemoguće, može okrenuti sve na dobro, i ono čega smo se bojali, sramili.

Da svojim životom posvjedočimo za Krista. Neka nas u tome prati čudesni zagovor Majke. Po njoj je došao taj znak ljubavi na ovoj zemlji. Riječ je tijelom postala u njenoj blaženoj utrobi. Ona ga i danas daruje svima nama. Isus je veći od svih velikana ove zemlje. Isus nas pokreće da i mi možemo biti apostoli ovoga vremena, misionari njegove ljubavi“ poručio je fra Ivan. Na kraju mise udijelio je svima blagoslov za poslanje.

Župljanima su se na kraju mise zahvalno obratili i misionari. Svi su rekli da su misije bile na korist i obnova vjernicima, ali i njima franjevcima. Zahvalili su na susretima, razgovorima, ispovijedima, što su mogli biti služitelji sakramenata. „Vi ste nama dali povjerenje. Hvala na vašem povjerenju i pouzdanju u nas. To su trenuci kada osobito doživimo kako je lijepo biti svećenik. Po vašoj molitvi i sudjelovanju u sakramentima, u Kistanjama sjeme rađa stostruk“ rekao je fra Robert Janjevcima.

„Nastavite život molitve. Vaši domovi neka budu kuće molitve. To osobito stavljam na srce muževima, očevima. Dali ste obećanje na vjenčanju da ćete odgajati djecu u vjeri, i kod krštenja, pred Bogom, narodom i Crkvom. Ispunite to obećanje, molite“ potaknuo je fra Mate. „Nastavite biti vjerni kao što jeste vjerni“ rekao je fra Leopold.

„Vraćamo se punog srca, s punom vrećom prijatelja. Bog nas je blagoslovio po vama“ poručio je Janjevcima fra Siniša. „Hvala što ste nas lijepo primili, što ste vi nama posvjedočili vjenu i radost zajedništva“ rekao je fra Mato, a fra Ervin: „Osjećali smo se kao kod kuće, prihvaćeni. Osjeti se iskrenost“. „Zahvaljujem vama na vašem svjedočanstvu. Naš život ima smisla kada vidimo vas koji se radujete našim susretima“ poručio je fra Ivica.

U sklopu misija, u nedjelju je tijekom mise osam parova obnovilo bračni zavjet. To su: Josip i Ljubica Antić, Nikola i Elizabeta Golomejić, Ivan i Anica Antić, Ivan i Dragica Berišić, Anton i Dorotea Cirimotić, Marijan i Marija Ćibarić, Anton i Lidija Đurić te Petar i Brankica Mazarekić.

Na kraju mise župnik Kistanja don Ivan Perković svakom paru poklonio je uspomenu na taj čin. Svaki misionar dobio je ručni kameni rad Posljednja večera, autora Nikole Golomejića, župljanina. Zahvalio je misionarima na otvorenosti i odazivu. „Gospodin je preko njih zasijao, sada treba dozoriti i roditi, a to ovisi o nama, koliko se budemo otvorili Božjoj milosti. Treba surađivati s Milošću, da urodi plodom, da budemo bolji Božji ljudi“ rekao je don Ivan.

Fra Ivan, podrijetlom Janjevac, rekao je da mu je uvijek drago doći u Kistanje. „Tu su brojne obitelji, vidim koliko je života i blagoslova došlo po njihovom dolasku u Kistanje. Došao sam među svoje, mnoge poznajem, mnogi su sa mnom išli u školu, i oni su u brojnim obiteljima. Unatoč teškoćama, Bog se proslavlja, ljudi su vrijedni“ rekao je fra Ivan.

Janjevcu su dali i puno duhovnih zvanja. „I to je plod vjere, njihovih žrtava. Ljudi i u Janjevu, u Kistanjama i gdje god jesu, žive vjeru. To nije lagano, to su žrtve, odricanja, brojne obitelji. Bog blagoslivlja svoj narod, tu otvorenost životu. Iz tih obitelji onda dolaze i duhovna zvana. Tako je bilo u Janjevu, tako je sad i u Hrvatskoj gdje su došli, u Kistanjama.

I sad kroz misije doživjeli smo da nas je puno mladih pitalo o duhovnom pozivu, da razmišljaju o tome. U osobnim susretima i razgovorima mladi su izrazili želju za duhovnim zvanjem“ rekao je fra Ivan Matić. Zahvalio je za svećenike i redovnice koji su poslani u Kistanje, za njihovu ljubav, žrtvu i sve što čine iz ljubavi prema Janjevcima.

Pjevanje je predvodio župni zbor pod ravnateljem s. Blaženke Delonga. Misionari su također jedan dan posjetili obližnji pravoslavni manastir Krka i susreli tamošnje redovnike te franjevački samostan na Visovcu.

ZADAR: SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – ‘Svećenik u liturgijskom slavlju...’, o. Jozo Milanović

„Svećenik u liturgijskom slavlju: službenik, ne vlasnik; slavitelj, ne stvaratelj“ tema je svećeničke rekolekcije zadarskog prezbiterija održa-

ne u srijedu 13. ožujka u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. O toj temi izlagao je o. Jozo Milanović, monah benediktinskog samostana na Čokovcu.

U izlaganju je o. Jozo, temeljem i crkvenih dokumenata, govorio o služenju svećenika u liturgijskom prostoru, liturgijskom vremenu, liturgiji Riječi, euharistijskoj liturgiji i liturgijskom pjevanju. „Bog je glavni, a u liturgiji slavimo glavni događaj našega spasenja. No, umjesto glavne okrenutosti prema Bogu, postoji opasnost da svećenik bude okrenut prema sebi i ‘namještanju’ da narod bude okrenut prema njemu. U tom slučaju, svećenik može izokrenuti svoje svećeničko služenje“ upozorio je o. Jozo, dodavši kako se često obred podređuje potrebama tehnike (mikrofoni), estetike (cvijeće), snimanja...

Prema koncilskoj Konstituciji o svetoj liturgiji (Sacrosanctum concilium 7., 10. i 22.), „liturgija je vršenje svećeničke službe Isusa Krista... Vrhunac kojemu teži djelovanje Crkve, ujedno i vrelo iz kojega struji sva njena snaga... Ambijent u kojem svećenik treba biti osobito svjestan da je služitelj, tj. sluga i da mora vjerno slušati Crkvu. Zato svećenik u liturgiju neće ništa po svome nahođenju dodavati, oduzimati ili mijenjati“. U tom smislu, o. Jozo je upozorio: „Kad svećenik nije poslušan odredbama Crkve, onda se opslužuje jedno nepisano pravilo: Obred se vrši prema propisima Crkve, ako župnik nije drukčije odredio“.

Predavač je podsjetio na misao umirovljenog pape Benedikta XVI. iz njegove knjige ‘Slavlje vjere’: „Liturgija je jamac prave slobode vjernika: samo tako ostaje zajamčeno da oni nisu prepušteni nikakvim iznašašćima nekog pojedinca ili skupine, nego da se susreću s onim što obvezuje i župnika, i biskupa i papu, što svima njima daje prostor slobode za uvijek osobno usvajanje otajstva koje je namijenjeno svima“.

Govoreći o liturgijskom prostoru, o. Jozo je rekao da Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, po pitanju okrenutosti svećenika i mogućnosti slavljenja euharistije na „starem oltaru“, versus absidem/orientem, (prema istoku/apsidi), smatra da „ne treba shvatiti

kao obvezatnu“ uredbu Rimskog misala, 299.: „Oltar gdje god je to moguće, neka se gradi odvojeno od zida da se može lako obići i na njemu slaviti licem prema narodu (versus populum). Može se slaviti i versus orientem/absidem, ako bi to tražila topografija mjesta, prostor u prezbiteriju, postojeći oltar velike umjetničke vrijednosti, navezanost zajednice na takvu crkvu, itd. No, slavlje je uvijek versus Deum – prema Bogu. Ukrutiti se i ‘apsolutizirati’ jedan položaj moglo bi dovesti do odbacivanja nekih vidova istine koji zaslužuju poštovanje i prihvatanje.“.

„Najvažnije je da svećenik bude okrenut prema Bogu. U liturgiji Riječi, redovito je okrenut prema narodu. Ali, u euharistijskoj liturgiji, može biti okrenut prema istoku – kako je odgovorila Kongregacija 2000. g. No, najgore je da svećenik bude okrenut prema sebi. Naime, tada se, umjesto slavljenja Kristovog križnog puta, službenik vrti oko sebe u svom kružnom putu, jer je stavio sebe u središte“ upozorio je o. Jozo. Pritom je podsjetio i na Opću uredbu Rimskog misala, 303.: „U novim crkvama koje se grade, bolje je da se postavi samo jedan oltar, koji će u zajednici vjernika biti znak jednoga Krista i jedne euharistije Crkve... U već izgrađenim crkvama, da se pozornost vjernika ne odvraća od novog oltara, postojeći oltar neka se posebno ne urešava“. Jer, u tom slučaju, moglo bi se dogoditi da se „neki okreću prema cvijeću na ‘starom’ oltaru, a ne prema oltaru na kojem se slavi misa“, upozorio je o. Jozo. Istaknuo je i da na oltaru smije stajati samo što je potrebno za misu. Na oltaru ne bi trebalo biti upisivanja, potpisivanja, ‘skladištenja’...“

„Kršćanska liturgija, euharistija, po svojoj biti je slavljenje uskrsnuća, Mysterium Paschae. Kao takva, ona u sebi nosi tajnu križa koja je nutarnja pretpostavka uskrsnuća“ naveo je o. Jozo riječi Benedikta XVI. Podsjetio je da u korizmi „radosno čekamo vazmene blagdane“ i naveo misao pape Franje: „Ima kršćana čiji život izgleda kao korizma bez Uskrsa“. Slično naglašava sv. Ivan Pavao II. u apostolskom pismu Dan Gospodnjeg: „U tjednom tijeku i ritmu vremena nedjelja priziva dan Kristova uskrsnuća. Ona je tjedni Vazam, dan u kojemu se slavi Kristova pobjeda nad grijehom i smrću, dovršenje u Kristu prvog stvaranja i početak novog stvaranja“.

„Naravno da je lijepo slaviti svetu misu i na Dan općine, Dan grada, uz obilježavanje domovinskih pobjeda. Međutim, uvijek treba paziti da u slavlju bude glavna Kristova vazmena pobjeda. Jer, nitko kao Gospodin ne može bla-gosloviti narod, grad, županiju. U bljesku Kristovog Vazma najbolje će zablistati i ispravno biti vrednovana i svaka naša pobjeda. Da ne bi ljudska pobjeda, zasjenila Kristovu pobjedu“ naglasio je o. Jozo.

Govoreći o liturgiji Riječi, predavač je citirao uredbu Rimskog misala, 65.: „Homilija je dio liturgije i vrlo se preporučuje; potrebna je kao hrana kršćanskemu životu. Ona treba tumačiti neki vidik čitanja Svetoga pisma ili neki drugi tekst iz ordinarija ili propria mise dana, vodeći računa o otajstvu koje se slavi ili o posebnim potrebama slušača“. Podsjetio je na misao pape Franje iz ‘Evangelii gaudium’, 135.: „Homilija je kamen kušnje na temelju kojega se ocjenjuje blizina i sposobnost susreta pastira sa svojim narodom. Znamo, naime, da joj vjernici pridaju veliku važnost. I oni, kao i sami zaređeni službenici, puno puta trpe zbog propovijedi: prvi zato što ih moraju slušati, a drugi zato što moraju propovijediti. Žalosno je što je tomu tako“. Papa Franjo nadalje kaže da propovijed, kada se događa u kontekstu liturgije, „postaje dio prinosa koji se predaje Ocu i posredovanje milosti koju Krist izljeva u slavlju. Sâm taj kontekst zahtijeva da propovijed usmjerava okupljenu zajednicu, kao i samog propovjednika, prema zajedništvu s Kristom u euharistiji, koje

preobražava život. To pak zahtijeva da propovjednikova riječ ne zauzima prevelik prostor i da bude odmjerena, tako da u središtu pozornosti više bude Gospodin nego službenik".

U tom smislu, o. Jozo ukazao je na neke pristupe koje bi u praksi trebalo mijenjati. Naime, neispravan je stav svećenika: „Za homiliju imam vremena, a za ostalo – ako ostane“. Stoga je o. Jozo ponovio pitanje don Alojzija Bavčevića: „Slavi li se misa s propovijedi ili propovijed s misom?“.

Također, o. Jozo je ukazao na opasnost da u homiliji svećenik lako postaje gospodar, okrenut sebi. Stoga je važno razlikovati propovijedanje od pripovijedanja. „Pripovijedanje je pričanje priče koju pripovjedač ne mora osobno proživjeti. Propovijedanje je prenošenje onoga što je prošlo kroz život propovjednika. Jer, prije nego Evanđelje propovijedamo drugima, sami bismo ga trebali živjeti“ poručio je o. Jozo.

Na rekolekciji je izlagao i mr. don Dario Tičić o temi ‘Svećenik liturg i djelitelj svetih tajni’.

OBROVAC: SVETKOVINA SV. JOSIPA, ZAŠTITNIKA GRADA OBROVCA

Svetkovina sv. Josipa, zaštitnika Grada Obrova, svečano je proslavljen u utorak 19. ožujka u župi sv. Josipa u Obrovcu. Svečano misno slavlje u župnoj crkvi sv. Josipa predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

U propovijedi je nadbiskup Puljić istaknuo mnogima nepoznati podatak o kojemu se u javnosti rijetko govori, a od velikoga je značenja i doprinos je za cijelu Katoličku Crkvu u svijetu. Naime, upravo je sin iz hrvatskog naroda, mostarsko-duvanjski biskup Petar Čule (biskup od 1942. do 1980.), zaslужan što se sv. Josip izrijekom po svom imenu spominje u misnom kanonu.

Biskup Čule, kao primjer u življenju pobožnosti sv. Josipu, bio je osobiti Josipov štovatelj i puno je pretrpio za vjeru u komunističkim zatvorima, rekao je mons. Puljić. Nakon Drugog svjetskog rata komunisti su ga osudili na jedanaest godina zatvora, a izdržao je osam godina

u zatvoru u Zenici i drugdje gdje je bio.

„U svom govoru 10. studenoga 1962. g., kao sudionik na Drugom vatikanskom koncilu, biskup Čule se osobito zauzeo da se ime svetoga Josipa unese u kanon Mise. Naime, mi kad molimo kanon Mise, spominjemo mučenike, svece. Ali nije bilo sv. Josipa. Biskupu Čuli to je falilo. I zato se usudio pred cijelim ondašnjim gremijem biskupa, bilo ih je dvije i pol tisuće, predložiti neka se to unese u kanon mise“ rekao je mons. Puljić.

„Kroničari pišu kako je papa Ivan XXIII. tu njegovu molbu odmah uvažio i posebnim pismom tri dana poslije Čulinog interventa i govora, odredio neka se u misni kanon ime sv. Josipa unese ovako: ‘U zajedništvu s cijelom Crkvom častimo uspomenu ponajprije slavne Marije vazda Djevice, Majke Boga i Gospodina našega Isusa Krista. Častimo i uspomenu blaženoga Josipa, zaručnika Djevičina’.

Ta brza Papina odluka navela je jednog koncilskog komentatora da zapiše primjedbu kako ‘dvije tisuće biskupa tih dana govore i predlažu, ali ne ide baš tako lako. A mons. Čule otvorio usta i Papa odmah prihvaća’. Drugi sudionik je komentirao: ‘E moj brate, to je zasluga mučeništva koje je Čule podnio za Crkvu’“ rekao je nadbiskup Puljić, poručivši: „Mi smo ponosni na toga sina našeg roda zbog njegovih mučeničkih zasluga, ali i zbog njegove osobite pobožnosti i odanosti svetom Josipu“.

Nadbiskup je podsjetio da hrvatski narod osobito štuje i voli Mariju, mi smo i narod Svetog Petra zbog dobrih stoljetnih odnosa između

Hrvatske i Svetе Stolice, a uz to smo i vjerni štovatelji svetog Josipa. To potvrđuje i povjesna odluka Hrvatskog sabora 1687. g., kad je na prijedlog zagrebačkog biskupa Martina Borkovića, sveti Josip proglašen zaštitnikom hrvatskog naroda.

Mons. Puljić istaknuo je i pjesništvo dvojice svećenika u čast sv. Josipa, don Mirka Validžića i p. Petra Pericu, koji su svojim stvaraštvom i na taj način izricali osobitu odanost moćnom zaštitniku Josipu, kao molitvu „neka nam usreći hrvatsku grudu, da uvijek cvate vjrom i poštenjem“. P. Petar mučenički je stradao 1944. g. na Daksi gdje su ga partizani mučki ubili s još šest svećenika i šezdesetak intelektualaca.

P. Perica je autor poznatih i značajnih crkvenih pjesama, Do nebesa i Zdravo Djevo, a s mons. Čulom bio je zapaženi pitomac ondašnjeg poznatog travničkog sjemeništa. Ispjevao je i uglazbio veličanstvenu himnu Kristu Kralju. „Taj proslavljeni Božji svjedok, mučenik i Božji trubadur imao je i posebnu bilježnicu koju je nazvao ‘Josipovka’, a u njoj je bilježio svoje preporuke i uslišanja zagovorom sv. Josipa. Stoga bi bilo vrlo korisno i zanimljivo istražiti ostavštinu p. Perice jer bi se sigurno našlo puno toga što je zabilježio kao Božje uslišanje zaslugom Isusovog vjernog sluge i poočima, sv. Josipa.

Sva trojica spomenutih velikana naše nedavne prošlosti pokazuju koliko je sv. Josip blizak našem čovjeku. Inspiracija su nam jer su u životu jako puno značili u svom vremenu vjernicima i biskupiji gdje su služili, kao odani štovatelji sv. Josipa. Nadahnjujmo se na njihovoj odanosti i pokušajmo osjetiti blizinu zaštitnika sv. Josipa“ potaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je govorio i o potrebi nasljedovanja Josipovih kreposti baš u ovom vremenu pogrenih vrijednosti u prilog rada i života. „Osjećamo Josipovu blizinu i s našim obiteljima. Jer sv. Josip je uzor radnika, brižni skrbnik obitelji, zagovornik i pomoćnik u progonstvu, zaštitnik dobre smrti. Sv. Josip je drag i suvremen svetac, kao uzor radnika u vremenu kada se ne cijene znoj, osobno zalaganje ni naporan rad.

U naše vrijeme ističe se i sanja zarada na brzini, ako treba i na prevaru. Poput onih zakona koje smo preživjeli o nacionalizaciji, konfiskaciji, eksproprijaciji ‘u ime naroda’ prije šezdesetak godina. Sv. Josipu bili su nepoznati takvi propisi i zakoni. Nasuprot takvih stavova i zakona, sv. Josip se pojavljuje kao uzor radnika koji svojim znojem, svojim trudom i vlastitim žuljevima zarađuje kruh svoj svagdanji. Njegov zakon je poštenje a osobna iskaznica i putovnica vlastiti rad i žuljevi. Njegova sreća, nada i zadovoljstvo je družiti se s Isusom i Marijom“ rekao je mons. Puljić.

Nadbiskup je istaknuo kako je sv. Josip svrremen svetac jer živimo u vremenima kad je ugrožen i obiteljski život. „Daje se prostor bezbožnim ideologijama koje uništavaju ljudsko dostojanstvo, svetost braka, ono što je najsvetije i najvrjednije. Zato nam se sv. Josip ukazuje kao zaštitnik obitelji, kad je obiteljski život ugrožen. A obiteljske vrijednosti vjernost, žrtva, darivanje i praštanje dolaze pod stečaj. Kao da nisu važne, njih se ne prepoznaće. A one su u temelju obiteljskog života“ naglasio je mons. Puljić, upitavši: „Tko danas govori o tim vrednotama?

Tko se danas zanosi tim idealima? U kojim školama i na fakultetima se izučavaju te vrijednosti? Koliko je obitelji ugradilo u temelje svoga bračnog života i poštuju vrednote vjernosti, žrtve, darivanja i praštanja? Dao Bog da ih je sve više, jer to je temelj ne samo obitelji, nego i naroda i naše budućnosti. Jer nema zdravoga društva bez zdravih obitelji“ poručio je mons. Puljić.

„Ako pogledamo stvarnosti u oči, iznenadit ćemo se da ima previše nevjere, previše rastava i svađa, čak i ubojstava, u našim obiteljima. A tek čedomorstva i pobačaja! Kuga ‘civilizacije smrti’, kako je sv. Ivan Pavao II. nazvao težnju i napast da se ljude ponižava, uništava, ubija djecu, hara, nažalost, i našim krajevima. Previše je nevjernih duša i uprljanih ruku krvlju nevine dječice“ upozorio je mons. Puljić.

„Stoga nam je potreban sv. Josip. Skrbnik, vjernik, pobožni odanik Božjega plana s obitelji. Sv. Josip pojavljuje se u ovoj sivoj svagdaš-

njici kao primjeran domaćin, odličan skrbnik, uzor, ali i zaštitnik obitelji“ rekao je nadbiskup, poželjevši da nam sv. Josip bude poticaj kako biti dobri radnici, vrijedni obiteljski skrbnici i uzorni Božji suradnici.

„Taj šutljivi svetac potiče nas biti boljim i savršenijim ljudima koji hodaju putovima Božjim. O njemu jako malo piše u Svetom Pismu. Ali ostao je zapamćen, ostao je kao velikan i nama kao uzor za nasljedovati. Poput Josipa biti dobiti čuvari obitelji, bogobojazni i zauzeti radnici te izvrsni Božji suradnici. Neka nas u tom opredjeljenju i na tom putu prati zagovor Božjeg ugodnika, svetog Josipa“ poželio je nadbiskup.

Procesija s kipom sv. Josipa kroz grad nakon mise ove godine nije održana zbog jake bure. Umjesto toga, u crkvi su župljeni, nadbiskup Puljić i svećenici suslavitelji izmolili krunicu sv. Josipu. Obrovački župnik don Krešo Ćirak istaknuo je nakane za Crkvu, za domovinu i državu da živi u istini i pravednosti, za obitelji, svećenička i redovnička zvanja, međusobnu pomoć, solidarnost i zahvalu Bogu za primljena dobročinstva po zagovoru sv. Josipa.

Župnik Ćirak zahvalio je svima koji su sudjelovali i u Velikoj devetnici sv. Josipu. U Obrovcu je od 16. siječnja do 16. ožujka devet tjedana ususret svetkovine, kip sv. Josipa boravio po tjedan dana u jednoj obitelji pred kojim je obitelj molila, a pridruživali im su se u molitvi i rodbina, susjedi, prijatelji i kumovi. Svaku večer obitelji je pohodio župnik Ćirak i molio s obiteljima. Čitali su i Sveti Pismo i dijelove iz oporuke bl. Alojzija Stepinca.

Ove godine, četvrtu godinu kako tako mole sv. Josipu, to su bile obitelji Šime Jurjević, Branka Bašić, Zdenko Šakić, Ivica Modrić, Miro Modrić, Marija Modrić, Dinko Modrić i Marija Anić. Svake srijede u tjednu župljeni su zajedno molili u župnoj crkvi, a deveti tjedan uoči svetkovine svi su župljeni zajedno molili u župnoj crkvi časoslov.

Devet srijeda župu Obrovac pohodilo su svećenici iz Novigradskog dekanata i zadarski sjemeništarci. To su bili fra Petar Klarić, don Ivan Ćurić, don Stipe Mustapić, fra Ivan Nimac don Gašpar Dodić, don Andđelko Buljat don Tomi-

slav Baričević i don Roland Jelić, rektor zadarskog sjemeništa. Oni su srijedom predvodili misu u župnoj crkvi, a puk je prethodno molio krunicu sv. Josipu. Ovogodišnja priprema svetkovine sv. Josipa bila je pod geslom 40. obljetnice Branimirove godine te su propovijedile bile o temi 13 stoljeća vjere u našem narodu i sv. Josipu kao zaštitniku Crkve i hrvatskog naroda.

U Obrovac su srijedom u Devetnici ove godine prvi put dolazili i vjernici iz drugih župa u privatnom aranžmanu. Znak je to zaživljene pobožnosti sv. Josipu i proširenoga glasa o vjernosti i predanju obrovačke župe sv. Josipu, gdje župnik Ćirak i Obrovčani predano mole za potrebe cijele Crkve, naroda i domovine. Daju tako dušu i snagu tome gradu u kojem je župa sv. Josipa među najstarijim župama u Hrvatskoj posvećena sv. Josipu.

NOVIGRAD: 4. PLANINARSKI KRIŽNI PUT MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE

Četvrti planinarski križni put mladih Zadarske nadbiskupije pod geslom „I vladat će od mora do mora. Bilo njegovo ime blagoslovljeno dojeka“ (Ps 72) počeo je u subotu 23. ožujka misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi Rođenja BDM u Novigradu predvodio fra Bojan Rizvan, župnik župe Srce Isusovo u Zadru. Dvodnevni hod zadarskim zaleđem Novigrad – Benkovac – Biograd obuhvaća put od 50 km.

„Okupljeni oko Gospodina u danima kada zajedno s Kristovim križem koračamo našim putem života, pozvani smo biti oko Isusa i slušati ga“ rekao je fra Bojan tumačeći navještaj u kojem Luka kaže da su uz Isusa bile dvije skupine ljudi.

„Carinici i grešnici koji su za pobožne Židove bili otpisani, ali evanđelist Luka kaže da su oni slušali Gospodina. Oko Isusa su bili i farizeji i pismoznanci koji su mrmljali. I mi, živeći u blizini Gospodnjoj i na križnom putu, imamo dvije opcije: možemo u svim teškoćama, nedáćama, događanjima biti oni koji slušaju Isusa ili možemo biti oni koji će mrmljati, koji će u svemu vidjeti zamjerke, koji će stalno vidjeti

neke nedostake, nešto što nedostaje. Nećemo biti promijenjeni ako u tome budemo ustrajali“ upozorio je fra Bojan, naglasivši da je zato dobro na početku križnoga puta probuditi vlastitu nakanu, da slušamo Gospodina. Da dopustimo Isusu da nam otkrije otajstvo i dubine svoje riječi u svim naznakama koje nam pruža.

Fra Bojan je pojasnio i navješteno evanđelje o dvojici izgubljenih sinova i milosrdnom ocu koji je rasipan u svojoj ljubavi, u kontekstu našega činjenja grijeha i potrebe kajanja. „Čovjeka ponajprije čine odnosi. Mi dolazimo iz nekih životnih odnosa koji su nas bitno obilježili. Isus želi reći da smo pozvani biti zagledani u naše životne odnose, osobito one najtemeljitije. To su očinstvo, sinovstvo i bratstvo. Iz tih odnosa može se graditi istinska radost života, kao i istinska frustriranost života“ istaknuo je fra Bojan.

Mlađi sin traži od oca da mu dadne dio imanja. „Da bi se to shvatilo, treba uči u logiku židovskog naroda. Sinovi su smjeli dijeliti očevu baštinu tek poslije njihove smrti. Kada umre otac, onda se dijeli zemlja. Ako mlađi sin traži oca da podijeli imanje, kao da time već zaziva njegovu smrt. Kao da mu kaže, ‘Ti meni nisi potreban otac. Ja mogu živjeti vlastitu slobodu bez tebe. Ti mi uopće ne trebaš’.

U tome možemo nazrijeti kako nastaje grijeh. Grijeh nastaje kada kažemo našem nebeskom Ocu da možemo bez njega. Da sasvim slobodno možemo živjeti i bez njegove pomoći. Da nam razdijeli imanje. Da nam dadne što se nas tiče, a ostalo, pusti me na miru. Grijeh je doista lom naše povezanosti s Bogom. Lom našeg odnosa

s njegovom ljubavlju. To nije samo naš lom. To je i Božji lom. Jer kada mi sagriješimo, kada se u našem životu dogodi grijeh, onda se događa i lom Božjeg srca“ poručio je propovjednik, istaknuvši da „Bogu puca srce zbog našeg grijeha. On je dao slomiti svoje srce zato što smo se mi udaljili od njegove ljubavi“.

Mlađi sin živi razvratno, život bez Očeve milosti dovodi ga na dno. Htio se nasititi onim što su svinje jele, a svinje su za Židove bile nečiste životinje. „Grijeh nas uvijek dovodi do dna. Grijeh nas nikad neće dovesti na vrhunac. Grijeh nas uvijek baca dolje, on nas želi poniziti. Grijeh želi unakaziti naše dostojanstvo koje imamo kao sinovi i kćeri Božje. On nas želi dovesti na nešto prizemno, da robujemo svojim strastima, slabostima, svemu čemu se ne možemo oduprijeti, a što ne donosi radost“ poručio je fra Bojan.

Zato je taj sin u jednom trenutku došao k sebi, kaže evangelist Luka. „To je važan trenutak za svakog čovjeka koji dotakne dno – da dođe k sebi. Početak milosti i kajanja jest doći k sebi. Postati iznova svjestan tko si ti za Boga. Tko si ti za svog oca. Zato je milost kajanja iznimno važna za naš kršćanski život. Onaj tko u svom životu ne okusi milost kajanja, postaje tvrd.“

Onaj tko traži Gospodina kajanjem, traži njegovo milosrđe, taj postaje poput zemlje koja se natapa kišom, rosom. A zemlja koja je natopljena postaje plodna, možeš na njoj kopati. Kad na njivi ljeti oprži sunce, kad dva mjeseca ne padne kiše, zemlja je tvrda. To je čovjek koji ne traži Božju milost. On postaje poput tvrde, okorjele zemlje. Naše srce može biti jako tvrdo, okorjelo, bez obzira što živimo u Božjoj blizini“ upozorio je fra Bojan.

U tom smislu Luka donosi priповijest o starijem sinu. On se nije udaljio od oca, ali nije živio u milosti kajanja. „I onda raste u svom egoizmu. Raste u svojoj oholosti, samodostatnosti. Raste u onome na što misli da ima pravo. I ne može dopustiti da njegov mlađi brat smije pogriješiti. Za njega to više uopće nije brat. Stariji sin kaže ocu ‘Eno, sin tvoj se vratio’.

Prekrižio je mlađeg brata. Za njega on ne postoji. Zato što je on dostatan samom sebi. Zato

što on kipti iz svog grijeha, iz svoje slabosti. I ne može vidjeti drugoga“ rekao je fra Bojan, potaknuvši: „U hodu za Kristovim križem, pozvani smo moliti za milost kajanja. Da nam Gospodin otvorí srce, da upoznamo njegovo milosrdno lice. Da iskusimo ono što je iskusio mlađi sin, a to je da dođemo k sebi. I da znamo da, ako živimo u grijehu, imamo se kome vratiti.

Čeka nas Otac koji želi da nas ugleda, da se gane nad nama, da nam potrči ususret i zagrli nas. Praštanje koje nam Gospodin daruje osobito u sakramantu pomirenja je Božji poljubac naših rana. Bog želi poljubiti tvoje rane. Bog želi iscijeliti tvoje lomove koje si učinio svojim vlastitim grijehom. Samo mu to treba dopustiti. Samo trebamo doći k sebi i zatražiti njegovu milost. I tada će se dogoditi radost u našem životu.

Plod kajanja i plod Božjeg praštanja jest radost“ istaknuo je fra Bojan, poručivši mladima: „Nemojte dopustiti da vas grijeh ikada baci u očaj, u beznađe, u samodostatnost. Nego, isčupajte se Božjom milošću koja te čini radosnim, koja ti posvješće da je Bog onaj koji satire naše opačine, koji baca naše grijehu. Bog ne želi vidjeti naše grijehu, nego naše iskreno srce koje ga traži i koje ga posvema ljubi.

Srce koje očekuje Božji zagrljaj koji iscijeljuje svaku bol i svaki lom. Dao Gospodin da i na križnom putu okusimo radost Božjeg zagrljaja i osjetimo milost Božjeg poljupca kojega nam daje po svom praštanju i po svojoj ljubavi“ potaknuo je fra Bojan Rizvan, zaključivši kako „zalutati s puta ne znači samo ne ići putem kojim ide zajednica, nego znači i zalutati svojim mislima, srcem, zalutati svojim traženjima. Neka nas Gospodin vrati da budemo zajedno na putu i da budemo dovedeni do gozbe njegove ljubavi na kojoj nas Gospodin hrani i u kojoj nas ispunja s radošću“.

Mlade je s crkvenom poviješću župe u prigodnom obraćanju upoznao novigradski župnik don Ivan Ćurić.

Uvodnu molitvu početka križnog puta nakon mise, u novigradskoj crkvi predvodio je don Zvonimir Mikulić, povjerenik za mlade Za-

darske nadbiskupije. „Zajedno s nizom tolikih Božjih prijatelja o kojima nam svjedoči Sveti Pismo, i mi želimo prionuti uz Gospodina Boga, uz Sina Isusa kojega je Otac poslao u snazi Duha Svetoga i priznati ga Svevladarom, Gospodarom života i povijesti.

Želimo slaviti njegovo sveto ime. Po našim hvalospjevima on ne biva veći, ali mi stječemo milost spasenja. Isusa hvaliti i slijediti u životu nužno znači ljubiti njegov križ, ali i onaj svoj“ rekao je don Zvonimir, poručivši mladima: „Ne bojte se križa! Ne znači da je sve što je neugodno i teško, automatski loše i da neće donijeti radost. Sudjelujmo u Isusovom križnom putu, ne samo u razmišljanju o onome što se dogodilo na Veliki petak, samo suosjećajući s Isusom koji pati, nego cijelim bićem.

Dopustimo da nam Isus preobražava dubine duše, da Isus oblikuje sklonost srca po kojem ćemo voljeti. Neka nam križni put, zajednički napor kojega ćemo činiti hodajući kroz dvije knjige koje je Bog ispisao: kroz knjigu prirode i knjigu Riječi Božje, neka nam taj put bude na osnaženje, da budemo krepostnog života“ potaknuo je don Zvonimir, zamolivši Gospodina da svima obnovi vjeru, nadu i ljubav kao i stožerne, ljudske kreposti gdje je bitno naše nastojanje; to su razboritost, hrabrost, jakost i umjerenost. „Nismo sami na životnom putu. Gospod je prisutan, u njega se pouzdajmo“ zaključio je don Zvonimir.

Prva postaja Križnog puta izmoljena je ispred župne crkve u Novigradu, a ostale postaje molit će se putem u prirodi. Do večernjeg dolaska u Benkovac mladi će se zaustaviti i kod crkava u Pridrazi i u franjevačkom samostanu u Karinu, gdje će se zajedničkim ručkom okrijepiti.

OBROVAC: OTKRIVEN SAČUVANI KRIŽ – SPOMEN NA 26. GODIŠNJICU RAZARANJA ŽUPNE CRKVE SV. JOSIPA

U spomen na 26. godišnjicu razaranja župne crkve sv. Josipa u Obrovcu (22./23. ožujka 1993.), u župnoj crkvi sv. Josipa u Obrovcu u petak 22. ožujka svečano je otkriven drveni križ postavljen visoko na lijevi bočni zid crkve. Taj je križ jedini ostao sačuvan u crkvi za vrijeme njenog rušenja u Domovinskom ratu. U

župnoj crkvi sv. Josipa, misno slavlje na kraju kojega je križ otkriven, predvodio je obrovački župnik don Krešo Ćirak. Prije mise župljeni su molili pobožnost križnog puta.

Otkrivanje križa iz spaljene župne crkve u spomen na trpljenje u Domovinskom ratu na obrovačkom području održalo se pod geslom „Kad vam oduzmu sve, ostaju vam dvije ruke. Sklopite ih na molitvu i tada ćete biti najjači“ (Bl. Alojzije Stepinac).

Kao odmazdu za doživljeni poraz u oslobođilačkoj vojno-redarstvenoj akciji Maslenica, u noći između 22. i 23. ožujka 1993. g., velikosrpski agresor spalio je crkvu sv. Josipa u Obrovcu. Crkvu nisu minirali kako su to agresori drugdje činili, jer su okolo bile kuće ljudi srpske nacionalnosti. Od paleži su ostali samo vanjski zidovi, a ispod ruševina pronađen je veliki drveni križ od jelovine. Po zakonima prirode bilo je nemoguće da baš drveni križ ostane čitav, a ostao je. Obrovčani u tome zahvalno vide znak Božje prisutnosti i nade za opstanak u tom povijesnim nedaćama pogodenom kraju.

Kada su mladi volonteri iz Falconare u poraću čistili crkvu sv. Josipa, župljanin Miro Bobaš uočio je taj križ, uzeo ga i odnio u svoju kuću. „Taj križ doživljavamo kao relikviju stare župne crkve. Pogled na taj križ našu vjeru i ljubav prema Crkvi će jačati. Želimo vratiti taj križ na dan kad je crkva spaljena kao spomen da čovjekovo zlo, čovjekov grijeh ni u materijalnom smislu ne može zatrati ono što je Bog po svom svetom Duhu dao da u nama živi. Kao zalog za dobro naše župne zajednice. U spaljenoj crkvi bio je kamen na kamenu, a križ je ostao netaknut. To će doprinijeti snazi vjere ovoga naroda koja jest zadivljujuća. Stoga ovaj dan svojom porukom nije običan, ne samo za župu, nego je dar i za Zadarsku nadbiskupiju i šire“ rekao je don Krešo.

Župljeni su se i terminom početka bogoslužja u 20,00 sati, najprije molitve Križnog puta a onda mise, duhom sjedinili s križnim putem domovine koja je bila okupirana. Naime, crkva je počela gorjeti navečer 22. ožujka 1993. g., a obrovačka župljanka, pokojna Ivanka Semić, ušla je te večeri u crkvu u 20,00 sati kako

bi spasila pokaznicu i ciborij s Presvetim, da ih četnici i pobunjeni Srbi ne bi oskvrnuli. Ta spašena pokaznica bila je na oltaru za vrijeme mise na 26. godišnjicu uništenja crkve.

„Spominjemo dan kada je crkva bila spaljena, desakralizirana, uništena. Ima nekih razmišljanja, čemu spominjati takav događaj? Događaj smrti, paleži, propasti. Zar ne bi bilo bolje govoriti o životu, uzeti datum kad je crkva obnovljena, neki ‘veseli’ datum. A mi spominjemo uništenje, smrt. Koja korist od toga“ upitao je don Krešo u propovijedi, istaknuvši da u tom smislu „možemo reći koja korist od spomena Kristove smrti? Mi kršćani spominjemo Kristovu smrt. Zar spomen na Kristovu smrt donosi neku ‘korist’?“.

„Ako na tu stvarnost ne gledamo kao vjernici, kao djeca Božja, onda nam se ta noć čini nerazumnom. Jer nikakve koristi od nje, čak naprotiv. U nama može izazvati gorčinu, srdžbu, jer nas podsjeća na nešto što u nama izaziva tugu. Ali ne. Unatoč svemu, mi izabiremo ovu noć“ poručio je don Krešo.

U spomen na taj događaj prvo i drugo čitanje i psalam župnik je uzeo od blagdana Uzvišenja svetog križa, a evanđelje od dana, od petka drugog korizmenog tjedna. „Ove noći spominjemo ne samo da je crkva bila spaljena, nego da je u spaljenoj crkvi pronađen križ od jelovine. Križ je po svakoj ljudskoj logici trebao biti spaljen. Ali nije. Gdje je tu logika? Čak je i sam kamen bio gorio. Imamo ostatke oltara koji to pokazuje. A križ od jelovine koji je morao iz-

gorjeti, nije izgorio! Nema tu logike.

Kada idemo još dalje, vidjet ćemo da puno toga, gledajući ljudskim očima, u našoj kršćanskoj vjeri nema logike. Bog, svemogući, daje život za čovjeka. Bogočovjek vječni, za nekoga vremenitoga i prolaznoga. Neumrli za smrtnoga. Gdje je tu logika? Puno toga u našem životu nema logike. Ali život kršćana ne živi od ljudske logike. Čak naprotiv. Kad smo u 14., 15. st. počeli živjeti od logike, svijet je postao itekako nelogičan, vodi nas u propast. Kada je netko rekao da Bog ne može sebe ograničiti prolaznim, smrtnim tijelom, svijet je krenuo niz brijeđ. Jer se smatralo kako nema logike da Bog koji je odvijeka, dođe u obliju čovjeka. On vječni, neprolazni, da smrt osjeti? Nema šanse.

I još puno toga u našem životu nema šanse. Sve naše šanse propadaju kada kažemo ‘Ja u svoje ruke uzimam svoje životne šanse. Ja ću odrediti svoj život i budućnost svog života, bez Boga’“ upozorio je don Krešo. Istaknuo je da kršćani kao Božji ljudi, koji se svijetu mogu činiti nelogični, svjedoče da je naš život utemeljen na ludosti križa.

„Pogled na ludost križa sugerira da mi kao vjernici nosimo logiku sjemena bačenoga u zemlju koje mora umrijeti da bismo živjeli. Ako priroda govori da je to prirodno, normalno, zar ne bi ta priroda isto tako nas učila, da i mi ljudi, ako želimo živjeti, zar ne bismo trebali najprije umrijeti. Sve to nema logike ako ne postoji drugi život. Ako ne postoji vječnost, duša, Bog od vječnosti. Bog je čovjeka stvorio za vječnost. Ako to ne postoji, onda sve to nema logike“ poručio je don Krešo.

Time se vodila i župljanka Ivanka Semić. „Imala je život, a išla je taj život izlagati, ugroziti, radi čega? Radi ‘najobičnije’ stvari. Radi pokaznice. I radi Presvetoga sakramenta. Po kojoj se logici ona išla hranići s Presvetim Tijelom Kristovim, dok je bila u zarobljeništvu? To su bile ‘samo stvari’. Svoj život radi toga ugroziti?

Križ, kršćanska vjera, Bog i njegova logika daju nam što nitko ne može dati. Sudbina u našim rukama može nam dati da cijeli svijet osvojimo, a što ako dušu izgubimo, ako kraljevstvo Božje promašimo, što ako za vječnost propad-

nemo“ upozorio je don Krešo. „Ovaj svijet, baš zato što je ljudski i što ga je Bog stvorio, mora biti utemeljen na nekom kamenu zaglavnom, koji će možda graditelji ovoga svijeta odbaciti, popljuvati. Ali taj kamen zaglavni nitko ne može iščupati.

Mi kršćani pozvani smo poput vojnika od cara Konstantina na svoje štitove, na svoju odjeću, na same sebe staviti križ kao znak novog života. Križ koji sugerira: ‘Sposoban sam te ljubiti do smrti’. Ne dok mogu, ne dok znam, dok mi se sviđa. Nego, u stanju sam te ljubiti do smrti. Jer znam da se sa smrću naš život samo mijenja, ali se ne oduzima. Ta Ivanka to je primila, od toga novog života. Jer ona je u njega vjerovala“ poručio je don Krešo.

Rekao je kako mnogi nose križeve oko vrata, ali u svom životu ne žele umrijeti za Isusa. „U svima nama je ta nevolja. Zato nam je potrebna pobožnost križnog puta, krunica, sakramenti, vidljivi znakovi koji ukazuju na nevidljivu prisutnost. Oni nas podučavaju, hrane, tješe, da možemo ustrajati. Jer pogriješit ću sigurno. Past ću sigurno, preplašit ću se, zatajit ću sigurno. Ali sakramenti nam pomažu da se opet podignemo.

Zato nam pogled na križ ukazuje na najveću bitku koja je pred nama. A to je spasiti dušu svoju. Jer naša borba, naš život nije za nešto propadljivo. Nego za vječno i neprolazno. Neka i u budućnosti, svaki pogled na taj sačuvani križ bude pogled nade, pogled vjere, pogled uskrsnuća u život kojega nam ovaj svijet ne može oduzeti, već naprotiv, jedino ga u Bogu možemo sačuvati“ poručio je don Krešo.

Župnik Ćirak podsjetio je kako je župna crkva sv. Josipa iz 17. st., sakralni spomenik kulture, opljačkana prije nego je spaljena. Imala je prekrasnu sliku Gospe od milosti, Male Gospe, sa srebrnim okvirom koja još nije vraćena. Župnik je zahvalio ljudima koji su sačuvali križ. To su Pero Karamarko i Miro Bobaš.

„Slovenski radnici koji su uoči obnove crkve čistili ruševine skoro su taj križ bacili, misleći da je to obično drvo. Ali Pero i Miro u tom drvetu vidjeli su križ. Vidjeli su vjeru i sve što je nama sveto i dragocjeno. Takvi ljudi, poput Ivanke

Semić, čuvali su vjeru Obrovca kroz tešku povijest.

Dao Bog da po našoj žrtvi, našoj ljubavi generacijama koje dolaze prenesemo vjeru koju su nama naši stari ostavili. Ispunjeni nadom, zahvalnošću, ljubavlju i molitvom za neprijatelje, da na istini i pravdi dođu do novog života. Da Boga kojega zazivamo potvrdimo i u razgovorima u istini i pravdi, na dobrobit hrvatskog i srpskog naroda“ poručio je don Krešo.

U zahvalnosti Bogu na svim primljenim milostima, prije otvaranja križa sa kojega je ljubičasto platno skinuo župljanin Ivan Genda, župnik Čirak i vjernici izmolili su Himan križu koji se pjeva na Veliki petak.

PADOVA: ZAHVALNO HODOČAŠĆE ŽUPE SV. ANTE IZ DRAGA U PADOVU

Župljeni župe sv. Ante Padovanskog iz Draga, u petak 22. i subotu 23. ožujka hodočastili su u svetište sv. Ante Padovanskog u Padovu, u zahvali za dar relikvija sv. Ante koje su dobili iz bazilike sv. Ante Padovanskoga u Padovi. Ove godine župa Drage slavi četrdeset godina od svoga utemeljenja i to će svečano proslaviti na ovogodišnji blagdan sv. Ante.

Ta je obljetnica bila dodatni poticaj da ta zadnja župa na jugu kopna Zadarske nadbiskupije ima svečevu relikviju. Moći sv. Ante župa Drage primila je iz svetišta sv. Ante Padovanskoga u Padovi u studenom 2018. g. na inicijativu dragarskog župnika Ivana Jordana, u želji da se puk župe čiji je naslovnik sv. Ante i na taj način jača u pobožnosti pred relikvijom. Relikvija sv. Ante će na ovogodišnje Antunovo biti položena u nišu u menzi oltara u župnoj crkvi sv. Ante u Dragama, trajno predana puku na štovanje.

Hodočasnike je u Padovu predvodio župnik Jordan. U želji da se još više osnaži pobožnost župljana prema sv. Anti i zahvali za njegova zagonvorna dobročinstva, svakog utorka u župnoj crkvi sv. Ante u Dragama slavi se zavjetna misa na čast sv. Ante koju pohode brojni vjernici koji se utječu svečevom zagovoru. Nedavno je u Dragama osnovana i Bratovština sv. Ante,

čiji je predsjednik Željko Barešić rekao da će to hodočašće biti upisano zlatnim slovima u povijest te mlade župe.

Hodočasnike je u bazilici sv. Ante primio provincijalni vikar fra Roberto Brandinelli. „To što mi čuvamo tijelo sv. Ante, nije naša povlastica. To je naša dužnost i zato relikvije sv. Ante rado dijelimo sa svim njegovim štovateljima. Tako smo i vama rado darovali moći sv. Ante. Hrvati su nam uvijek u lijepom sjećanju po svojoj druželjubivosti i darežljivosti“ rekao je Brandinelli pozdravljajući hodočasnike u Antinom svetištu, zahvalan za njihov pohod zahvale i darove koje su redovnicima svetišta donijeli Dragari. To su maslinovo ulje, vino, likeri i drugi domaći proizvodi koji su plod rada župljana.

Misu u bazilici sv. Ante u Padovi u subotu 23. ožujka predvodio je župnik Jordan. Ujedno su time u zajedništvu obilježili i početak pobožnosti trinaest utoraka sv. Anti. „Sv. Ante je bio junak svoje povijesti. Njegov lik poziva da i mi budemo takvi, jer siloviti osvajaju Kraljevstvo Božje. Sv. Antu se često prikazuje kao dječaka. No, on je bio odrasli, snažni, zreli muž koji je gorio od žara za evangelizaciju i naviještalo Evandelje bez kompromisa“ rekao je don Ivan u propovijedi mise. Tragom navještaja Evandelja o povratku izgubljenog sina, don Ivan je rekao da kršćanin u sebi nalazi sva tri lika iz evandelja. „Nalazi se u liku oca, rasipnog i vjernog sina. Osoba koja je zapravo najviše bila u krivu u toj situaciji je vjerni sin koji je mislio da zaslužuje nešto bolje i više od oca, zato što je stalno bio uz oca. Nitko od nas ne posjeduje monopol na Očevu ljubav. Otac se rasipa svojom ljubavlju prema svima, bez obzira na životne situacije kada mi skrenemo od Očeve ljubavi i puta vjernosti Ocu“ rekao je don Ivan, istaknuvši da je u kršćanstvu najbitnije pouzdanje u Božje milosrđe. Upozorio je kako se često istrošimo u obavljanju raznih pobožnosti, hodočašća, misleći da svojim aktivizmom trebamo zaslužiti Božju ljubav. „Ali, Božja ljubav je besplatna“ poručio je don Ivan Jordan.

Nakon mise, dva autobusa hodočasnika iz Draga i okolice posjetili su i mjesto Arcella u predgrađu Padove gdje je sv. Ante preminuo. Dragari su pohodili i svetište sv. Leopolda te crkvu

i benediktinsku opatiju sv. Justine. Sv. Justina se štuje u Dragama susjednoj župi Pakoštana, a Drage su nekad bile dio župe Pakoštane. Hodočaće su organizirali župnik Jordan i novoosnovana dragarska bratovština sv. Ante Pado-vanskog.

ZADAR: Proslavljen Dan Sveučilišta u Zadru – 17. Dies Academicus

Proslava Dana Sveučilišta u Zadru, prvog sveučilišta na hrvatskom tlu i sveučilišta s najdužom tradicijom visokog obrazovanja na prostoru jugoistočne Europe u ponедјeljak 25. ožujka, u Svečanoj auli Sveučilišta u Zadru okupila je rektore svih hrvatskih sveučilišta, dekane fakulteta i najviše predstavnike cijele akademske zajednice iz Hrvatske te mnoge akademske djelatnike iz inozemstva. Prisutnima su se obratili i zadarski nadbiskup mons. dr. Želimir Puljić i Kolinda Grabar Kitarović, predsjednica RH.

„Sa svojih 623 godine sveučilišnog hoda, Zadar se ubraja u red starijih sveučilišnih gradova Europe, nakon Bologne (1088.), Pariza (1160.), Cambridgea (1209.) i Salamanke (1225.). To zaista budi opravdani ponos i odgovornost pred sadašnjosti i budućnošću. Ponosni smo što smo kao mali narod u polifoniji europske kulture i europskih učilišta nazočni već preko šest stoljeća. To budi i zahvalnost Katoličkoj Crkvi i njenim vizionarima koji su se na vrijeme uključili u proces školstva, obrazovanja, znanstvenog istraživanja i prijenosa stečenog znanja. Nije otkriće ili novost reći da je kršćan-

stvo upravo po školstvu preporodilo Europu, pa je ovaj kontinent postao orientir svijeta te je stoljećima prednjačio u znanosti i kulturi. To se moglo dogoditi jer su znanost i vjera, tehnika i etika, odgoj, umjetnost i kultura umješno i uspješno surađivali“ rekao je nadbiskup Puljić u prigodnom obraćanju sudionicima 17.-og Dies academicusa Sveučilišta u Zadru.

Zadarsko sveučilište ima najdužu sveučilišnu tradiciju na hrvatskim prostorima jer je ono nasljednik Generalnog dominikanskog filozofsko – teološkog učilišta u Zadru osnovanog 1396. g. „Sveučilište u Zadru zasnovano je na tradiciji crkvenog školstva koje se u Zadru spominje od 10. st., zatim na tradiciji dominikanske visoke škole koja je osnovana u lipnju 1396. g. i nazvana je Studium Generale, kasnije Universitatis Iadertina. Više od šest stoljeća duga tradicija toga Sveučilišta svrstava grad Zadar među najstarije sveučilišne gradove, ne samo Hrvatske nego i Europe“ istaknula je u prigodnom govoru Vesna Bedeković, predsjednica Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora i izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora. Današnje društvo i vrijeme počiva na ljudskom kapitalu ali i na potrebi oblikovanja jasnih vrijednosnih i identitetnih uporišta, rekla je prof. Bedeković, dodavši da se Zadarsko sveučilište oslanja na svoje mediteransko ishodište, snažno nacionalno identitetsko uporište, međunarodnu orientaciju i visoke etičke standarde.

Nadbiskup Puljić podsjetio je da su u grbu Zadarskog sveučilišta upisana dva godišta, 1396. i 2002. To upućuje na utemeljenje Generalnog dominikanskog filozofsko – teološkog učilišta u Zadru 1396. g. te na njegovu obnovu 25. ožujka 2002., datum koji je i uzet za proslavu Dana Sveučilišta.

I sam znanstveni djelatnik – naime, mons. dr. Puljić je redoviti član Europske akademije znanosti i umjetnosti od 1995. g. – jedan je od trinaest Hrvata, članova te Akademije koja okuplja više od šezdeset nobelovaca, stotine najuglednijih svjetskih znanstvenika, umjetnika i istraživača, bio je član Upravnog vijeća Sveučilišta u Zagrebu (1993.-1995.) i član Savjeta Sveučilišta u Dubrovniku (2005.-2009.).

nadbiskup Puljić sa sudionicima je podijelio i izraz osobne sklonosti znanstvenom radu.

„Uz povijesne, želim spomenuti i osobnu činjenicu koja me povezuje s institucijom Sveučilišta. I ja sam četvrtinu svoga života i rada proveo u sveučilišnom okruženju. Stoga, s vama cijenjeni profesori, znanstvenici, učitelji i odgojitelji, osjećam se kod vas doma. I čast mi je što smo kolege u istom polju rada, istraživanja, predavanja i proučavanja svjetovnih i pitanja iz duhovnog područja. Osobito me s vama veže usaćena zajednička strast i nagon traganja za istinom o čovjeku i svijetu. A ona je, kako je lijepo rekao sv. Ivan Pavao II., „vlastita ljudskoj naravi i vodi nas k dobru. A dobrota polučuje istinu“ (Bologna, San Domenico, 18. travnja 1982.) Neka Zadarsko sveučilište bude i ostane čuvarom takve osjetljivosti za istinom i dobrotom. Čestitam Dan sveučilišta uz iskrene i dobre želje da se članovi ove visoke i časne institucije ne umore činiti dobro i neumorno tragati za istinom o čovjeku i svijetu“ poručio je nadbiskup Puljić.

Predsjednica Grabar Kitarović u svom je govoru rekla: „Ponosni smo iznimno na činjenicu da je Generalno filozofsko – teološko učilište dominikanskog reda kao prvo hrvatsko visoko učilište osnovano 1396. g. u Zadru. Ta sjajna tradicija obrazovanja, jedna od najstarijih u Europi, utkana je ne samo u suvremeno Zadarsko sveučilište, nego i u cijelokupan nacionalni identitet, povijest našeg obrazovanja i kulture. Akademsku zajednicu smatram jednom od najvažnijih društvenih snaga za intenzivnije uključivanje Hrvatske u suvremene europske i svjetske tokove razvoja“. Predsjednica je ista-

knula da potencijal u uspjesima hrvatskih studenata ulijeva nadu u budućnost.

„U Sveučilištu vidim i važnog dionika u obnovi dijaloga na političkoj i ukupnoj društvenoj sceni. Našem društvu u cjelini nedostaje dijaloga i razumijevanja, razgovora u kojem se snaga mjeri argumentima i znanjem. Stoga upravo Sveučilište vidim pokretačem i dionikom oblikovanja kulture dijaloga kao konstruktivnijeg društvenog ozračja“ istaknula je Kitarović. Poručila je da razvoj donosi blagostanje, „stoga ulaganje u razvoj obrazovanja nije trošak nego ulaganje koje donosi višestruku dobit“.

„Važno je odgajati mlade ljude kao samopouzdane stručnjake. To je samopouzdanje koje se temelji na znanju i kritičkom razmišljanju s jasnom spoznajom koliko ih njihovo društvo treba, uvažava i poštije. Očekujem da se sveučilišna zajednica još intenzivnije uključi u društvene promjene, ne samo u obrazovnu reformu, kako bismo kao nacija aktivnije sudjelovali u europskim akademskim i znanstvenim razvojnim procesima“ potaknula je hrvatska predsjednica, istaknuvši da će nas „akademska zajednica uvijek podsjećati na povijest iz koje možemo učiti i sjetiti se pozitivnih primjera. Upravo je Zadar jedan od takvih primjera jer se kao i mnogi naši gradovi, kroz stoljeća, mijenjao u raznim političkim prilikama.

Naučiti povijest jednog grada ne čini skup godina, već skup sadržaja koje će mladi shvatiti kao vrijednosti života koje su oblikovale Zadar od antike do danas, kao i tko ga je i zašto osvajao i razarao u davnoj i nedavnoj povijesti te kako se on ponovno podizao i gradio. Zato želimo stvoriti obrazovni okvir koji će mladima omogućiti razumijevanje sadašnjeg političkog, socijalnog i gospodarskog trenutka, kretanja i pojave, kako anomalije u društву koje nas vuku unazad kao živi pjesak, koje moramo prevladati, tako još više sve ono vrijedno na čemu možemo graditi budućnost“ poručila je predsjednica Kitarović. Poželjevši svima uspješan rad i svako dobro, zahvalila je „svima koji su na tom putu spremni dati svoj entuzijazam i trud u duhu suradnje, dijaloga i svih pozitivnih vrijednosti koje nam pruža sveučilišna zajednica“.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Sveučilište u Zadru je moderno integrirano sveučilište koje sa svojih više od 6000 studenata čini „grad u gradu“. Ima 27 sveučilišnih odjela, 598 zaposlenika i četiri znanstveno – istraživačka centra. Među velikim budućim inicijativama je i projekt izgradnje Sveučilišnog kampusa.

Bez obzira na diskontinuitete izazvane političkim obratima, Sveučilište svoje korijene dokumentirano bilježi iz 1396. g., a u promociji te činjenice veliki doprinos dao je i prof. dr. Stjepan Krasić, crkveni povjesničar i akademik, dominikanac koji je također sudjelovao na proslavi, nositelj počasnog doktorata Sveučilišta u Zadru.

God. 1396. osnovan je temelj za Sveučilište, 1955. g. donesen je Zakon o osnivanju Filozofskog fakulteta u Zadru, 1998. g. na sastanku u Domu Zadarske županije pokrenuta je inicijativa o osnivanju Sveučilišta u Zadru. Županijska skupština je 2001. g. podržavala osnivanje Sveučilišta, a 2003. Sveučilište u Zadru pod takvim nazivom formalno je počelo s radom.

Uz donošenje Zakona o Filozofskom fakultetu 1955. g. „u to vrijeme o Filozofskom fakultetu u Zadru govorilo se kao o snažnoj hrvatskoj komponenti razvoja visokog obrazovanja na ovim prostorima“, rekla je prof. Bedeković. Možda je baš ta činjenica dodatno potaknula prvog hrvatskog predsjednika da ostavi svoj znanstveni trag upravo na Zadarskom sveučilištu kojega je Filozofski fakultet bio prethodnica. Naime, upravo je na Filozofskom fakultetu u Zadru 1965. g. povijest doktorirao prvi predsjednik RH Franjo Tuđman. Članovi Alumni kluba Zadarskog sveučilišta su književnik Ivan Aralica i pjesnik Luko Paljetak.

Prof. dr. Dijana Vican, rektorica Sveučilišta u Zadru i predsjednica Rektorskog zbora RH, u svom je obraćanju istaknula da je moguće pozicioniranje i uspješno ostvarenje „male zemlje, malog naroda, malog jezika i malog sveučilišta među velikima u europskoj polifoniji“. „Svod europskog neba nije rezerviran samo za velike zemlje!

Imamo i mi svoje jedinstvenosti! Ne treba ih izmišljati, to su bogati i raznoliki zemljopisni položaj i kultura. Ne primjećivati vlastito nebo, a drugi ga hoće iznajmiti!“. Rekla je da se Danom Sveučilišta slave njihova ostvarenja i postignuća i potvrdila ih navodeći brojne konkretnе projekte.

„Naši uvidi pokazuju da su napredna ona društva koja uvažavaju sveučilišta i akademske institucije različitih profila koje će na društvene i gospodarske promjene odgovarati vlastitim strateškim smjernicama i tako doprinositi razvoju svoje zemlje i Europe. Znanost nas čini internacionalnim, jer granice znanosti nadilaze države. Ali ne okrećemo leđa vrijednosnom sustavu, nacionalnoj baštini i kulturi, jer smo savladali povijesnu lekciju iz mitova skrivenih u društvene plašteve. Sveučilište smo koje na obrazovanje ne gleda kao na uslugu, nego kao na javno dobro i djelatnost kojoj je poučavanje i poziv, a poziv je dodana vrijednost obrazovanju.

Sveučilište smo koje se ne prpoši u elitizmu, njegujemo kulturu ravne hijerarhije a svoje uspjehe dijelimo sa stotinu partnerskih institucija u lokalnom, nacionalnom i međunarodnom okruženju. Sveučilište smo koje se natječe u prijateljstvu. Ne dopuštamo devalvaciju vlastitih kvalifikacija čije vrijednosti desetljećima svjedoče druge zemlje koje ‘otimaju’ naš kadar“ poručila je dr. Vican. Istaknula je da su uporište Zadarskog sveučilišta društveno – humanistički korijeni i stabilan razvoj tehničkih, prirodnih, biomedicinskih i interdisciplinarnih područja znanosti. Rektorica je zahvalila nadbiskupu Puljiću „što ih srdačno slijedi u

svakom koraku njihovog razvitka i na posuđenom prostoru“.

Karlo Ressler, izaslanik predsjednika Vlade RH, rekao je da su „sveučilišta povjesno nositelji društveno – gospodarskog razvoja svake zemlje. Prostor su generiranja spoznaja, prenošenja znanja i temelj stvaranja dodatne vrijednosti jedne zajednice. Budućnost zemlje ovisi o poticanju inovativnosti, izvrsnosti i kreativnosti“. Istaknuo je da Zadarsko sveučilište djeluje u bogatom ambijentu prirodne i kulturne baštine, zemljopisne raznolikosti i dobre prometne povezanosti. Pohvalio je sve veću prisutnost Zadarskog sveučilišta u hrvatskom i europskom znanstvenom visokoobrazovnom prostoru. Kao moderno međunarodno sveučilište, prostor je kreativnog stvaranja i transfera novih znanja i tehnologija i ujedno u službi očuvanja i nacionalnog identiteta.

Proslava Dana Sveučilišta počela je misnim slavljem u crkvi sv. Dimitrija u Zadru koje je predvodio nadbiskup Puljić. Na misi su sudjelovali članovi Rektorata, profesori i studenti, među kojima i svi sa Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru.

PRVA OBRANA DIPLOMSKOG RADA NA TEOLOŠKO-KATEHETSKOM ODJELU SVEUČILIŠTA U ZADRU – Josip Motušić

„Joseph Ratzinger / Benedikt XVI. i povjesno-kritička metoda“ naziv je diplomskog rada kojega je Josip Motušić, student Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru obranio pred Povjerenstvom u srijedu 27. ožujka u dvorani Teološko-katehetskog odjela na zadarskom sveučilištu. Motušić je prvi diplomirani magistar katehetike koji je stekao to zvanje na Teološko-katehetskom odjelu. Odnosno, to je prva obrana diplomskog rada na Teološko-katehetskom odjelu koji na Sveučilištu u Zadru djeluje od akademске godine 2013./14.

Tročlano povjerenstvo činili su: doc. dr. sc. Elvis Ražov, mentor (predavač Dogmatske teologije), doc. dr. sc. Arkadiusz Krasicki, predsjednik Povjerenstva (Biblijska egzegeza) i doc. dr. sc. Zdenko Dundović, član Povjerenstva (Povijest Crkve).

Motušić je u radu prikazao kako je jedna od važnijih tema s kojima se Joseph Ratzinger bavio tijekom svog dugogodišnjeg teološkog rada, primjena povjesno-kritičke metode u interpretaciji Svetog pisma. Rimokatolička Crkva u načelu prihvaća povjesno-kritičku metodu kao neizostavnu u interpretaciji Pisma, ali naglašava važnost njezine pravilne primjene u okviru ispravnog razumijevanja konteksta odnosa Objava-Pismo-Predaja. Joseph Ratzinger upućuje kritiku povjesno-kritičke metode, ukazujući na prednosti i ograničenja koja se kriju u njezinom isključivo znanstvenom karakteru. Kada se povjesno-kritička metoda koristi ispravno, u kontekstu vjere, ona postaje snažno sredstvo u otkrivanju i razumijevanju smisla Pisma. U suprotnom, kada se ne uvažavaju ograničenja povjesno-kritičke metode, dolazi se do neznanstvenih zaključaka, a povjesna slika Isusa Krista se iskriviljava.

U želji da pridonese pozitivnoj izgradnji povjesno-kritičke metode, Ratzinger predlaže da se unutarnju dinamiku riječi osluškuje i pusti da nas ona povede i pokaže nam smisao jer to je Riječ Božja, a ne samo ljudska. Treba napustiti prirodoznanstveni dogmatizam te slušajući Riječ, dopustiti prodor Božjeg Duha u naš zatvoren svijet. Potrebno je promijeniti paradigmu uzročnosti u smjeru paradigmе svrhovitosti. Dijelove teksta koji čine cjelinu i koji imaju svoje više značenje, nego što je autor mogao znati kad ga je sastavio, treba tumačiti iz perspektive toga višeg smisla, a to je smisao koji daje vrhovni redaktor, Krist. Treba iskorijeniti filozofske elemente koji su aksiomatizirali neke postavke u modernoj egzegezi, a koje su u svom temelju neispravne. Potrebno je preispitati povijest egzegetske struke i utemeljiti je u vjeri Crkve koja osigurava egzegezi njenu autentičnost. Na kraju Ratzinger predlaže molitvu, koja je način osobnog susreta s Bogom iz kojega dolazimo do razumijevanja Pisma.

Na Teološko-katehetskom odjelu zadarskog sveučilišta u trajanju od pet godina, (tri godine prediplomskog i dvije godine diplomskog), prediplomski studij toga Odjela trenutno počinje 69 studenata, a diplomski studij 20 studenata.

ZADAR: TRIBINA O ZAMJENSKOM (SUROGAT) MAJČINSTVU, POBAČAJU I PRIZIVU SAVJESTI

U vremenu učestalijeg rađanja djece putem surogat majčinstva i u sklopu javne rasprave o donošenju Zakona o pobačaju u Hrvatskoj, dr. Mirjana Radan, specijalistica ginekologije i opstetricije održala je tribinu stručno izlažući o aktualnim temama: zamjenskom majčinstvu, pobačaju i prizivu savjesti, u četvrtak 28. ožujka u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru.

Dr. Radan, subspecijalistica fetalne medicine i opstetricije puno je istraživala i doktorirala na temi zamjenskog majčinstva i potpomognute oplodnje te je opisala sve implikacije surogatstva, poručivši: „Zdrav razum, osvijetljen iskustvom i svjetлом Božjim u smislu mudrosti – zdrav razum je dosta za to shvatiti“. „Zamjensko majčinstvo (ZM) je najsloženiji medicinsko-socijalno-pravni oblik ljudskog zašošenja. Ono je jedna od posljedica umjetnih metoda potpomognute oplodnje. ZM danas je posebna svjetska industrija, teška nekoliko miljardi dolara.

S obzirom i na mogućnost biranja i dizajniranja djece, neki su spremni dati 95 000 do 160 000 dolara za takav jedan proces zamjenskog majčinstva. Inače, jedan proces surogat majke prosječno košta između deset i trinaest tisuća dolara. Umjetna oplodnja je stara pedesetak godina, a zamjensko majčinstvo četrdesetak godina. To su mlade metode. Taj val iz svijeta dolazi nama. U Hrvatskoj postoji djeca rođena surogat majčinstvom. To nije pravno uređeno“ rekla je dr. Radan.

Čimbenici ZM-a su zamjenska majka i ljudi koji službeno kod nje naručuju da im ona začne, nosi i iznese trudnoću, da rodi dijete i da ga se odmah nakon poroda odrekne. To se regulira ugovorom. Zamjenska majka potpisuje ugovor. Dvije osnovne vrste zamjenskog majčinstva su altruistično koje je rijetko i komercijalno, za novac. Poželjno je da surogat majke nisu prevelike izobrazbe, da su srednje životne dobi, da imaju svoju biološku djecu, da se lakše odrekne djeteta. To su žene iz siromašnijih ze-

malja, uglavnom iz Rusije, Ukrajine, Indije i u tim zemljama iz siromašnijih slojeva društva.

„Strašna je činjenica da jedno dijete može imati zapravo pet roditelja. Naručitelj i naručiteljica trudnoće (roditelji 1 i 2), davatelj spolnih stanica (roditelj 3), davateljica jajne stanice (roditelj 4) i surogatna, zamjenska majka (roditelj 5) koja će po ugovoru dijete začeti, nositi, rođiti i predati. Za takvo dijete roditeljski autoritet cijepa se na pet autoriteta. Dijete vidi višak oko sebe. Zašto dva oca, zašto dvije majke? Nije prirodno“ upozorila je dr. Radan.

Razlozi za ući u proces ZM-a su gubitak reproduktivnog zdravlja žene, oboljenje reproduktivnih organa zbog čega žena ne može rođiti. Jednostavniji razlozi su da se žena boji trudnoće te trend po kojem umjetnici, pjevači, glumci, takvim načinom dolaze do djeteta, pa misle: ‘To je moderno, zašto ne bi i mi?’ „ZM sroza va društvo, potiče kriminal, reproduktivnu prostituciju, reproduktivni turizam, genetički primitivizam, srozava ljudski rod narušavajući normalno grananje ljudske obitelji, arborizira obiteljsko stablo.

Reproduktivni turizam znači da su mnoge zemlje prepoznale da to nije dobra praksa, ne odobravaju je, ali ljudi se snađu. Otpisuju u druge zemlje, riješe pitanje ZM-a, dobiju dijete, snađu se glede papira. Reproduktivna prostitucija znači da se nekada surogat majčinstvo može događati izravnim bračnim činom zamjenske majke i plodnog oca iz neplodnog para. Genetički primitivizam nastaje kada ljudi kažu: ‘Ja mogu voljeti isključivo dijete koje sa mnom ima genetsku vezu’. Često je to zbog nasljeđivanja materijalnih dobara, želi se da obiteljsko nasljeđe ostane u obiteljskom kruugu“ rekla je dr. Radan.

Istaknula je da brak mogu tvoriti muškarac i žena, ali to im ne daje pravo na stopostotno imanje djece. Kada roditelj sebi da ta svoja prava, ona se nazivaju ‘samoprisvojena prava’. „Dar je hoće li oni imati djecu ili ne. Svako dijete, bez obzira kojim načinom došlo na svijet: iz predbračnog ili bračnog odnosa, iz laboratorija, silovanja, umjetne oplodnje, preljuba – svako dijete je jednakov vrijedno, poželjno, dragoo

i vrijedno naše najveće brige i pažnje. Ali, način kako je došlo do trudnoće je odgovornost koju će preuzeti odrasli“ poručila je dr. Radan, upozorivši da se roditelji i stručnjaci nekad zaignaju božanstva. Daju sebi pravo da izaberu, dizajniraju, kreiraju dijete: boju očiju, kosu, karakterne osobine, uzme se stanica od sportaša, manekenke, da dijete bude ‘savršeno’.

Netko proda svoje spolne stanice da bi imao novac za školovanje. „No, rijetko tko od studenata očekuje da će dijete kasnije doći, za 20 godina i reći ‘Ti si moj otac’. Javlja se kolizija prava. Davatelj spolnih stanica ne želi da se zna da je on prodao te spolne stanice. A dijete ima pravo znati tko je njegov roditelj. Ako ništa drugo, zbog anamneze, mogućeg sprječavanja nekih metaboličkih bolesti. To je ukrštavanje, suprotstavljanje, kolizija prava djeteta i davaljatelja stanice. Tako začeto dijete je objekt, tu se radi o trgovini ,tržištu. Kada se nešto trži, govori se o predmetima. Očekuje se da se prodaje i kupuje zdravi predmet. Nekad prenatalna dijagnostika možda ne može do kraja predvidjeti hoće li se roditi malformirano dijete. Ako se takvo rodi, govori se o oštećenom predmetu koje naručitelji ne žele. Pomisle, nisu dali deset tisuća dolara za bolesno dijete. Takvo dijete često postaje teretom socijalnih službi“ upozorila je dr. Radan.

Zamjenska majka upada u vrstu modernog ropstva. U ugovoru ona potpisuje kako će se hraniti, gdje će živjeti, koji je njen stil života, kako će se ponašati. Naručitelji često traže da ide u posebne prostore gdje je izmještaju iz njene obitelji pa prestaje njen briga za obitelj, vlastitu, rođenu biološku djecu. Prestaje bračni odnos s njenim suprugom. Ako se djeci ne objasni što radi njihova majka, optužuju je zašto ih je ostavila. Ako se djeci objasni čime se bavi njihova majka, postavlja se moralno pitanje treba li djecu opterećivati pitanjima iz svijeta odraslih. „Svi učimo oponašanjem, osobito djeca. Takvo dijete može misliti da je dobro rađati dijete nekome za novac. U budućnosti takvo dijete može i samo davati usluge surrogatstva ili ih primati. Kada se porodi njihova majka, djeca shvaćaju da to zapravo nije njihov brat ili sestra, nestao je. Pitaju se što sprječava

naše roditelje da jednog dana nas tako napuste i ostave“ upozorila je dr. Radan.

Istaknula je da zamjenska majka prodaje sustav reproduktivnih organa, ali trudnoća nosi sa sobom i mogućnost komplikacije koja može narušiti zdravlje surrogat majke. Zamjensko majčinstvo umjetnim putem svada muškarce i žene. Muškarac u tom slučaju ne treba suprugu, nego će naći ženu koja će roditi za novac. „Žena koja se odlučila biti zamjenskom majkom najgore je prošla u tom procesu gdje se svima ruši dostojanstvo ljudske osobe. Čovjeka možemo uništiti namjernim pobačajem, zamrzavanjem i odmrzavanjem ljudi, spiralom, pilulom. Postoji i povreda prenošenja ljudskog života. Znači, poremećaj uništavanja dostojanstva prenošenja ljudskog života. Uloga žene koja se odluči na takav proces raslojava se na ulogu majke, na ulogu nositeljice, ona postaje inkubator, robinja jer potpisuje ugovor koji je puno toga obvezuje. Takva žena je iskorištena, roditelji naručitelji više je ne žele vidjeti. Ugovorom je potpisala da se odriče djeteta. Pitanje je hoće li naći stanje u svojoj obitelji kako je ostavila“ rekla je dr. Radan.

Dok se razvija koncept ‘Bolnica, prijatelj djece’, da se dijete po porodu ne razdvaja od majke, (dijada majka-dijete) kod surrogatstva se one-mogućava i narušava. Dijete proživljava šok kad ga se nasilno odvaja od žene koja ga je rodila. Proces ZM-a bi poskupio da surrogat majka i dijete ostanu još malo zajedno da se šok ublaži, a njihovo odvajanje bilo bi još i teže“ rekla je dr. Radan istaknuvši da to može dovesti do kasnijeg nepovjerenja prema ljudima od strane djeteta.

Predavačica je govorila i o segmentu pravosuđa. „Tko je majka prema hrvatskom zakonu? Žena koja je dala spolnu stanicu ili žena koja je nosila i rodila dijete? Prema presumpciji majčinstva, majkom djeteta se smatra žena koja je rodila dijete. Glavno iznenadenje zamjenskog majčinstva kojega se svi boje je da žena ne želi predati dijete. Zato što ona ne zna kako će se ona snaći u smislu najjačeg nagona na svijetu. Nagon utaziti žeđ i glad su veliki jer nas drže na životu. Jak je i nagon za samoodržanjem, za održanjem vrste. Ali majčinski nagon je najjači

poznati nagon na zemlji. Surogat majka ne zna kako će se to kod nje dogoditi“ istaknula je dr. Radan.

Dogodi se da roditelji nekad ne žele niti da ta žena vidi dijete, odmah ga oduzimaju. Isti ti roditelji tijekom trudnoće raspitivali su se za njeno zdravlje, kako joj je, obilazili je, s njom razgovarali, ugađali joj. A onda odjedanput, ne smije vidjeti dijete. Kada žena ne želi predati dijete sude sudovi, jer nastaje spor. Jedna Engleskinja je tužila oca naručitelja, uspjela je ne predati dijete i ishoditi da on plaća alimentaciju. Ukoliko dođe do oštećenja zdravlja, koliki će biti odštetni zahtjev, a strada li žena zdravljem ili smrtno, koji novac će suprugu vratiti njegovu ženu, a djeci majku. To je nenaplativa šteta, istaknula je dr. Radan.

Djeca ‘s onu stranu’ je pojava kada muškarac koji oboli od tumora spolnih organa, zamrzne svoje spolne stanice, a umre. A njegova majka ili supruga udovica zapovijede da se odmrznu stanice njenog sina, odnosno muža, i naruči surrogatnu majku, oplodnju, da bi dobili unuka, odnosno sina. To dijete rođeno poslije očeve smrti zove se ‘s onu stranu’.

Upozorila je da surrogat majčinstvo narušava grananje obitelji i obiteljskog stabla. Npr., žena sklopi drugi partnerski odnos. Partner bi želio dijete, a ne može. Žena iz prvog braka ima kćer i zamoli je hoće li svojoj majci roditi dijete. Kćer pristane. „To dijete ima poremećene odnose. Žena koja ga je naručila je njegova baka, po genetici. A po narudžbi majka. Žena koja ga je rodila, po genetici je njegova sestra. A po rađanju njegova majka. Znači, dijete ima dva odnosa u istoj osobi. Poznato je da su majke bile surrogatne majke kćerima, kćeri majkama, sestre sestrama. To je narušavanje, arborizacija obitelji kao osnovne jedinice društva i civilizacije“ upozorila je dr. Radan.

Govoreći o zamrzavanju i ostavljanju zamrzнуте djece, kao jednoj od posljedica umjetne oplodnje, dr. Radan je podsjetila na Zakon o ljudskoj reprodukciji koji je 2009. g. donio ministar zdravstva Darko Milinović. Taj zakon donosi uredbe o metodama potpomognute oplodnje koje obuhvaćaju i metode zanošenja

u laboratoriju. Tu se još nije govorilo o surrogatstvu kao najsloženijem obliku i metodi umjetne oplodnje. Zakon iz 2009. g. kaže neka se proizvedu tri zametka, za u utrobu žene. Dakle, neće se bacati zametci, nego, koliko treba, toliko će se proizvesti. Neka se ne ustupaju zametci samcima, nema posvojenja i nema zamrzavanja.

„Sljedeći zakon ministra Rajka Ostojića je najpermisivniji zakon koji postoji u Europi. Tada je rečeno da ljudski život započinje rođenjem. Onda se ja pitam, što ja to vidim na ultrazvučnom ekranu, ako dijete počinje živjeti tek kad se rodi? Što je to prije svega toga, sve faze u četrdesetak tjedana trudnoće? Taj zakon kaže da se može proizvesti dvanaest ljudskih zametaka. Društvo subspecialista iz humane reprodukcije koji se bave tom problematikom razmišljaju je li bolje vratiti jedan zametak u majčinu utrobu, dva ili tri. A osam preostalih? Takvi zametci neka se zamrznu na pet godina. Nakon pet godina može se dokupljivati čuvanje zametaka po godinu dana. I dođe vrijeme kada više nitko ne pita za zametke. S njima onda u biološki otpad. Činjenica je da je završio u industriji za uljepšavanje, kao antiage sredstva u kozmetičkoj industriji. Sastojeći zametaka se koriste u kozmetici jer obiluje važnim hormonima, izvrsnog biokemijskog sastava. Završavaju i kao sredstvo za eksperimente za dobivanje matičnih embrionalnih stanica. Za to danas nema opravdanja s obzirom da na dnevnoj razini možemo iz zaklada, poput ‘Ana Rukavina’, dobivati matične stanice iz pupkovine i iz ostalih dijelova ljudskog tijela. Taj zakon kaže i da se zametak može dati istospolim parovima, može ih se usvajati i zaledivati“ rekla je dr. Radan istaknuvši: „U Hrvatskoj postoji 30 000 zamrznutih zametaka ili ljudi na tom razvojnom stadiju. Ne zna se što s njima učiniti. To je cijeli jedan grad“.

Predavačica je upozorila kako majka nakon sedam godina npr. opet poželi trudnoću, dakle, da se odledi zametak. „Time se raslojava nečija životna povijest. Kod takvog djeteta može se javiti sindrom podvojenosti, ima grizodušje zašto je on jedini iz grupe preživio, zašto je on jedini odleđen, a drugi nisu“ upozorila je dr.

Radan.

„Znanstvene činjenice kažu da ljudski zametak znači biološko jedinstvo novog bića jer se svi njegovi sustavi razvijaju kodirano, uskladeno, neprekinuto, kontinuirano. Kao što se gradi kuća, temelji, zidovi, krov, tako i tu svaka prethodna faza koja je završena, nova je podloga za sljedeću fazu koja treba nastupiti. Čovjek je ljudsko biće već na razini zigote. Zigota je čovjek na razvojnom stadiju jedne stanice. Zigota je jedna oplođena jajna stanica. Zigota ima jedinstveni genom, kod, plan, šifru, program razvoja čovjeka. Sve što će netko imati u trenutku svoje smrti kada će biti nekoliko trilijuna stanica, ima u smislu genoma zapisano kad je samo jedna stanica. Zigota ima sve, stas, glas, kosu. Zigota je posve novi organizam, ne pripada niti samo ocu ni samo majci. Dijete ima svoje vlastite kromosome, svoj vlastiti spol. To je ljudski organizam“ rekla je dr. Radan.

„Nekad se čuje, to je krv moje krvi, tijelo mogu tijela. Majka je gospodar djeteta koje u sebi nosi pa se raspravlja ima li pravo ukloniti ga. Dijete ne bi moglo preživjeti da nema pupkovinu i posteljicu kroz što dijete dobiva hranjive tvari i sve potrebno za razvoj. Razvija se u posve novu osobu, novog čovjeka. Ima sve svoje nove organe, nema majčine organe. Dijete ima svoj reproduktivni i druge organske sustave, potpuno je osoba za sebe. Kad bismo majci uklonili njene izvore hrane i pića, ni ona ne bi mogla dugo ostati na životu. Dakle, u toj točki razmatranja kako je važno razlikovati okolinske sustave opskrbe i čovjeka kao osobu kojemu majka ne može biti gospodar, vlasnik, nego samo dobar domaćin. Jer dijete se nalazi u prvo vrijeme, na pravom mjestu, u utrobi svoje majke, s pravom. Baš kao što se i žena nalazila u pravo vrijeme, na pravom mjestu u utrobi njene majke, s pravom“ rekla je dr. Radan, istaknuvši da je „nevjerljivo da mi koji smo živi i uživamo život, raspravljamo mogu li druga bića, nama istovjetna, po broju i vrsti kromosoma, mogu li uopće započeti živjeti ili nastaviti započeti život“.

Predavačica je podsjetila da hrvatski Ustav i četiri medicinska fakulteta u Hrvatskoj priznaju da ljudski život započinje začećem. „Ali

istovremeno priznaju i pravo da se tog istog čovjeka može ukloniti s ove zemlje, s navršenih deset tjedana ili prema nekim ginekološkim izračunima s navršenih 12 tjedana. To nije pitanje vjere. Ljudi koji su studirali medicinu, ginekolozi, specijalisti znaju kada počinje ljudski život. Ako znaš kad počinje život, zaštiti ga. Je li netko pošten, hoće li upotrijebiti priziv savjeti? Nekad se čovjek boji da će biti izopćen, sam, ucijenjen, pati od ljudskog obzira, boji se za materijalna dobra“ rekla je dr. Radan istaknuvši da „gubitkom, uništavanjem jednog čovjeka, gubimo grozd ljudi. Ako bi novorođeni čovjek odrastao, oblikovao svoju obitelj, imao djecu i unučad, u pitanju je grozd ljudi. Tijelo možemo ubiti, ali, što ćemo kao majka, otac, liječnik, medicinska sestra, reći kad se susret-nemo oči u oči, s obzirom da čovjek ima svoju neumrlu sastavnici, a to je njegova duša. Ti-jelo možemo ukloniti, ali ne i dušu jer duša je nerazoriva“ istaknula je dr. Radan.

Upitavši „smije li medicina sve što može, opravdava li svaki cilj sva sredstva“, dr. Radan je rekla da je cilj imati dijete plemenit. „Ali kako, kojim sredstvima, to je veliko pitanje. Jer sredstva mogu biti skupa, škodljiva, etički prijeporna, upitna i neprihvatljiva. Nijedno razmatranje takve vrste ne može se ni početi ni završiti a da se ne sagleda čovjeka u njegovoј cjelini, ne fragmentarno. Čovjek ima razinu tijela, psihe i duha koje se prožimaju, čineći cjelovito biće, ljudsku osobu. Tako i naša spolnost zahvaća razinu tijela, psihe i duha. Spolnost nam je ostavljena za svu vječnost. Zato imamo svete i svetice“ istaknula je dr. Radan.

„Medicina je tu da služi čovjeku. Medicina se bavi pitanjima zaštite života i zdravlja. Medicina želi spriječiti bolest i liječiti dostupnom terapijom. Prvo pravilo je dao, kažu, pogani Hipokrat, koji je rekao: „Ako me žena i zatraži sredstvo za pometnuće ploda, neću joj dati“. To svi liječnici polažemo na dan naše promocije. To je Hipokratova prisega. Većina nas javno polaže, javno laže. Jer to se u praksi ne događa“ upozorila je dr. Radan.

„Ljudska savjest je najskrovitija jezgra čovjeka gdje se u svojim najvećim dubinama čovjek osobno susreće s Bogom. Kad se dogodi napad

na vrednotu, susret ljudske savjesti i zakona koji kaže 'Čini pobačaj', tada nastupa institut priziva savjesti. On se ne koristi za bilo što, nego za obranu vrednote. Kada postojeći civilni zakon ne brani naravni zakon, kada ne štiti čovjeka, priziv savjesti nije lijenos, nije samovolja, laž, licemjerje, da liječnik pobačaj ne radi u bolnici nego privatno. Nije nakarada nepotpuni priziv savjesti koji kaže da liječnik ne mora raditi pobačaj, ali neka nađe tko će to učiniti umjesto njega. Priziv savjesti nije lakši, nego teži put. To je obrana vrednote koja je neke ljude koštala života. Sjetimo se da je parzrna tamjana trebalo ostaviti na žrtvenik lažnim bogovima i ljudi u vrijeme rimskih progona bi izgubili svoje živote" poručila je dr. Radan.

„Znanje je potrebno zbog sigurnosti, ne radi napuhanosti. Sve je pitanje orientacije i kompara u životu. Ako shvatiš što je glavna vrednota, koji je prioritet vrednota, da smo hodočasnici na ovoj zemlji, onda čovjek ima drugačiji pogled. Ako u to uključi i zahvalnost, da smo mi iz nečije ljubavi i milosrđa pozvani u ovaj život, da za život trebamo biti zahvalni i izboriti se za živote drugih, onda je drugačija priča. Ako malo znamo, nemamo snage suprotstaviti se. Bojimo se. Moramo biti puno jači i paliti svjetlo u tamnoj noći" poručila je dr. Radan.

Dr. Radan, koja je i autorica knjige 'Zamjensko majčinstvo – bioetička prosudba', radi na Odjelu ginekologije i porodništva Županijske bolnice u Čakovcu od 2003. g. God. 2015. imenovana je članicom Odbora HBK za pastoral djelatnika u zdravstvu. Održava predavanja o cjelovitom tjelesnom, duševnom i duhovnom zdravlju žena i obitelji na stručnim, znanstveno medicinskim, bioetičkim i interdisciplinarnim seminarima, simpozijima i kongresima.

Događaj je organiziralo Hrvatsko katoličko liječničko društvo, podružnica Zadar a prigodnu tematsku riječ na početku tribine uputio je i njihov duhovnik don Martin Jadreško. Glazbeno je nastupio VIS Magnificat HKUMST-a Zadar.

ZADAR: POSVETA CRKVE SV. PAVLA U NOVOM NASELJU NA BOKANJCU

Crkvu sv. Pavla u župi sv. Šimuna i Jude Tadeja na Bokanjcu u Zadru, izgrađenu u predjelu Novo naselje, u subotu 30. ožujka posvetio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Svečano misno slavlje okupilo je brojne vjernike iz svih dijelova Zadarske nadbiskupije, što je bilo izraz podrške bokanjačkim župljanima, ali još više svjedočanstvo duhovnog nadbiskupijskog zajedništva svećenika i vjernika te svijesti koliko je svaki novi sakralni prostor dar cijeloj mješenoj Crkvi i pripada cijeloj zajednici.

Župu Bokanjac nastanjuje 3000 vjernika, od toga ih je u Novom naselju 1500. Dvadeset godina vjernici Novog naselja u sjeverozapadnom dijelu Zadra, predjela koji se sve više stambeno proširuje i nastanjuje mladim obiteljima, okupljali su se u montažnoj crkvi koja je bila dar Caritasa iz Venecije. Upravo je sadašnji bokanjački župnik don Srećko Petrov, ujedno i ekonom Zadarske nadbiskupije, prije dvadeset godina išao s blagopokojnim zadarskim nadbiskupom Ivanom Prendom u Italiju gdje su od venecijanskog Caritasa dobili donacije dvije montažne crkve, za Novo naselje i Bili Brig, gdje je također u tijeku dovršetak gradnje župne crkve.

Stoga su se na dan posvete crkve mnogi sjetili da je crkva sv. Pavla ostvarena želja i nadbiskupa Prende koji je odlukom da u Novom naselju bude crkva prepoznao duhovne potrebe tih vjernika koje čine doseljenici iz zadarske okolice, iz zaledja, ali i iz kontinentalne unutrašnjosti Hrvatske te povratnici iz inozemstva. Tu je sve više novorođenih i mladih obitelji s djecom. Novo naselje je i područje gdje se nalazi gospodarska zona i ulaganja.

U neposrednoj blizini crkve sv. Pavla će početi i gradnja katoličke osnovne škole Ivo Mašina u Zadru. Stoga će ta lokacija biti središte okupljanja ljudi u duhovnom i odgojno-obrazovnom smislu. Izgradnji nove crkve osobito se raduje i bivši bokanjački župnik don Jerko Gregov koji je bio u slavlju s tridesetak svećenika u koncelebraciji mise.

„Posveta crkve i novog oltara važan je crkveni

događaj za župu i biskupiju. Jer u župi se rađa nova Crkva za koju je Drugi vatikanski sabor rekao da je ona sjeme Božjeg kraljevstva. Tim činom obnavljamo divni događaj iz Starog zavjeta kojega je opisao prorok Nehemija, kada je Nehemija čitao zakon i proroke, a narod slušao Božju riječ i zahvaljivao Bogu, što je navješteno u prvom čitanju. Kako se ne bismo radovali kad je Bog došao među nas i želi trajno ostati s nama!?

Crkva obredom posvete oltara posvećuje posebnu pozornost tom svetom mjestu. Uz sakrament gdje će Bog počivati, Presveto, oltar je glavno mjesto. Kada se oltar i zidove crkve na nekoliko mjesta pomaže svetim uljem, tada se taj prostor pretvara u sakralni u kojem će se slaviti svete tajne“ rekao je mons. Puljić, izražavajući zahvalnost i radost što župa dobiva novi sakralni prostor.

Obred je počeo ispred zatvorenih vrata crkve sv. Pavla kada je župljanin Hrvoje Sorić predao ključeve crkve nadbiskupu Puljiću, a nadbiskup ih je predao župniku Petrovu koji je otvorio drveno-staklena vrata crkve u kojima je oblik križa. Na početku mise nadbiskup Puljić blagoslovljenom vodom s maslinovom granom

poškropio je oltar i prošao je crkvom škropeći njene zidove. Za Službu Riječi nadbiskup je predao lekcionar župljaninu, vjeroučitelju Siniši Mišiću za navještaj Božje Riječi u toj kući molitve gdje puk sluša Božju riječ i hrani se otajstvima vjere.

U činu posvete crkve na službu Bogu i korist narodu, nadbiskup je pomazao oltar svetim uljem, a generalni vikar mons. Josip Lenkić i vikar za pastoral don Igor Ikić pomazali su svetom krizmom stijene crkve, svaki po dva posvetna križa na zidovima crkve, znak nebeskog Jeruzalema. Mons. Puljić je pokadio oltar, a mons. Lenkić je s kadijonikom pokadio četiri križa na zidovima crkve.

„U crkvenom prostoru raste naša kršćanska i župna svijest. Slavlje otajstava u crkvi pomaže mladim naraštajima da rastu u vjeri, da shvate to otajstvo i da se ponose što nas je Bog prihvatio kao svoj narod i htio je trajno ostati među nama“ rekao je mons. Puljić u propovijedi, istaknuvši da Isus nije htio Crkvu kao neku bezličnu masu. Želio je da njegovi sljedbenici budu zajednica braće i sestara.

„Takvo zajedništvo ne dolazi samo od sebe. Ono je plod Božjeg blagoslova i ljudskog na-

stojanja, napora, traženja i nema ga bez euharistije. Euharistija je izvor toga zajedništva i naše želje i spremnosti da nas ona preobrazi, kako je preobrazila učenike iz Emausa kad su prepoznali Isusa po lomljenju kruha i vratili se nazad u Jeruzalem, a bili su otišli razočarani. Vratili su se nazad puni radosti, govoreći jedan drugome ‘Zar nam nije srce gorjelo dok nam je tumačio Pisma’“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da su vjernici suodgovorni u životu župe i ne ostaju ravnodušni kad se radi o dobru župe.

Nadbiskup je govorio o liturgiji kao najvećem blagu koje Crkva posjeduje i slavi. „Tu se događa nešto sveto. Svećenici oblače liturgijsko ruho, za vrijeme obreda uz oltar gore svijeće. U svećanim prigodama koristi se miris tamjana, a misa se služi u svetištu na oltaru. Svećenik oblači posebno odijelo kod bogoslužja, što se u svećanim događajima čini i u drugim zvanjima“ rekao je mons. Puljić.

Podsjetio je da se na Dan sveučilišta rektori oblače u posebna odijela. „To je svečani dan, na svečanost se ne ide u običnom odijelu. Tako i svećenici imaju nešto svečano, gradonačelnici, veleposlanici, u svećanim prigodama oblače svečana odijela, frakove, stavljaju lance oko vrata, svečane ogrtice ili kape. Razlog je što oni kao službenici nisu više privatne osobe, nego zastupaju nekoga i nešto. Veleposlanik zastupa svoju zemlju i suverenost svoga naroda, rektor zastupa sveučilište, gradonačelnik stanovnike svoga grada.

Svećenik nije privatna osoba, nego, poput Mojsija i on pred Bogom zastupa svoj narod“ rekao je nadbiskup. Podsjetio kako je Mojsije bio razočaran u svoj narod, ali kad ga je Bog htio uništiti, Mojsije je rekao: ‘Nemoj, Gospodine. Imaj strpljivosti’. „Zna da mu je narod tvrde šije, a u takvim trenucima nastupa kao odvjetnik i kao zastupnik. Imaj strpljivosti, Gospodine“.

„Zbog toga nije prikladno za oltar dolaziti u odijelu u kojem se hoda po ulici. U prigodi svetih obreda svećenik oblači blagoslovljeno liturgijsko ruho u kojem pristupa oltaru dostoјanstveno i sa strahopoštovanjem. Oltar je uvijek bio glavni inventar crkve. To se osobito može zapaziti na početku slavlja, kad svećenik prila-

zi oltaru s puno strahopoštovanja, duboko se nakloni a onda ga poljubi. Tom svetom mjestu gdje Gospodin dolazi, želi iskazati najdublje poštovanje i ljubav, ljubi oltar.

Oltar predstavlja i simbolizira Krista, pa ga pozdravljamo naklonom i poljupcem. U crkvi se stoga drugačije ponašamo nego na ulici. Ne hoda se po crkvi kao po tržnici niti se razgovara kao na ulici ili u kafiću. Kad se nađemo u crkvi, naklonom glave odajemo počast oltaru koji predstavlja Krista i poklecanjem na desno koljeno odajemo počast Isusu nazočnom u Presvetoj euharistiji. Euharistija je čudo Božjeg posvemašnjeg prebivanja među nama. Isus je i danas u euharistiji tu, među nama i spreman je svakog trenutka prosvijetliti nas, utješiti i pomoci. Njegove su ruke pune nebeskih darova i milosti“ rekao je mons. Puljić.

Potaknuo je vjernike da se hrane Božjom riječju i euharistijom, druže se s Isusom kako bi rasla naša župna svijest i odgovornost koju nam je Bog povjerio po krštenju, kao i roditeljska svijest i odgovornost. „Roditeljima Bog povjerava novi život kojem je potrebna pomoć i podrška da ga se odgaja i potiče da ide pravim putem. Hranimo se njegovim svetim Tijelom kako bismo pred drugima mogli svjedočiti da je On jedini otkupitelj čovjeka koji ima odgovore na naša brojna pitanja. Na početku mise simboličnom predajom ključeva župniku da otvari novu zgradu osjetili smo kako je ključ važan. A ključeve naše budućnosti i vječnog spasenja ima Gospodin. Uskrsti KIRST nosi ključeve povijesti. Njegova su vremena i vjekovi“ poručio je mons. Puljić.

Pjevanje na misi predvodili su domaći župljani, zbor crkve sv. Pavla i župljani iz župne crkve sv. Šimuna i Jude Tadeja kojima su nadbiskup i župnik čestitali i zahvalili za njihov veliki doprinos slavlju. U obraćanju prisutnima na kraju mise, župnik Srećko Petrov zahvalio je Bogu i sv. Pavlu, naslovniku crkve i zaštitniku za to novo zdanje, Zadarskoj nadbiskupiji i nadbiskupu Puljiću koji je podržao da se crkva izgradi, donatorima i svima koji su novčanim sredstvima poduprli gradnju crkve, župljanima koji su sudjelovali u pripremi te velike proslave, pjevačima, čistačima, domaćicama na prire-

đenim kolačima za agape, Caritasu čiji su dje-latnici priredili domjenak za uzvanike nakon mise.

Don Srećko je zahvalio i subraći darovateljima. Župe dekanata Zadar Zapad darovali su novac za veliki kameni oltar čiji je donji dio težak skoro tri tone (2700 kg), a gornji dio tonu i pol. Župe dekanata Zadar Istok darovali su Pokaznicu kod blagoslova s Presvetim, a subraća iz Družbe Božje Riječi darovali su misnicu u kojoj je nadbiskup Puljić slavio misu posvete crkve, albu koju je nosio župnik Petrov na misi posvete i drugo liturgijsko ruho.

„Kad izvršim sve što mi je naređeno, reci, ‘Sluga smo beskorisni, jer učinimo ono što nam je bilo naređeno’“ poručio je don Srećko rekavši da se time vodi u cijelom svećeničkom životu, i u toj gradnji crkve. Nadbiskup je zahvalio don Srećku što je gradnju crkve priveo kraju.

„Raduje se župna zajednica, raduje se grad, raduje se Nadbiskupija. Zato nam je draga da su s nama ovdje i gradonačelnik i župan. Cijela se zajednica raduje ovom događaju i sakralnom prosotru u kojem ćete se okupljati i moliti“ rekao je mons. Puljić na kraju mise u kojoj su sudjelovali zadarski gradonačelnik Branko Dukić i župan Božidar Longin sa suradnicima.

U ime župljana, jedna župljanka darovala je župnika Petrova i zahvalila mu na nesebičnoj ljubavi i trudu koje je uložio u izgradnju crkve. Nadbiskupu Puljiću župljani su darovali bogatu košaru s domaćim proizvodima. Nakon mise pridošli su se počastili pićem i slasticama koje su priredile župljanke za štandovima ispred crkve. Za svećenike, uzvanike i građevinske radnike priređen je domjenak u dvorani nekadašnje montažne crkve.

Posveti crkve prethodila je trodnevница u crkvi sv. Pavla koju su predvodili don Dario Tičić, župnik Belafuze i fra Žarko Relota, župnik Dračevca zadarskog. Prostor nekadašnje montažne crkve će se koristiti kao dvorana za vjeronaučne i župne susrete. Nakon posvete crkve nastavlja se s nabavom opreme i uređenja interijera kako bi se liturgijska slavlja do stojanstveno slavila.

Crkva sv. Pavla je trobrodna crkva klasičnog oblika. Izgrađena je od armirano betonske konstrukcije i opeke. Duga je 28 m, široka 16 m, a crkveni zvonik visok je 25 m. Projektna dokumentacija izrađena je u projektantskom uredu Denmar d.o.o. iz Zadra.

Projektantica je Tina Morožin Majica sa suradnikom Jurom Rogić. Građevinsko obrtničke radove izvelo je zadarsko poduzeće Ibis 92 d.o.o. s kooperantima. Nadzor nad kvalitetom izvedenih radova radio je ing. Željko Čirjak. Dosadašnji troškovi od projektiranja, komunalne naknade i troškovi izgradnje iznose 5.548.000,00 kn.

4. PKP MLADIH ZADARSKE NADBISKUPIJE – OSVRT STUDENTICE, SUDIONICE KRIŽNOG PUTA

‘I vladat će od mora do mora. Bilo njegovo ime blagoslovljeno dovijeka’

O trećoj korizmenoj nedjelji održan je četvrti planinarski križni put mladih Zadarske nadbiskupije pod geslom „I vladat će od mora do mora. Bilo njegovo ime blagoslovljeno dovijeka!“ (Ps 72, 8.17). Dojmovi, slike, prijateljstva, pogledi, riječi, zapanjenost, prestrašenost, uzbuđenje, čudesnost, i još puno toga, prebirati ćemo u svojim srcima još jako dugo. Čeznutljive duše napokon su mogle doći k sebi upravo davanjem svojih čežnji ovom križnom putu, a čežnja se umiri kada si blizu Onom za koga čežnješ, iako se to shvati nakon što završi. neke nakane za odazivom na ovaj križni put svi smo imali u srcima.

U subotu ujutro 23. ožujka okupili smo se na autobusnom kolodvoru u Zadru na kojem smo se ukrcali u 2 autobusa i krenuli prema Novigradu. Treći autobus je dovezao mlade iz Benkovca u Novigrad. Kada smo stigli imali smo prigodu za sv. ispovijed. Potom smo slavili sv. Misu u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije koju je predvodio fra Bojan Rizvan, zajedno s fra Juricom Galićem, ocem Franjom Kowalom i don Zvonimirovom Mikulićem dok su župnik novigradske župe don Ivan Ćurić te don Ivica Bašić bili na raspolaganju za sv. ispovijed.

Fra Bojan svojom propovijedi osvrnuvši se na

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Evangelje, nas je potaknuo na hrabrost i odvažnost u odluci da se vratimo k našem Nebeskому Ocu, da baš kao i izgubljeni sin dođemo k sebi, da se pokajemo i obnovimo svoj odnos s Ocem koji čeka, mene i tebe da Mu se vratimo. Nije problem ako se izgubimo već ako ne dopustimo zbog svog egoizma, poput starijeg brata, da budemo ljubljeni i iscijeljeni. Dopustimo Ocu da nas zaogrne svojom ljubavi i vrati na put prema vječnoj gozbi radosti. Nakon mise izmolili smo našu prvu postaju i započeli smo naše putovanje „od mora do mora“. 140 mlađih života odlučilo se odreći samih sebe i uzeti svoj križ te odhodati nešto više od 50 kilometara po Ravnim kotarima od Novigrada preko Benkovca do Biograda.

U Pridragi nas je dočekao župnik don Tomislav Baričević i upoznao nas sa povijesti drevne crkve sv. Martina kao i župne crkve te nam dao poticaj za životni križni put. Zatim smo se zaputili u Karin, a putem smo mogli uočiti prekrasni krajolik Novigradskog i Karinskog mora te rijekâ Karišnice i Bijele koje se ulijevaju u Karinsko more. Savršeno prelijevanje boja planinskog i morskog kraja, nadopunjavanje jedno s drugim, nuka te da postaneš zahvalan na tome što postojiš i što imаш prilike uživati u jednostavnim, a tako bogatim prirodnim ljepotama. U Karinu smo se zaustavili u franjevačkom samostanu Svetе Mariјe Bezgrješne gdje nas je lijepo primio gvardijan i župnik fra Petar Klarić. Nakon nekoliko najbitnijih informacija o samostanu i povijesti imali smo ručak koji je za nas pripremila, dovezla i poslužila hrvatska vojska, na čelu sa pukovnikom Vinkom Rogićem.

Župnik fra Petar okupio je i lijepi broj mlađih iz Karina koji su nas srdačno posluživali i bri-nuli da sve bude u redu. Tanjuri puni vojničkog graha i pokoja slastica, napunili su nas novom snagom za odlazak prema našem cilju tog dana. Sada je uslijedio možda i najteži dio puta, uzbrdice, kamenjar, „teška pustara“, nekoliko vjetrenjača koje su nam ogolile misli. Ipak, stigli smo raspjevani u Benkovac, u novu crkvu Male Gospe, gdje nas je dočekao župnik don Andelko Buljat, koji je svojim zalaganjem uključio brojne mlade iz Benkovca na PKP te

brojne župljane u organizaciju smještaja mlađih. Po dolasku izmolili smo našu zadnju, sedmu postaju tog dana. Nakon toga željni večere uputili smo se u katolički dom i večerali zahvaljujući Caritasu Zadarske nadbiskupije koji je organizirao pripremu jela u prostorima pučke kuhinje u Benkovcu.

Nakon odmora, vratili smo se u crkvu u kojoj je bio prigodan program. Animatori, koje je pri-premila časna sestra Marija Beroš, su se pobrinuli o upoznavanju sa Drinskim mučenicima kroz kraće uprizorenje njihovih života. Također, imali smo prigodu napisati pismo Drinskim mučenicama o svojim čežnjama, željama, tegobama, tugama, bolima, te ga ubaciti uz posebno pripravljenu košaru. Pisma će se spaliti i njihov pepeo baciti u rijeku Drinu na hodočašću na koje se ide 30. i 31. ožujka. Uslijedilo je klanjanje koje je predvodio don Tomislav Dubinko, a animirao zbor mlađih benkovačke župe zajedno sa studentskim zborom teološko katehetskog odjela Verbum Vitae. Kada smo zahvalili našem Gospodinu za sva dobročinstva u Presvetom Oltarskom Sakramentu uslijedio je razmještaj po obiteljima. Benkovčani su bili „široke ruke“ te nas je 35 obitelji ugostilo i ponudilo nam toplinu svojega doma.

Drugo jutro okupili smo se na slavlju sv. Mise u istoj crkvi koju je predvodio don Zvonimir Mikulić. Svojom propovijedi nas je potaknuo

o razmišljanju o vlastitim životima. Tko sam ja? Tko je Bog u mojoj životu? Pozvavši se na Mojsijevo iskustvo iz knjige Izlaska, podsjetio nas je da Bog – naš Bog. Bog Abrahamov, Iakov i Jakovljev, Bog svakog od nas osobno te da Mu dopustimo da nas „okopa i pognoji“ baš kao i vinogradar usahlu smokvu iz prisopodobe Evanđelja po Luki. Pozvani smo u svom životu po svom križu donositi plod, imajući na umu i u srcu da je, za razliku od ploda s drveta iz Edenskog vrta za kojim su posegnuli prvi ljudi i u svijet je ušla propast, Krist nama na drvu križa donio plod vječnog spasenja – samoga sebe.

Nakon sv. Mise, oprostili smo se sa svojim domaćinima, kupili svoje lunch pakete i krenuli dalje. Najprije smo stali kraj stare crkve posvećene svetom Anti koja je sagrađena u sklopu starog Kaštela krajem 15. stoljeća. Prolazeći ovim područjem mogli smo vidjeti ogromne poljoprivredne površine, maslenike, vinograde. Na pola puta imali smo organiziran ručak, opet zahvaljujući hrvatskoj vojsci koja nam je na neumoljivom suncu podijelila porcije gulaša. Ručak u prirodi ima svoje čari. Osjetila kao da su više izražena. No kako bilo, odande smo se uputili prema Biogradu.

Dvanaestu postaju križnog puta izmolili smo sa zajednicom Cenacolo u Jankolovici. Zajednica Cenacolo nas je upoznala sa svojim radom, a čuli smo također i svjedočanstvo jednog mlađića od 17 godina, njegov put koji ga je doveo do same zajednice. Nakon kratkog druženja s njima uputili smo se do konačnog odredišta. Najprije smo posjetili i izmolili iduću postaju u crkvi svetog Ivana Krstitelja, gdje nas je dočekao don Nikola Tokić. S neprestanom pjesmom, pa čak i plesom, „ispečenim“ vratovima, žuljevima, bolovima u mišićima, ali osmjesima na licu i neopisivom srećom stigli smo do obale Biograda, do „izlaska“ iz „teške pustare“ i došli u „obećanu zemlju“ čiju tvrđu nalazimo u Kristu, Kristovoj Crkvi ili crkvi Svete Stošije u Biogradu. Don Marin Krešić te don Roland Jelić ugostili su nas u svojoj župi i organizirali večeru te smo nakon izmoljene zadnje postaje i zahvale Gospodinu, na dvorištu pokraj crkve večerali.

Umor, ali i sreća pomiješana s tugom sve nas je satrla jer smo se morali rastati, a rastanak smo obilježili pjevanjem i slavljenjem. Na kraju, moramo zahvaliti i neumornom kombiju Caritasa koji nas je pratio, napajao i krijeplio u momentima našega hoda. Prepuni doživljaja, obnovljeni srcem i duhom, možemo nastaviti korizmeni hod koji nas vodi upravo k onom vječnom Plodu na koji nas je pozvalo nedjeljno euharistijsko slavlje i dato obećanje „I vladat će od mora do mora. Bilo njegovo ime blagoslovljeno dovjeka!“.

ZADAR: ODRŽANA TREĆA KONFERENCIJA EXITUS BRATSTVA

Treća konferencija Exitus bratstva, inicijative u Crkvi koja u intenzivno molitveno i sakramentalno zajedništvo te bratski apostolat okuplja više od 700 muškaraca iz cijele Hrvatske, održana je u subotu 6. travnja u Zadru. Susret je počeo misnim slavlјem koje je u katedrali sv. Stošije predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nadbiskup je pohodio sudionike te konferencije i poslijepodne na njihovom susretu u dvorani sjemeništa ‘Zmajevi’ u Zadru.

Fra Mate Bašić, duhovni voditelj i pokretač Exitusa, na susretu u Sjemeništu koji je okupio sedamdeset muškaraca iz desetak gradova iz svih dijelova Hrvatske, uz duhovne poticaje, predstavio je rezultate dosada učinjenoga u Exitus bratstvu i naznačio smjernice budućeg djelovanja.

Fra Mate je predstavio sve planove koje iz temeljne svrhe bratstva proizlaze kao tri glavne vrste djelovanja bratstva: dobrotvorna (karitativna), nabožna (duhovna), apostolska (evangelizacijska, društvena).

Muškarci iz Exitus bratstva dva puta tjedno poste, intenzivnije mole, bilo je mladića koji nisu išli na misu, a idu otkad su u Exitusu. Exitus bratstvo moli za braću koja ne mogu imati djece. Jedan muškarac s braćom je podijelio da on i supruga ne mogu imati dijete. Braća su molila na tu nakanu i supruga je zatrudnjela. Exitus bratstvo želi promicati molitvu Andeo Gospodnjem. Stoga će tiskati i letke s tom molitvom i poticati da se to širi.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

„U obitelji treba vratiti molitvu Andeo Gospodnji. Potrebno je osvijestiti značaj te molitve koja slavi navještaj rođenja našeg Spasitelja“ rekao je fra Mate.

„Želimo biti oruđe svetosti jer je kršćanima prvenstvo poziv na svetost. Na grbu Exitusa upisano je naše geslo: ‘U slobodi je pobjeda za Boga, Crkvu i domovinu’. Na kraju svega je križ u kojem je sloboda. Exitus bratstvo želi biti znak u Crkvi kao zajednici koju Bog saziva i šalje. Exitus je primjer kako bi svakodnevno trebalo živjeti kršćanski život. U molitvi, bratstvu, odricanju, slaveći euharistiju. Želimo biti baklja, da s nama uđe malo više Boga na mjestu gdje se pojavimo.“

Želimo biti autentični nasljedovatelji Krista. U tome nam pomaže euharistija. Temelj autentičnog življenja vjere je euharistija. Krist je za nju rekao: ‘Ovo činite meni na spomen’. Nije rekao, ‘Činite čuda meni na spomen, Molite u jezicima meni na spomen’“ rekao je fra Mate, potaknuvši da sve što nedjeljom činimo bude u odnosu da idemo na misu, a ne da se učini sve, a za misu ako ostane vremena.

Fra Mate je istaknuo značajnim da članovi Exitus bratstva budu branitelji Crkve. „Moramo postati branitelji naše braće. Teško mi je kad vidim kako lako postajemo tužitelji braće. Tužimo pastire, ogovaramo Crkvu, umjesto da za nju molimo. Nije lako biti biskup, svećenik, redovnik. Teško je biti pastir, izložen je mnogim udarcima. Neka svatko čuva dobar glas o pastirima. Ne klevetati, ogovarati, nego da svaki brat bude branitelj naše braće. To moramo vratiti u naše sredine“ potaknuo je fra Mate.

U vremenu krize muževnosti, program Exitus bratstva počeo je 1. siječnja 2018. g. i odvija se u dva ciklusa tijekom godine, 90 dana do Uskrsa i 90 dana do Božića, u pripravi za proslavu ta dva najveća otajstva vjere, a tako zapravo žele živjeti cijeli život. Vrijeme nakon završenog ciklusa naziva se ’91. dan’ i treba biti izgrađen na četiri temelja: molitva, učenje, bratstvo i askeza. Ti temelji omogućuju rast; 91. dan je nastavak ciklusa od tri mjeseca.

„Braća kroz 90 dana polaze program, a 91. dan nije jedan dan, nego podrazumijeva trajno vri-

jeme, da braća nastave i dalje živjeti duhovnost Exitusa. Da se nastave i dalje susretati, podržavati jedni druge i održavati sve što je bilo kroz devedeset dana. Možda u malo manjem intenzitetu, ali da to bratstvo i dalje živi, da se braća susreću“ rekao je Hrvoje Josip Bišćan, član Exitus bratstva.

U 91. danu, da autentično žive kršćanske vrijednosti u svakodnevici, fra Mate je potaknuo na odluke koje mogu donijeti: da mole krunicu, Časoslov, pobožnost Božanskom milosrdju, posveta obitelji Presvetom Srcu Isusovom i Srcu Marijinu, redovita isповijed, euharistijsko klanjanje jedanput tjedno, ispit savjesti, post, odricanje.

U obraćanju članovima Exitus bratstva u sjemeništu, nadbiskup Puljić sudionicima je rekao: „Sviđa mi se vaša sklonost duhovnosti na muški način. To me oduševljava i to mi je drago. Volio bih da u tome rastete i napredujete. Bilo mi je drago od prvog trenutka osjetiti među vama mušku pobožnost, osjetio sam pravu muževnu pobožnost. Tamo gdje je otac i u duhovnom smislu duhovni autoritet, nema problema, ni za misu, ni za večernju molitvu, krunicu. To je ideal. Molitva u obitelji je bitna za obitelj, narod, Crkvu, a osjećam kako se na tom polju rastačemo. Ljudi su izgubljeni, nema čvrste točke, gdje nema euharistije ni molitve. A to nas nosi, drži i daje nam garanciju sadašnjosti i budućnosti“.

Nadbiskup je podsjetio da su prvi put došli na svoju 2. konferenciju u Zadar na blagdan sv. Krševana. „Privukao vas je Sv. Krševan. A on je pravi vitez Božji koji je u teškim trenucima pomagao Stošiji, hrabrio je da izdrži. Kad govorimo o viteštvu, mislim i na našu nedavnu prošlost. Što bismo mi bez naših vitezova“ upitao je mons. Puljić i naveo primjer hrabrosti.

Jedan dubrovački student bio je druga godina studija u Zagrebu kad je rat počeo. No ostavio je studij i došao u Dubrovnik rekavši ‘Moram braniti svoj grad’. „Kako to nazvati nego viteštvom! Vidi ugrožene obitelji, ugrožen grad, domovina, stavlja se na raspolaganje. Dugo vremena nisu našli njegovo poginulo tijelo. Ima četiri sestre. Najmlađa sestra imala je tri godi-

ne kad je poginuo. Kako su dugo tražili njegovo tijelo, sestra je pitala: 'Mama, gdje je Martin?'. Onda je majka izvela kćer na balkon, pokazala rukom prema nebu i rekla: 'Gore, među zvijezdama'.

I kaže mi ta majka, svaku večer prije nego ide spavati, kćer kaže: 'Mama, ajmo pogledati Martina među zvijezdama'. Koliko je takvih naših vitezova dalo život ne gledajući na cijenu, na vlastiti život, jer su imali veće ideale pred sobom. To može samo viteška narav koja je usaćena muškarcima. Muškarci po zvanju moraju biti vitezovi koji štite druge, koji se zalažu za druge" poručio je mons. Puljić.

U tom smislu, naveo je karakteristike viteza koje se prepoznaju i u nastojanju Exitus bratstva, a definirao ih je John Salisbury. „Vitezstvo je ideal i vama koji se tom duhovnošću oduševljavate, živite od euharistije, za Crkvu. Prva osobina viteza je štititi Crkvu. Crkva nije ljudska organizacija. Isus je ustanovio Crkvu da bude znak, otajstvo u ovome svijetu. Crkva nije sveta jer smo mi sveti, nego svet je onaj koji je osnovao, koji je vodi i poželio je da bude kvasac u svijetu. Zato je osnovna dužnost svakog kršćanina, svakog svećenika, biskupa, štititi Crkvu, to otajstvo koje nam je Bog darovao.

Druga karakteristika je boriti se protiv izdaje, zatim poštivati vjerske službenike, što vi osobito ističete. Otklanjati nepravdu i pomagati siromašne, da suosjećate s onima kojima treba pomoći, i to činite. Uvoditi i štititi mir, pomagati da mir zavlada. Mir srca je srce mira, rekao je Papa. Ako uspijem u svom srcu unijeti mir, a može mi ga samo Bog dati, puno sam učinio. Ne samo mir u meni, nego i mir oko mene.

I zadnje, proliti krv za svoju braću, ako treba. To nije lako. Mi nagnjemo više biti kukavice. A nema veće ljubavi od te, dati život svoj za drugoga, kaže Isus. Hrvatska se može ponositi svojim vitezovima kroz povijest. Vjerujem da ih ima danas i siguran sam da će ih biti i sutra" poručio je mons. Puljić i sudionicima udijelio blagoslov.

U propovijedi mise koju je predvodio u katedrali, nadbiskup Puljić govorio je o značaju proroka i temeljima kršćanskog života na vjeri,

molitvi i trpljenju koji su primjer i poticaj i krišćanima u ovom vremenu. Tragom Božje riječi po proroku Jeremiji, koji je davno video što će Isus doživjeti i po riječima koje je izrekao: „Ja bijah kao janje krotko što ga vode na klanje i ne slutih da protiv mene sniju pakosne naume. Iskorijenimo ga iz zemlje živih, da mu se ime više nikad ne spominje“, nadbiskup je rekao da je i Jeremija doživio velike muke, patnje i imao je puno neprijatelja u životu. Na njegovom primjeru može se vidjeti kako i mi u svom vremenu možemo svjedočiti, što nas čeka te što Isus i svijet od nas očekuju.

„Jeremiju je Gospodin zaveo, nadjačao i svladao. Jahve se upleo u njegove planove i poziva ga biti prorokom u njegovom narodu. Jeremija je zburnen, iznenađen, opravdava se i protivi, jer još je dijete. Ne zna govoriti. Bog mu kaže, 'Ne govorи dijete sam, nego idi tamo kamo te šaljem. Ne boj se, jer ja sam s tobom'. Jeremija je postao drugi čovjek koji će s hrabrošću isputiti što je Gospodin od njega tražio. Do kraja će ostati vjeran Gospodinu koji ga je pozvao.

Jeremija je proživio časove tame, napuštenosti, poput Mojsija, izabranog vođe Božjeg naroda. Doživio je trenutke obeshrabrenja i tjeskobe poput proroka Ilike i veliko razočaranje poput proroka Jone. No, ostao je vjeran svom pozivu kroz cijeli svoj proročki vijek; punih 40 godina velikih borbi, neuspjeha, potištenosti i razočaranja. Ali svjestan je bio da je upravo time, svojom vjernošću gradio nešto veliko i vječno u svom vremenu" rekao je nadbiskup Puljić, istaknuvši da upravo to trebamo imati u vidu. „Da i svojom tjeskobom, svojim razočarenjima i pitanjima, gradimo nešto veliko ako smo vjerni.

Riječi Jeremije su žive, neposredne, snažne, djelotvorne, nadprostorne i nadvremenske. Ali razumljive, izrečene ljudskim rječnikom. Sav je uronjen u poslanje koje mu je Jahve dodijelio. On je životom, celibatom, askezom, molitvom i pokorom bio živa propovijed svom narodu kojega je iz duše volio, iako se u njega toliko puta razočarao. Ali njegova ljubav prema narodu nikad nije prestala. Stoga je sv. Jeronim o njemu rekao kako je najsvetiji među prorocima i slika Isusa Krista.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Bogu hvala za proroka Jeremiju i sve druge sljedbenike, svjedoke i proroke tijekom povijesti koji su obilježili i usmjerili tijek povijesti čovječanstva“ istaknuo je mons. Puljić, dodavši kako „možda mislimo da samo veliki mogu učiniti nešto u životu. Sluga Božji Petar Barbarić koji je umro kao sjemeništarac zabilježio je u svom dnevniku kako po malim, svakodnevnim stvarima osjeća da slijedi Božji plan. Ne treba činiti velike stvari, da bismo nešto doprinijeli. Vjernost u malome. Jeremija je svojom vjernošću obilježio i usmjerio povijest čovječanstva“ rekao je mons. Puljić.

Takvi ljudi svoje vjerničke stavove gradili su na tri temeljna stava: žarka vjera, usprkos okruženja nevjere, postojana molitva i spremnost na trpljenje. U duhu Isusovih riječi, ‘Hoće li tko za mnom, neka se odreče samog sebe, neka danomice uzme svoj križ i ide za mnom’. „Jedna od glavnih sastavnica kršćanstva je patnja.

Viktor Frankl proživio je muke Auschwitza, nadao se da će nakon oslobođenja susresti svoju obitelj, a ostao je sam, sve su mu pobili. No, i nakon logorovanja odlučio je da neće očajavati nego će ljudima svjedočiti da se isplati živjeti. Frankl je rekao da se život može ostvariti voljeći ljude, život, drugo je stvarajući, a treće pateći. I patnjom se može otkriti smisao života. Patnja nas ispunjava ako je osmislimo, ako u njoj otkrijemo značenje“ rekao je mons. Puljić.

U tom smislu, naveo je primjer koji ga je duboko potresao a doživio ga je u vizitaciji u Polaći. Pohodio je obitelj u kojem je otac obitelji četiri godine nepokretan, samo leži u krevetu i tek nešto čuje. Nikakva osjetila, niti ruku ne može podići. Majka i djeca brinu o njemu dan i noć, izmjenjuju se u noćnim dežurstvima u brizi o njemu. Nadbiskup je zadivljen snazi te obitelji te je pohvalio taj primjer služenja i raspoloživosti njegove supruge i djece, koliko je život vrijedan, iako je po funkcijama pred njima gotovo mrtav čovjek. Ali njima znači brinuti o njemu te je nadbiskup rekao da je to izuzetna posvećenost i osmišljena patnja u velikoj ljubavi.

„Velikani su žarkom vjerom, postojanom molitvom i spremnošću na trpljenje našli osmišljenje i donijeli nešto Crkvi Božjoj i povijesti.

Molitva je drugi prepoznatljivi znak po kojem možemo otkriti koliko naslijedujemo Božje ugodnike, koliko smo na Isusovom putu i blizu njega. Isus je svaki trenutak koristio da se povuče na molitvu, da potakne na molitvu.

Molitva i misa nas održati i donijeti nam spas. Blago zajednici u kojoj je to kamen temeljac duhovnog života. Treći kamen kojega su naši velikani uspjeli jest vjera u Boga Oca, Krista spasitelja i Duha Svetog posvetitelja“ rekao je nadbiskup Puljić. Potaknuo je na molitvu da nas Gospodin obdari milošću da uz Isusov križ možemo biti добри i brižljivi prema svima, osobito prema siromašnima i potrebnima.

„Ne umarajmo se iskrenim srcem tražiti Isusa na poprištima ljudskog jada i bijede. Nadahnjujmo se i na primjeru proroka Jeremije imajući na umu da se temelji kršćanskog života nalaze u vjeri, molitvi i trpljenju. Jedino se na njima može graditi sigurna budućnost“ poručio je mons. Puljić, poželjevši da Marija pomogne Exitus bratstvu biti vjernim Isusovim sinovima i sljedbenicima, „kako bi s trojstvom vjere, molitve i trpljenja mogli svladavati protivštine života, svetošću bili Crkvi na radost, a djelom i ljubavlju promicali njen napredak“.

Braća iz Exitusa pohodila su i crkvu sv. Šime gdje su prošli pokraj tijela sv. Šime u škrinji koju je za tu prigodu otvorio mons. Josip Lenkić, upravitelj Šiminog svetišta. Nadbiskup je rekao da mu je draga da su pohodili sv. Šimu, da se širi ta pobožnost koja je u prošlosti bila jako raširena te da, nažalost, „kao narod nismo svjesni što mi imamo. Relikviju, sačuvano tijelo sveca koji je Isusa držao na rukama“.

Fra Mate je zahvalio nadbiskupu Puljiću za veliku očinsku podršku te što je oba puta za bravku Exitus bratstva u Zadru izdvojio svoje vrijeme za susret s njima i uputio im pastirsku riječ, ohrabrenje i podršku.

ZADAR: KRIŽNI PUT RIVOM

Križni put vjernika i svećenika grada rivom u središtu Zadra na poluotoku, petu godinu zaredom održan je u nedjelju 7. travnja. Križni put predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Pobožnost je počela u crkvi sv. Dimitrija,

uzduž Rive duge kilometar puk se zaustavlja u razmatranju postaja, preko lokacije Morskih orgulja do crkve sv. Frane, gdje je mons. Puljić održao nagovor i blagoslovio puk s križem koji je nošen tijekom križnog puta.

Obala uz more, još kada je vjetrovito i valovito, osobiti je ambijent poticajan za preispitivanje osobe, simbolizira životne borbe čovjeka, neman grijeha i bezdan Božjeg milosrđa. Razmatranja i molitve uz postaje na kojima su čitali predstavnici gradskih župa potaknula su puk na kajanje za situacije kada se oglušimo baciti mreže na pravu stranu i ne izvezemo na pučinu, kako nam je Isus rekao.

„Muka Gospodina Isusa Krista nas uznemiruje. Prema Ivanovom evanđelju, počinje u vrtu i podsjeća na Edenski vrt izgubljenog raja gdje je prvi Adam sve proigrao. Isusova muka počinje također u vrtu, gdje novi Adam sve popravlja i Bog još divnije u svom Sinu obnavlja“ rekao je mons. Puljić u nagovoru, poručivši da je „sudjelovanje u dirljivim obredima Gospodinove muke i mimohod Rivom izraz naše vjere, molitve i počasti svetom drvu križa na kojem je Isus umro“. Potvrdile su to i sve generacije vjernika, od djece do baka koje su molile hodaći uz pomoć štaka.

„Oko tri sata poslijepodne, na maloj uzvisici Jeruzalema, Golgoti, dogodio se najbezumniji čin u povijesti čovječanstva, najbezumnije ljudsko djelo. Toga poslijepodneva neukrotiva i pomahnitala svjetina tražila je Kristovu smrt. Pilat je popustio i oprao ruke. Židovski starješine su se radovali jer su ostvarili svoj cilj. A

Isusovo srce razdire se od болi, jer njegov narod u kojemu se rodio i došao ga je spasiti, izdaje Isusa, muči ga i razapinje.

Priroda se stidi, pa se u žalosnom trenutku njegove smrti zemlja trese i pucaju hramske zavjese. I mi smo osudili Gospodina svojim življnjem, ražalostili svojim ponašanjem i doprinijeli njegovoj muci. Opravdano smo zaslužili ukor: ‘Puče moj, što učinih Tebi, ili u čemu ožalostih tebe, odgovori meni’.

Opisani smo u kalvarijskoj drami i svojim lošim življnjem sudjelovali smo u tom prežalosnom procesu poput Jude, Pilata, Petra koji je Isusa zatajio, svjetine i vojnika. Molimo stoga neka nam Gospodin oprosti naše grijehe, zavisti, ogovaranja i klevete“ potaknuo je nadbiskup Puljić.

Križni put u središtu grada privukao je poglede i poštovanje i turista, koji su na trenutak križu iskazali čast, tako što su se prekrižili ili zaustavili dok je ophod s križem prošao. Između zaustavljanja na postajama molila se krunica.

ZADAR: SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA: ‘Novi pastoralni izazovi...’ – požeški biskup ANTUN ŠKVORČEVIĆ

„Novi pastoralni izazovi u kontekstu 40. obljetnice Branimirove godine“ tema je svećeničke rekolekcije zadarskog prezbiterija o kojoj je u srijedu 10. travnja u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru govorio požeški biskup Antun Škvorčević.

Proslava Branimirove godine 1979. g. u Rimu i Ninu, koju je mons. Škvorčević nazvao „susretom tisućljeća“ kojim se obilježilo 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata, bila je povod požeškom biskupu da, s obzirom na promijenjene crkvene, društvene i političke okolnosti u odnosu na to vrijeme, svećenike potakne na promišljanje kako danas pastoralno djelovati u suvremenom, slobodnom društvu. Te nove okolnosti neki doživljavaju više kao teret, ali one su šansa i izazov, rekao je mons. Škvorčević. „Naše poslanje je Isus Krist. Jako puno se trudimo

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

pastoralno organizirati neka događanja i kroz ta organiziranja provjeravamo koliko smo uspješni. Često se rade i određene statistike s obzirom na stanje u Crkvi, koliko vjernika dolazi na misu. Jedno od katoličkih načela je da milost pretpostavlja narav. Znači, mi moramo narav dobro organizirati, da bi Milost mogla djelovati. No, mi ne vjerujemo u svoju organiziranost, u organizaciju. Nego vjerujemo u Isusa Krista koji djeluje onako kako on zna i hoće. Mi mu otvaramo prostore i po našim organiziranim situacijama omogućujemo da on može ostvarivati svoje djelo. To je, po mom mišljenju, pastoralni pristup iz eklezioloških i teoloških polazišta“ rekao je mons. Škvorčević.

Biskup je pojasnio kako liberalni koncept uređenja države kakav danas većinski prevladava, služi kao okvir u kojem nijedan vrijednosni sustav kojega vlasti legaliziraju, dakle, ni kršćanski, nema prioritet ili prednost pred drugim. I Drugi vatikanski sabor istaknuo je potrebu odvojenosti Crkve od države, vjere od politike. „Kome je onda prepustena politika? No, to ne znači da Crkva treba biti neutralna s obzirom na ono što se događa u tom području“ rekao je mons. Škvorčević. „Crkva je pozvana i treba se zauzimati da u politici budu vrijednosti kojih je i Crkva nositelj. Što god država odabrala i parlament ozakonio, to ne znači da će to svi morati i raditi. Pitanje je sad na našoj crkvenoj strani. Jesmo li mi toliko, što se tiče naših vjernika, evanđeoski izgrađeni, da nama uopće ne smeta kakav će netko sustav ozakoniti, jer mi znamo koja je vrijednost opredjeljenja naše vjere i mi to živimo, i po cijenu progona“ istaknuo je mons. Škvorčević. U tom smislu, podsjetio je kako su prvi kršćani u Rimu bili šaćica, ali dosljedni kršćanskom sustavu vrijednosti. „Bili su progonjeni, ali nisu oni izgubili bitku, nego je bitku izgubio car. Jer je Rimsko carstvo bilo rastočeno na moralnoj razini. Tako da se srušila vojna moć koju su imali, moć na razini znanosti, prava, filozofije i pobijedila je šaćica ljudi. Ne treba

se bojati biti malo stado, ali biti ono što jesi“ poručio je mons. Škvorčević.

Biskup je upozorio kako globalizacijski projekt u mnogome nije utemeljen evanđeoski, čak ni na čovjekovoj naravi, npr. rodna ideologija. „Rađa se kultura koja nije evanđeoska. No, nije pitanje kako se boriti protiv suvremene kulture. Nego kako kulturu evangelizirati. Lakše je boriti se, pa sebi i drugima davati dojam da mi nešto radimo. No, povijest pokazuje, kulturu se ne može pobijediti. Ona se može istrošiti, ali možeš je evangelizirati. Potrebno je tražiti dijalog s kulturom. To je pitanje našeg pastoralala. Kako mi djelovati u situaciji koja jest. Taj model nije lagan. Najprije mi kao vjernici moramo vjernički živjeti, jer opasnost je da mi Crkvu i vjeru pretvorimo u neku ideologiju koju grčevito branimo, kao da branimo vjeru i Crkvu“ istaknuo je biskup Škvorčević, smatrajući kako „pastoral koji se temelji na nečem gdje će ići samo protiv, nema šansu“. Vjernici su pozvani obrazlagati zašto je nešto bolje, neki stav i postupanje; tumačiti da je to zato jer je to Božje, jer čuva čovjekovo dostojanstvo. „A ne samo govoriti drugima, ‘Ti to ne smiješ’. Papa Franjo kaže da nam treba pastoralno obraćenje. Mi imamo svijest da ljudi trebaju doći k nama u crkvu. Ali društvo se u mnogome okreće od Crkve. Papa Franjo stalno upozorava da treba izaći, a to je dinamizam kojega je Isus ostavio. Kad je odlazio s ovoga svijeta, rekao je učenicima: ‘Idite i propovijedajte svim narodima, svakom stvorenju’. Kako ćemo to ostvariti, ako

očekujemo da netko dođe k nama. Treba ići ususret drugima“ rekao je mons. Škvorčević, istaknuvši da pastoral ne treba ići linijom koja je lakša, s obzirom da mnogi kažu da je hod prema drugima teži put. „Naravno da je teško. Ali pastoral treba ići za onim što je vrijedno. A ono što je vrijedno uvijek je teško“ rekao je požeški biskup.

Mons. Škvorčević smatra da se situaciju u Hrvatskoj može učiniti boljom kroz odgoj i obrazovanje mladih naraštaja u katoličkim školama, „ako vrijednosno želimo promjeniti situaciju u Hrvatskoj. Od katoličkog dječjeg vrtića, preko osnovnih i srednjih škola, fakulteta do katoličkog sveučilišta – iz toga broja mladih ljudi može se roditi broj ljudi koji će za 10, 20 godina preuzeti javne obveze u Hrvatskoj i unijeti u te društvene situacije evandeoske vrijednosti koje smo mi njima pružali. Biskup je dužan osnivati katoličke škole, ukoliko se drugim putem ne može osigurati katolički odgoj. Roditelji trebaju donijeti opredjeljenje po svim međunarodnim zakonima, prirodnim i crkvenim. To je težak put. Ali te obitelji znaju da je Crkva njihov prijatelj, pružila im je ruku i to na najkonkretnijoj razini. To je evangelicijski pastoral u suvremenim okolnostima. To je drugačije nego u Branimirovoj godini 1979. g., jer su drugačije okolnosti i šanse su drugačije. U odgoju i obrazovanju polazimo s naslova kršćanske antropologije, s naslova vjere. Kad kažemo da je čovjek stvorenje Božje, Ljubav ga je pozvala u život, stvoren je kao muško i žensko. Kršćanska antropologija u školi je najbolji odgovor rodnoj ideologiji. U svakom vremenu Zli je htio otimati duše. Uđimo u to. Ne dopustimo da pobjeđuje Zlo, nego Gospodin“ ohrabrio je biskup Škvorčević. Demokratska država je učinila mogućim djelovanje Crkve i u području kulture koje je također snažno, rekao je predavač. Biskup je potaknuo svećenike da promisle što oni to nazivaju pastoralom i kako pastoralno – evangelicijski djelovati u novim hrvatskim okolnostima. „Odgoj i obrazovanje je teži, ali siguran put i u evangelizacijskom djelovanju. Želim vam puno hrabrosti u tom nastojanju“ poručio je mons. Škvorčević svećenicima.

Naglasivši da je „prije četrdeset godina Branimirova godina bila u drugačijem crkvenom i političkom kontekstu u odnosu na danas“, biskup je rekao da je 1979. g. naše hrvatstvo bilo obojeno uglavnom etnički, pripadnošću hrvatskom etnicitetu. U suvremenim okolnostima prisutnije je i političko hrvatstvo posjedovanjem hrvatskog državljanstva.

Biskup je podsjetio da je 30. travnja 1979. g. misu u bazilici sv. Petra u Rimu predvodio tada mladi papa Ivan Pavao II. Kardinal Franjo Šeper bio je jedan od njegovih prvih suradnika kao prefekt Kongregacije za nauk vjere. Mons. Škvorčević je bio tada student u Rimu i sudjelovao je na toj misi. „Bazilika je bila puna hrvatskog svijeta. Kad dođete u situacije gdje naš čovjek poneće svoju vjerničku dušu, pa ona progovori u molitvi, pjesmi. Prisutan je snažni duhovni naboј gdje osjetite kako smo snažni po onome što se događa u nama na duhovnoj razini. Papa je progovorio na hrvatskom jeziku i slavio je misu na hrvatskom jeziku. Bilo je to svjedočanstvo snage vjere koja je živjela na našim prostorima 13 stoljeća“ rekao je mons. Škvorčević. „Bilo je nešto snažno, duboko u kontekstu naše Crkve, ali i naše političke situacije. To je bilo osam godina nakon 1971. g., kada je hrvatska snaga progovorila u želji za većom hrvatskom slobodom, za življenjem baštine kojoj pripadamo i očitovanjem onoga što mi jesmo. Nacionalnim kongresom 1984. g. proslavili smo 1300 godina kršćanstva. Za razliku od tada, sada imamo svoju državu. U Branimirovoj godini sjećali smo se s nostalgijom kako je Papa blagoslovio hrvatski narod u 9. st. Očitovali smo nostalgiju za hrvatskom slobodom, hrvatskom državom. Kao da nismo vjerovali da je moguće da se dogodi hrvatska sloboda i hrvatska država. A ona je rođena u krvi onih koji su voljeli. Uvijek kažem našim hrvatskim braniteljima kada se susretнемo: ‘Niste vi pobijedili zato što ste mrzili Srbe. Mržnjom se nikad ne pobjeđuje. Nego se pobjeđuje zato što ste voljeli svoju domovinu, hrvatsku slobodu, dostojanstvo hrvatskog čovjeka’. To je bio put kojim se pobjeđivalo i to uvijek ostaje izazovan put kojim se pobjeđuje“ poručio je biskup Škvorčević na svećeničkoj rekolekciji.

ZADAR: CVJETNICA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na Cvjetnicu, Nedjelju Muke Gospodnje 14. travnja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru za vrijeme kojeg je pjevana Muka našeg Gospodina iz Evangelijskog po Luki. Prije mise, mons. Puljić i puk okupili su se u crkvi Svete Marije kod benediktinki gdje je nadbiskup blagoslovio maslinove grančice, odakle su svećenici i puk u procesiji krenuli prema katedrali. Za vrijeme ophoda Katedralni zbor sv. Stošije pod vodstvom mo. Žana Morovića predvodio je pjevanje antifoni i Himna Kristu Kralju.

U propovijedi je nadbiskup istaknuo Isusov osjećaj napuštenosti, prezira i izrugivanja, upitavši „tko može ostati hladan pred takvom dramom Boga koji je sve stvorio, a izručen je neprijateljima koji mu spremaju takvu smrt“. „Zašto si, Bože, dopustio da se ljudi poigraju sudbinom tvoga Sina? Kako si mogao gledati nevinog Krista pod križem, na križu, pred Sinodrijem i slušati njegov vapaj ‘Oče moj, zašto si me ostavio?’“ Zašto si odabrao patnjom spašavati ljude? Ostajemo bez odgovora pred tim teškim i neshvatljivim pitanjima, na koja možemo odgovoriti samo očima vjere i dubokim razmatranjem o tom velikom otajstvu“ rekao je mons. Puljić.

Svaki je detalj toga procesa potresan i znakovit, a nadbiskup je usredotočio pozornost na ponašanje desnog razbojnika i poruku toga čina za svakog vjernika. „Nevinog Isusa razapeli su između dva razbojnika, što pokazuje krajnju zloću ljudskog uma. Dok se jedan od

njih pridružio izrugivanju vojnika i naroda: ‘Raspni ga, Ako si Krist, spasi i nas i sebe’, drugi ga ukorava: ‘Zar se ne bojiš Boga?’ A onda se obraća Kristu s molbom koja nije mogla ostaviti božansko srce bez odgovora. Obraća mu se neka ga se sjeti kada dođe u svoje kraljevstvo.

„Zaista, velim ti, još danas ćeš biti sa mnom u raju“. Možemo samo zamisliti kako je bol toga razbojnika odjednom minula, nuda ispunila, ‘Bit’ će s njime u raju“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da se „usred razbješnjele svjetine i pakleneskog spektakla ljudske pobune protiv Boga našao samo jedan glas, glas pohvale i priznanja. Glas osuđenika, razbojnika koji ispovijeda vjeru u Isusovo Kraljevstvo. Bilo je to svjeđanstvo razbojnika, lupeža i to u trenutku kad je smrt nad Isusom raskrilila svoja krila. I dok je sve ostavljalo dojam strašnog Božjeg poraza, Bog umire na križu, javlja se razbojnik koji ga slavi kao Kralja i vrhovnog Gospodara“ istaknuo je nadbiskup Puljić.

Koliko je veličanstvena Isusova reakcija na molbu razbojnika, nadbiskup je istaknuo podsjetivši da je na Veliki Petak Isus uglavnom šutio. Ni Herod ni njegov dvor nisu mogli od Isusa izmamiti riječi. Ni rulja koja je vikala: ‘Drugima je pomagao, a sebi ne može pomoći’, nije naveala Isusa da im nešto odgovori. „No, kad je Isus čuo umilne riječi desnog razbojnika, ‘Sjeti me se, Gospodine’, okreće se u svojoj muci prema njemu, odgovara mu i spašava ga utješnim riječima: ‘Još danas ćeš biti sa mnom u raju’. Nikada nikome nije bilo nešto tako obećano. Ni Mojsiju, ni Ivanu, ni Magdaleni, ni Mariji. Razbojnik je promucao svoju posljednju, a možda i prvu molitvu. Samo je jednom pokucao na vrata Božanskoga Srca. Samo jednom je zatražio i zamolio neka ga se sjeti. Sve je stavio na kocku i sve je dobio“ poručio je nadbiskup Puljić.

Dok razmišljamo o tom prizoru prije Isusove smrti, „čini mi se kako mi koji se priznajemo njegovim sljedbenicima, koji ga slušamo, možda još uvijek nedovoljno poznajemo te božanske dimenzije Božanskog Srca. Stoga nam valja ispravljati svoje krive slike o našem Spasitelju. Treba tražiti, pronaći i odstraniti pogubne virusne s naših duševnih računala. Primjer razbojnika Dizme pokazuje koliko je Isusu stalo

do spasenja ljudi, do spasenja nas samih. Čini se da je njemu više stalo, nego nama samima. Pritom on ne gleda na naša bezakonja, nego na srce raskajano i ponizno, koje neće prezreti“ istaknuo je mons. Puljić, zaključivši molitvom Raspetom Otkupitelju: „Hvala Ti, Isuse, za Tvoju muku, veliku ljubav i praštanje. Pomozi i nama upoznati naše slabosti, padove i grijeha. Potakni nas sakramentom svete isповijedi, poput razbojnika s Kalvarije, tražiti samo tvoje kraljevstvo. I to nam je dosta“.

USKRSNA ČESTITKA ZADARSKOG NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA

Uskrsnuće je najsnažnije vrelo ufanja ljudi

1. U velikoj žalosti zbog tragične smrti svoga Učitelja, apostoli su se spremali krenuti svaki na svoju stranu. To osobito pokazuje opis dvojice učenika na putu u Emaus koji iznenađeni, potreseni, razočarani svim onim što se zbilo na Veliki Petak, odlučiše vratiti se svojim domovima. Trećega dana, međutim, proširila se vijest da je Isusov grob ostao prazan, a on uskrsnuo i živi. Uz to, uskrsnuli Gospodin ih pohađa i pozdravlja utješnim riječima: „Ne bojte se“, pa im se otvaraju oči. Počinju shvaćati i prihvataći tajnu Isusove uskrsne pobjede. A prazan grob na Kalvariji otvara novu stranicu, jedinstvenu u povijesti čovječanstva. Svetkovina Uskrsa, dakle, upućuje nas na korijene naše vjerničke prošlosti. Ali, otvara nam i perspektivu vječne budućnosti. Stoga je Isusovo uskrsnuće najsnažnije vrelo ufanja, ključni događaj koji osmišljava povijest ljudskih sloboda.

U tom vidu i apostol Petar, koji je tijekom križnoga puta tri put zatajio Isusa, osnažen uskrsnim događajem obraća se okupljenim Židovima i neustrašivo zbori: „Vi znate kako Isusa iz Nazareta Bog pomaza Duhom Svetim.. I pošto ga smakoše i objesiće na drvo, Bog ga uskrisi treći dan. Mi smo svjedoci svega toga (Dj 10, 34-43). Svjestan tog milosnog događaja, on u svojoj poslanici kaže kako smo njegovim darom postali „rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečen naviještati silna djela Onoga koji nas iz tame pozva k divnom svjetlu svome“ (1 Pet 2, 9).

2. Na tom uskrsnom svjetlu počiva vjera i nada Crkve. A iz jutra uskrsne zore izvire njezina snaga, radost i utjeha. Jer, „da Krist nije uskrsnuo, uzaludno bi bilo naše propovijedanje (1 Kor 15,14), neutemeljeno naše ufanje i bezizgledna naša nada. Poniženi, dakle, i trnjem okrunjeni Isus nakon uskrsnuća blista u preobraženom, profinjenom i besmrtnom tijelu. I pojavljuje se kao pobjednik tmine, laži, nasilja i mržnje. On je gospodar života i smrти koji nam upućuje utješne i ohrabrujuće riječi: „Ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene, živjet će ako i umre“. Zato je Uskrs blagdan života, radosti, heroizma i žrtve. To nije obični blagdan, već „blagdan nad blagdanima“; događaj o kojem Crkva već dva milenija propovijeda te radosno s vjerom isповijeda: „Znamo da si doistine, uskrsnuo Božji Sine“.

Ojačani vjerom uskrsnog događaja, s nadom u srcu i s pjesmom na usnama govorimo: „Ovo je dan što ga učini Gospodin. Kličimo i radujmo se u njemu“ (Ps 118, 24). Jer, svojim uskrsnućem izveo nas je iz ropstva na slobodu te postao najsnažnije vrelo našeg optimizma i nade, ključni događaj povijesti i ljudskih sloboda. Događaj Kristovog uskrsnuća nije neka „utješna filozofija“ za slabe i naivne. Njezin objekt vjere nije „povijest“, nego „nadpovijest“ po kojoj su ljudi kadri „nadati se i protiv nade“. U toj uskrsnoj nadi i radosti sve od srca pozdravljam. Braći svećenicima, redovnicama i redovnicima kao i svemu Božjem puku Zadarske nadbiskupije, želim sretan Uskrs uz obilje uskrsne milosti i Božjeg blagoslova.

PAG: DUHOVNU OBNOVU U JUBILEJU PAŠKOG ZAVJETA GOSPI PREDVODIO FRA JOSIP BEBIĆ

Veliku duhovnu obnovu u župi Uznesenja BDM u Pagu predvodio je fra Josip Bebić, član Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i dugogodišnji dušobrižnik za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj, od četvrtka 11. do nedjelje Cvjetnice 14. travnja, u paškoj zbornoj crkvi Marijina uznesenja.

Fra Josip je voditelj tri Hrvatske katoličke zajednice u Njemačkoj: Sv. Franje Asiškog u

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Bietigheim – Bissingenu, Sv. Ilike Proroka u Illingenu i Sv. Ante Padovanskog u Vaihingenu – Enzu. Sedam godina bio je u Njemačkoj delegat, a četiri godine ravnatelj Hrvatske inozemne pastve. „Fra Josip je dragi svećenik redovnik, skroman i samozatajan, s velikim iskustvom i znanjem, koji je tolikim Hrvatima u tuđini pomogao sačuvati vjeru u Isusa Krista, pripadnost Katoličkoj Crkvi i ljubav prema domovini. Pozvao sam ga još prije godinu dana, kako je zauzet. Učinio je žrtvu i pristao doći u Pag u velikim danima crkvene godine, a za to vrijeme u službi u Njemačkoj našao je da ga zamijeni jedan rimski student“ rekao je don Gašpar Dodić, paški župnik i dekan u zahvalnosti fra Josipu za dolazak.

„U Godini velikog zavjeta Majci Božjoj od Stroga Grada to je veliki događaj duhovne priprave u jubilarnoj proslavi spomena 775 godina od prvoga poznatog zapisanog zavjeta Pažana Majci Božjoj i njihove vjernosti Gospu. Duhovna obnova nas vraća na izvore Evangelijsku, napača nas Kristovim duhom i ospozobjava da svjedočimo njegovu otkupiteljsku ljubav u ovom svijetu. To je dodatni način da unesemo mir u naše obitelji i zajednicu, mir kojega ovaj svijet ne može dati“ rekao je župnik Dodić, istaknuvši da se obnavljanjem sebe i obitelji stvara novo lice župne zajednice.

Četverodnevna cjelodnevna obnova bila je ispunjena nizom molitvenih susreta, liturgijskih slavlja i nagovora fra Josipa. Svakog dana Pažani su dolazili na osobni susret i razgovor s fra Josipom u župnoj kući, kad su mogli iznijeti svoje potrebe. Fra Josip je predvodio i pokorničko bogoslužje za osmoškolce, krizmanike i sve odrasle župljane, a prije ispovijedi svima je uputio prigodne nagovore. Svakog dana predvodio je misno slavlje, završno na Cvjetnicu i procesiju s maslinovim grančicama od crkve sv. Frane do Zborne crkve. Bila je organizirana i zajednička molitva krunice, klanjanje pred Presvetim, pobožnost križnog puta u crkvi sv. Frane. Fra Josip je pohodio bolesnike i stare u njihovim domovima, ispovjedio ih, a prva dva dana obnove, u četvrtak i petak, imao je susret s Pažanima u Kneževom dvoru u vidu tribine gdje je također iznosio duhovne poticaje.

„Kineska poslovica kaže: ‘Ako želiš obnoviti zemlju, najprije obnovi pokrajine. Ako želiš obnoviti pokrajine, obnovi gradove. Ako želiš obnoviti gradove, prije toga obnovi obitelji. Ako želiš obnoviti obitelji, obnovi samog sebe’. To je kršćanska misao. Obraćenje je neprestano usmjeravanje prema Bogu, gledanje njegova lica. Blaženi koji su čista srca, oni će Boga gledati, rekao je Krist. Obraćenje znači traženje Božjega lica, da prihvativmo nebo koje nam dolazi u Isusu, da ga ne izbjegavamo“ poručio je fra Josip, istakнуvši misao o Bonaventure Dude: „Obraćenje je neprestano nježno nagnjanje na Isusa Krista“. „Bog želi stanovati u čovjeku. Čovjek je zatvoren jer se ne bori protiv napasti i grijeha. Kad se kajemo, Bog nam skida balvane koje sami ne možemo skinuti. Bog zna naše potrebe i grijehu. Trebamo Isusu pripraviti put svojim molitvama, rastjerivati tamu, neustrašivo svjedočiti vjeru. Molitvu treba pratiti dobra nakana, poniznost i ustajnost“ poručio je fra Josip, potaknuvši na slušanje i obdržavanje Božje riječi, sudjelovanje u euharistijskom slavlju koja je ustanovio Isus i rekao da to činimo njemu na spomen. „Kada katolici dođu na euharistiju, u mogućnosti su osluškivati srce trojedinog Boga. Ništa ljepše i bolje ne može se dogoditi u životu, nego da se ljudi obrate, otvore Bogu koji je nama došao i posao svoga sina Isusa Krista. ‘Sve dok čovjek priznaje pred Bogom svoje grijehu, za njih se kaje i moli Boga da mu ih oprosti, ti mu grijesi neće biti na propast’, rekao je Guardini. Sin Božji došao je upravo radi grešnika“ ohrabrio je fra Josip, rekavši da je svijet pun raznih ponuda i izazova. Čovjek se stalno pita što će izabratati, koji put, što je ispravno, za što će se odlučiti.

„Čovjeka zavode mnoge parole. Da bi mogao ispravno odlučiti, čovjek treba slušati Božji i glas Crkve“ rekao je fra Josip, sa žaljenjem podsjetivši kako iz Europske unije dolaze nalozi prema hrvatskim političarima kako „Katolička Crkva posebno strši u hrvatskom narodu i to treba umanjiti“. A Crkva je toliko dobra kroz cijelu povijest učinila u hrvatskom narodu, nglasio je fra Josip. Potaknuo je na molitvu da Bog „ukloni sve podvale i lopovluge u našem narodu. Ako ne bude molitelja, ljudi koji vjeruju i svjedoče vjeru, tko će donijeti dobro? Kako

mogu beskarakterni ljudi donijeti blagoslov zemlji? Napredak našoj zemlji mogu donijeti ljudi čistog srca, čistih namjera, koji se ne daju potkupiti“ poručio je fra Josip.

Istaknuvši da Bog vodi našu osobnu povijest, Bog se prigiba ljudima u svako doba, u svom Sinu Isusu u kojem nam donosi nebo, fra Josip je poručio da je na nama da Nebo ne izbjegnemo, nego prihvatimo. Govorio je o važnosti obraćenja. „Pozvani smo na obraćenje, to znači na ispravno razmišljanje i čestit život. Ako se ne obratimo, naš život sliči putovanju po kri- vom putu. Zato Isus u svom prvom nastupu, propovijedi, ljudima kaže: ‘Obratite se i vjerujte Evandelju. Približilo se kraljevstvo nebesko’. To se kraljevstvo ne sastoji od naoružanja, vojske i zemaljske moći, nego od ljubavi, mira, velikodušnosti, pravednosti, Božje milosti. Božje kraljevstvo došlo je s Isusom, Sinom Božnjim. Isus poziva ljude na zaokret, da se vrate na ispravni put. To nazivamo obraćenje. To znači promijeniti krivi pravac u svom životu“ poručio je fra Josip. Podsjetio je kako je Isus rekao da je došao uništiti đavlja i sva njegova djela. Tom zadatku trebaju odgovoriti kršćani i Crkva pozivajući ljude na obraćenje. „Kao što postoje sredstva za čišćenje kuće i tijela, tako moramo čistiti i dušu. To je isповijed, Božje sredstvo da očistimo taloge grijeha, zla i prljavštine nata- ložene u našoj duši. Tko smatra da je sam sebi dostatan i odbacuje Božju pomoć, već tu poči- ne propast čovjeka“ upozorio je fra Josip.

Potaknuo je na razmišljanje čemu robujemo, od čega želimo da nas Isus osloredi. Čini li nas robom posao, novac, neke osobe. „Treba se udaljiti od svega što nas udaljuje od Božje riječi. Isus je prava adresa na koju svatko treba doći da ozdravi, da nam oprosti grijeha. Isus može oslobiti od svih grešnih spona, on nas je ospособio za prijateljevanje s Bogom. Mi smo hram Duha Božjega. Očistimo sebe, hram Božji“ potaknuo je fra Josip, istaknuvši da „svećenik treba biti nježan kao Bog kada prašta grijehu“. Poželjevši da Isus bude sredi- šte našeg življenja, fra Josip je rekao da „Isus ne želi doći kao silan, nego kuca na vratima, da učini transplantaciju naših srdaca. A brava se nalazi iznutra, kod nas. Obraćenje se sasto-

ji u novom srcu, obraćenje je transplantacija srca“ naglasio je fra Josip, podsjetivši na rije- či proroka Ezekiela o Bogu koji će obraćeniku izvaditi kameno srce, a „dati srce od mesa, da hode po Božjim naredbama, čuvaju i vrše Božje zakone“. „U trenutku kad Bog obećava Izabranom židovskom narodu povratak u Obećanu zemlju iz Babilonskog sužanstva, on obećava i istrijebljivanje svih grozota i gadosti iz njihove domovine: lopovluka, nepoštenja, zavisti, pod- vale, korupcije. To Bog želi izbaciti iz naših srdaca. Podsjetivši na misao Romana Guardinija da se naš kršćanski život sastoji u tome da nebo uvijek i sveudilj dolazi k nama, fra Josip je re- kao: „Bog čovjeku nudi nebo. Nebo je otkrivena Božja blizina, mjesto gdje Bog stanjuje. Isus je bio otkriven Očevom blizinom i donio je tu blizinu nama, da nas sam Bog obuhvati. Božju blzinu ne osjećamo zbog zloče u nama, zbog tvrdoće našeg srca. Nebo će nam se približiti kako bi Bog uklonio ono što nam smeta da On dođe k nama. Nebo je kad sve što je teško umire: svaka srdžba, požuda, a krivnja je zadovo- ljena“. Župnik Dodić zahvalio je fra Josipu na susretima s Pažanima i poticajima. „Duhovne vježbe će doprinijeti obnovi srca i duha obitelji, povećanju radosti u vjeri te dubljem shvaćanju nauka Crkve. Neka dnevna molitva i nedjeljna misa budu središte našeg života. Žudnja za za- jedništvom s Bogom položena je u ljudska srca od početka vremena. Otajstvo toga zajedništva doseže najintimnije, najdublje u čovjeku. Isusovo milosrđe nije nam nikad uskraćeno. Bog se ne udaljava od nas, nego smo mi nekad odsutni. Obnovljenog duha proslavimo Vaz- meno otajstvo našega Gospodina, kako bi se obistinila Isusova riječ iz Matejeva evandelja: I naći ćete spokoj dušama svojim“ poručio je paški župnik Dodić.

ZADAR: MISA POSVETE ULJA NA VELIKI ČETVRTAK u katedrali Sv. Stošije

Misu posvete ulja na Veliki četvrtak, 18. trav- nja, u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Tada je posvetio sveta ulja koja se koriste u slavljenju sakramenata, a svećenici su obnovili svoje sve- čeničko obećanje. U slavlju su sudjelovali i ak- tivni župni suradnici iz cijele Nadbiskupije.

Nadbiskup je potaknuo vjernike na molitvu za svećenike, istakнуvši da je Veliki četvrtak svećenički rođendan. „U dvorani Posljednje večere one noći bremenite otajstvom bili su sati velikog boja između ljubavi koja se bezrezervno predaje i tajne zla, mržnje i neprijateljstva. Za svećenike je Veliki četvrtak osobita prigoda sjetiti se svih dragih ljudi koji su nam pomagali, molili za nas i pratili nas na svećeničkom putu. Ovo je s pravom ‘naš dan’ kad otkrivamo da je naše zvanje dar i otajstvo, a mi poslužitelji tog velikog Otajstva“ rekao je mons. Puljić, potaknuvši svećenike da odgovorno slave misu i dijeli svete tajne te ostanu vjerni svojoj misiji i poslanju.

„U svečanoj prigodi obnove svećeničkih obećanja prisjetimo se milosti i dara kad je i nas Duh Božji pomazao, kad je došao u naš dom kao u slučaju Zakeja, pa nas zagrlio i poslao tješiti žalosne i iscijeljivati srca slomljena. A onda sve zahvatio svojim darom i otajstvom te ovlastio slaviti euharistiju i dijeliti svete tajne“ rekao je mons. Puljić.

Tragom evanđeoskog navještaja, nadbiskup je rekao da Isus dolazi u naš dom kao nekad u kuću Zakejevu. „Kad se Isus zaustavio u blizini smokve, očekivalo se da održi govor ili pokaže neki znak i čudo. A on kao božanski motritelj opaža Zakeja, pa s njim započinje razgovor. To nas podsjeća na naše djetinjstvo, na one naše

prve čežnje i planove kad smo iz prikrajka oltara doživljavali Isusov prijateljski pogled. Onda je uslijedio unutarnji poticaj i poziv, pa Božji dolazak u naš dom i u naš život. Zakej je iz radoznalosti došao i popeo se na smokvu. No, kod Boga ništa nije slučajno. Ni zvanje, roditelji i okružje, nisu slučajni. Sve je to u Božjoj promisi bilo predviđeno i planirano“ rekao je mons. Puljić. Zakej je rekao da će polovicu svoga imanja

dati siromasima, a ako je nekog prevario, vraća četverostrukou. „Isusu se svidjelo što Zakej nije bio poput farizeja u Hramu koji je sebe smatrao bezgrešnim i boljim od drugih, jer ‘daje ono što se od njega traži i posti dva put tjedno’. Farizej je, dakle, stavio sebe u središte, a ne Boga. A njegov ‘ja’ postao je ‘subjektom svih glagola’. To ide tako daleko da bi se i sâm Bog trebao njemu zahvaljivati što je tako ‘savršen’, a drugi mu nisu ni do koljena“ upozorio je mons. Puljić.

„Nasuprot njemu carinik je svjestan svojih grijeha, slabosti i ograničenja. Nema vremena razmišljati o tome kakvi su drugi. On za sebe zna da nije dobar, pa zato moli: ‘Bože, milostiv budi meni grešniku!’. Možda bi se i on imao čime hvaliti. No, nije zbog toga došao u hram. Prispodoba je uvijek suvremena i aktualna. Osobito danas kad ljudi o sebi imaju visoko mišljenje“ upozorio je mons. Puljić. Potaknuo je da Isusu iznesemo sve što nas muči i raduje jer je Isusova blizina naša sigurnost. „Biti uz Isusa u nevolji i u radosti, to je već dijelić raja u ovoj dolini suza“ istaknuo je mons. Puljić. Upozorio je kako svećenici često zaborave da se Isus predao u njihove ruke i ‘postao njihova svojina’. „Razmišljajući o velikom daru njegove nazročnosti, javljaju se i neka pitanja. Isuse, kako si zadovoljan sa mnom? Muči li te moja nevjera, moje nekorektno ponašanje prema vjernicima

ili grubost prema braći svećenicima i mojim poglavarima? Nisam li ponekad poput onog farizeja koji se hvali kako je bolji od drugih? Htio bih iskreno ponoviti riječi carinika: 'Budi milostiv meni grešniku'. Moja te duša zove i čeka. Dodji i učini je sretnom. Umoriše me svjetovne stvari i buka svjetska. Željan sam duševnog odmora. Molim te dodji i navrati k meni. Donesi spasenje duši mojoj kao što si to učinio Zakeju. Udijeli mi mir i dopusti i meni poput Ivana otpočinuti na tvom srcu. Pomozi mi prepoznati te u lomljenu kruha, da bi i moje srce gorjelo kao u učenicima u Emausu dok si im tumačio pisma" iznio je poticaje nadbiskup Puljić.

Rekavši da Isus стоји и чека како би ушао у наš život и наšу kuću као код Zakeja, nadbiskup je naglasio да Isus i danas obilazi i traži ljude za velika djela. „Treba tvoje dlanove. Kad čuješ kako njegove usne izgovaraju tvoje ime, podi zahvalno poput carinika i reci mu da si siromašan čovjek koji je spreman prepustiti lađu i kormilo njemu, pa krenuti kamo god te pošalje. Neka se u tom milosnom susretu čuje: 'Ti i ja krećemo skupa, loviti' srca na moru života“ ohrabrio je nadbiskup Puljić.

Poželjevši da nas „svagdanja euharistija hrani i čuva pred vihorom nevolje i zla“, a „slaveti euharistiju postajemo velika Božja obitelj“, nadbiskup je potaknuo „neka nas euharistija čuva od napasti i zla oka, od krivog suda, oholosti i taštoga farizejskog samoljublja. Molimo osobno i zajedno da nas osposobi vidjeti dobra djela drugih i radovati se njihovom uspjehu“. Zaključno je zazvao blagoslov na sve koji rade na terenu Zadarske nadbiskupije, da ih Bog posveti otajstvom Velikog četvrtka.

ZADAR: MISA VEĆERE GOSPODNE NA VELIKI ČETVRTAK

Misu Večere Gospodnje na spomen ustanovljenja svete euharistije i svećeništva na Veliki četvrtak 18. travnja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nadbiskup je oprao noge dvanaestorici predstavnika gradskih župa, a nakon mise Svetu otajstvo prenio je u 'Božji grob' u pokrajnju lađu katedrale gdje je puk ostao u molitvi i klanjanju, uz pjevanje Gospinog plača. Pjevanje Gospinog plača predvodio je Katedralni zbor sv. Stošije s voditeljem mo. Žanom Morovićem.

„Bio je običaj da Židovi slave Pashu u svojoj obitelji. Isus je okupio svoju novu obitelj, svoje apostole i s njima je slavio Pashu. Nakon objave da je Isus pretvorio kruh u tijelo i vino u svoju presvetu krv, evanđelist Ivan opisuje što se dogodilo, a što drugi evanđelisti tako ne opisuju. Isus je uzeo pregaču, vodu i oprao noge svojim apostolima. To je sastavni dio Posljednje večere. Zato Isus pita 'Jeste li razumjeli ovo?'“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da ustanovljenjem presvete euharistije i ređenjem svojih prvih apostola, „svoje obitelji s kojima je slavio Pashu“, Isus želi stvarati novu civilizaciju. Papa Pavao VI. kaže, civilizaciju ljubavi. „Ta ljubav najviše se očituje u služenju. Gesta služenja

bila je upravo taj čin, pranja apostolima njihovih nogu“ rekao je mons. Puljić.

„Od svetog i svečanog trenutka u Dvorani Posljednje večere na nekrvan način obnavlja se otajstvo križa i otkupljenja u slavlju presvete euharistije, a žrtvovano i uvijek živo Janje Božje tu je da nas odriješi od naših grijeha“ rekao je mons. Puljić.

Veliki četvrtak podsjeća na svečanost kad je Isus ustanovio euharistiju i svećeništvo te je nadbiskup potaknuo da zahvalimo Bogu za velike darove euharistije i svećeništva. „Molimo da nikada ne presuši izvor misnika, tih ovlaštenih poslužitelja toga velikog otajstva i da uvijek bude dovoljan broj onih koji će dijeliti svete tajne, slaviti euharistiju i upućivati ljude na pravi put spasenja. Jer po euharistiji Isus nastavlja živjeti u ovome svijetu u svojoj Crkvi. Euharistija je produljenje Isusovog života na zemlji, Isusovo utjelovljenje i milosno približavanje ljudima. Kao što je sam rekao da će ostati s nama, na taj način želi trajno s nama do kraja svijeta“ poručio je zadarski nadbiskup, istakнуvši: „Isus nije došao na ovaj svijet biti Spasiteljem samo u jednom vremenskom razdoblju ljudske povijesti. On je htio ostati trajno, do konca svijeta“.

„Stoga su ta dva sakramenta, euharistija i svećenički red, sudbinski povezani. Nema svećenika bez euharistije, kao što nema euharistije bez svećenika. Zato se kaže da je svećeničko zvanje u biti euharistijsko. Ono je rođeno u srcu Isusovom one večeri kad je ustanovio euharistiju. Svećenik priprema euharistijski stol da ljudi blaguju Tijelo Kristovo i stavlja se na raspolaganje Bogu da preko njega i njegove službe preobražava svijet i vjernike. Dok predvodi euharistijsko slavlje, događa se čudo preobrazbe čovjeka, povijesti i svemira. To je božanska pretvorba koja nadilazi vremena i prostore. Svećenik, predvoditelj slavlja, živi od toga otajstva. Živi od mise i za misu“ rekao je mons. Puljić.

Zato apostol Pavao svom ljubljenom učeniku Timoteju kojega je odgojio, pripremio, za svećenika zaredio i poslije za biskupa postavio, piše i potiče ga neka „ne zanemari taj milosni

dar, nego neka ustraje u tome, jer vršeći to spasit će sebe i one koji ga slušaju“ (1 Tim 4, 16). „Potrebni su, dakle, Crkvi i svijetu svećenici koji će slaviti svete tajne i odgajati narod Božji. Crkva je svjesna da je zvanje Božji dar i Božji govor, koji zahtjeva velikodušan i milosni odgovor sa strane osobe koja odluči postati svećenikom. Stoga se Crkva ne umara pozivati vjernike neka se mole za duhovna zvana. Ona poziva sve, osobito roditelje, a napose majke, neka surađuju s poticajima Duha Božjega i budu velikodušne u darivanju svoje djece kad ih Gospodin pozove u svoju službu“ potaknuo je nadbiskup, istakнуvši u tome veliki primjer majke bl. Alojzija Stepinca. „Majka Barbara, divna žena koja je u svojoj skrovitosti i majčinstvu zavjetovala svoga sina, molila i postila. Nije prestajala moliti i postiti ni kada je postao svećenik, ni kada su ga zatvorili. Ona je znala da je njemu kao majka potpora u njegovoj odgovornoj dužnosti i službi koju mu je Duh Božji povjerio. Zato su osobito pozvane majke da u tom otajstvu suradnje s Duhom Božnjim budu otvorene njegovim poticajima za nova svećenička zvana“ naglasio je zadarski nadbiskup.

Isusu koji je pozvao apostole da mu budu suradnici, zaredio ih na Posljednjoj večeri i na taj način povezao svećeništvo i euharistiju, nadbiskup je uputio molitvu da svećenici koje je „po neizmjernoj dobroti svoje blagosti uzvisio na službu nebeskih tajna“, budu dostojni služe njegovog oltara te da „ono što njihov glas iznese, Isusovom posvetom bude i potvrđeno“. Zamolio je Boga da privuče k sebi plemenite mladiće i učini ih svojim vrijednim suradnicima, da anđeli čuvaju u njihovim srcima dragocjeno sjeme zvana. „Izlji Duha Svetoga tamo gdje se oni odgajaju i budi svjetlo onima koji ih poučavaju. Daj da svako sjemenište prožima duh Posljednje večere. Marijo, Kraljice apostola, isprosi nam dovoljno svetih svećenika ispunjenih žarom apostolske ljubavi koji traže samo Božju slavu i spasenje duša. Očuvaj ih od nutarnjih i vanjskih pogibelji kako bi do kraja ostali vjerni svome svetom zvanju“ zaključio je nadbiskup Puljić u propovijedi.

ZADAR: SLUŽBA MUKE GOSPODNE NA VELIKI PETAK

Na Veliki petak, 19. travnja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je Službu Muke Gospodnje u katedrali sv. Stošije u Zadru tijekom koje je pjevana Muka našeg Gospodina Isusa Krista po Ivanu. Nakon obreda u katedrali, središtem grada nadbiskup je u procesiji nosio križ u pratinji ferala, a prošla je od katedrale, Širokom ulicom, Narodnim trgom, ul. Elizabete Kotromanić do crkve sv. Šime gdje je nadbiskup prisutne blagoslovio tim križem. Za vrijeme procesije puk je pjevao prijekore 'Puče moj' predvođen Katedralnim zborom sv. Stošije s voditeljem Žanom Morovićem.

„Ne smijemo gubiti iz vida trajni proces i trajnu konstantu, a to je da Isusov proces traje i trajat će do kraja svijeta. I mi smo u tom procesu aktivni ili pasivni sudionici. Blago nama ako se nađemo u pozitivnim ulogama koje su opisane u liku Šimuna Cirenca, Veronike i pobožnih žena koje su pratile Isusa. Zahvalni za milost koju primamo od muke i smrti Gospodina našega Isusa Krista, molimo u svečanom obredu Velikog petka da vrijednost Kristove muke bude zalogom našeg vječnog spasenja u nebu, a u ovoj suznoj dolini utjeha i snaga“ potaknuo je mons. Puljić.

Nadbiskup je uz događanja Velikoga petka rekao da želi istaknuti dva pitanja: Je li moguće i kako je moguće. „To je misterij zla i nemoguće ga je shvatiti samo ljudskim umom. Misterij zla prisutan je od početka i trajat će do kraja svijeta. Da bismo ga mogli shvatiti, treba ga staviti u kontekst Isusovog procesa i njegove drame križnog puta. Kako inače razumjeti izdajnički poljubac njegovog učenika i apostola Jude: ‘Zar poljupcem izdaješ Sina čovječjega?’“. Kako je moguće razumjeti Petrovo odreknuće u zoru Velikoga petka, on ga je uveo u dvorište. A onda izdaje tri puta, Petar ne poznaje toga čovjeka, pred običnim ljudima. Kako razumjeti čudno prijateljstvo Židova, Heroda i Rimljana Pilata koji se inače nisu pozdravljali ni podnosili? Ali u jednom danu su se složili i zaključili, ovoga Isusa Nazarećanina treba ukloniti s pozornice svijeta“ rekao je zadarski nadbiskup.

U odluci da se Isus pogubi, odluku naroda koju je prihvatio tuđinac Pilat „nađoše se zajedno predstavnici Izabranog naroda s okupatorom Pilatom. Dogovoriše se i osudiše Isusa ni kriva ni dužna. Zato pitanje, Bože moj, je li to moguće? U svemu im je pomagala izbezumljena svjetina koja je na Cvjetnicu kliktala ‘Hosana Sinu Davidovu, blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje’. A sada više: ‘Raspni ga’. To je mi-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

sterij i tajna koje nije lako shvatiti. Isus koji zapovijeda vjetrovima da utihnu, uskrisava Lazara i ozdravlja bolesne, u ovom procesu je nemoćan. Ni riječi ne progovara, a udaraju ga, pljuju.

Zašto su njegovi apostoli napustili svoga Učitelja s kojim su tri pune godine hodali, razgovarali, planirali i doživjeli silna djela koja je činio, divne govore koje je izgovorio. Ne samo da ga ostaviše, nego ga Sin propasti poljupcem izdade, a drugi se u strahu zakle da ga nikad vidio nije. Kako je to moguće“ upitao je mons. Puljić, istakнуvši kako je „utješna činjenica da se u Isusovom procesu našlo i pozitivnih ljudi, uloga. Bilo ih je koji su mu bili blizu i htjeli su pomoći napačenom Isusu. Šimun Cirenac počaje mu nositi križ. Veronika mu briše znojno i krvavo čelo. Jeruzalemske žene pune suošje-

ćanja iskazuju svoje sažaljenje. Apostol Ivan i nekoliko pobožnih žena prate ga do Kalvarije“ naveo je nadbiskup. Smatra utješnim za nas koji Isusa želimo slijediti, da u posljednjim trenucima dok vapi ‘Bože moj, zašto si me ostavio?’, Isus pod križem vidi svoju majku i svoga učenika kojega je ljubio te „upućuje divne, za nas utješne riječi: ‘Ženo, evo ti Sina. Ivane, evo ti majke’. U tim trenucima mislio je na sve nas i dao nam je svoju majku“ rekao je mons. Puljić.

Znakovitom slikom iz Ivanovog izvješća o Isusovoj muci nadbiskup je istaknuo i to da ona počinje i završava u vrtu. „U vrtu ga hvataju, gdje se Isus sklonio da se pomoli, a u vrtu nalaze i praznu grobnicu u koju će položiti njegovo tijelo. Vrt nas podsjeća na Edenski vrt gdje je prvi Adam, zaveden sve proigrao. Isusova

muka također počinje u vrtu, gdje Isus, novi Adam, popravlja sve što je prvi Adam pokvario“ rekao je nadbiskup Puljić i pozvao na čašćenje svetoga križa po kojemu nas je Isus spasio.

ZADAR: SVEĆANO USKRSNO BDJENJE u katedrali sv. Stošije

Svečano Uskrsno bdjenje s blagoslovom novog ognja na Veliku subotu, 20. travnja, u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nadbiskup je za vrijeme bdjenja blagoslovio zdenac s vodom i njome poškropio vjernike koji su obnovili krsno obećanje.

„U svetoj vazmenoj noći slavimo pobjedu svjetla nad tamom, istine nad lažima i pobjedu duha nad materijom. Uskrsnuli je postao svjetlo ljudske povijesti i smisao njenih događanja. To smo osjetili u brojnim čitanjima koja su nas uvela u tu povijest spasenja. Od prvog čina stvaranja, preko velikana povijesti Izabranog naroda, Abrahama, Mojsija do proroka, svi su nam htjeli nešto reći. Svi su nam priopćili kako im je Bog u datom trenutku povjerio određene zadatke koje su oni s njegovom pomoću i njegovim blagoslovom priveli kraju“ rekao je nadbiskup Puljić.

„Uskrsli je svjetlo u povijesti ljudskog mraka i tame. On je njeno središte i raskrižje, njen smisao i njeno otkupljenje. I nema zaista pod nebom drugog imena u kojemu se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista Uskrsloga“ istaknuo je mons. Puljić.

„U pouškrsnom događaju Uskrsnuli zadaje muke i probleme neprijateljima. Jer opet pokazuje svoju moć, nadmoć. I nad smrću. Pod križem su mu dobacivali, ‘Ako si Sin Božji, siđi, pa ćemo ti vjerovati’. On je uistinu pokazao da je Sin Božji. Ali ne na zahtjev Židova i kada su oni htjeli, nego onda kad su se najmanje nadali: u jutarnju zoru, prvoga dana u tjednu, još za mraka. Povijest je zabilježila brojne ovozemaljske veličine, ali svi su oni u grobu završili, s imenom, ‘Ovdje počiva’. Mnogima se čak i to zamelo.

Isusova veličina počinje upravo kod groba i

to njegovim slavnim uskrsnućem. Zbog toga je Uskrs u središtu svih blagdana, svetkovina nad svetkovinama, kao što je euharistija sakrament nad sakramentima“ poručio je nadbiskup Puljić, rekavši da se u liturgiji uskrsnog bdjenja događa obrat, nakon boli i suošjećanja u praćenju Isusa na križnom putu na Veliki petak.

„Noć s petka na subotu bila je turobna i bez perspektive. Učenici su u strahu zaključani u Dvorani posljednje večere, kukaju, dvoume, ne shvaćaju i zdvajaju. Židovi osiguravaju grob sa stražom da ne bi netko od Isusovih došao i ukrao ga, pa onda rekao, ‘Uskrsnuo je!’. Znali su oni za Isusovu tvrdnju da će treći dan uskrsnuti, pa da se to ne bi dogodilo, postavili su stražu. A bili su sigurni da je umro“ rekao je nadbiskup.

„U svetoj noći dogodilo se nešto jedinstveno u povijesti ljudskog roda, što nas nuka da raspetome, umrlome i uskrslome Kristu od radosti pjevamo, jer Krist je uskrsnuo! O tom događaju svjedoče prvi svjedoci i vjesnici i ta vjera u Uskrsloga postaje kamenom temeljem apostolskog naviještanja, da je Pavao rekao: ‘Da Isus nije uskrsnuo, uzaludno sve ovo naše’. Uzaludno naše propovijedanje, naše svjedočenje“ naglasio je nadbiskup, istaknuvši da „Crkva koja još traje obnavlja lice zemlje, a Duh Božji providnošću upravlja tijekom vremena“.

Nadbiskup je podsjetio da smo i u liturgiji s uskrsom svijećom, kada smo tri puta rekli ‘Svetlo Kristovo’, odgovarali s ‘Bogu hvala’ za to uskrslo svjetlo. A onda veličanstveni Himan uskrsnoj svijeći predstavlja Krista uskrsloga. „Uskrsna noć pokazuje kako Bog uvijek ima zadnju riječ. Bog ne gubi bitaka. Njegova je

posljednja“ poručio je mons. Puljić, potaknuvši vjernike na radost jer „Uskrsnuo je kako je rekao, aleluja“.

MISA NA SVETKOVINU USKRSA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na svetkovinu Uskrsa, u nedjelju 21. travnja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je svečano koncelebrirano slavlje na kraju kojega je podijelio papinski blagoslov s potpunim oprostom, što znači otpuštanje vremenitih kazni za učinjene grijeha koje su vjernici mogli namijeniti za sebe ili za drugoga u toj potrebi.

„Slavimo povijesni i nadpovijesni događaj Isusovog uskrsnuća. Prazan grob na Kalvariji otvara novu, jedinstvenu stranicu u povijesti čovječanstva. Isusovo uskrsnuće najsnažnije je vrelo ufanja, ključni događaj koji osmišljava povijest ljudskih sudsibina“ rekao je mons. Puljić, ističući uskrsnu preobrazbu i Isusovog učenika Petra. Petar je ljudima govorio da je Isus prošao zemljom čineći dobro, a onda su ga objesili na križ, proboli mu srce, „radosni da su ga makli s pozornice svijeta“.

„Neki apostoli, potreseni i razočarani onim što se zbilo na Veliki petak, odlučili su vratiti se doma. No, trećega dana proširila se vijest da je Isusov grob prazan. Uskrsnuli Gospodin počađa svoje i pozdravlja ih utješnim riječima ‘Ne bojte se’“, rekao je mons. Puljić, podsjetivši da i Petar nakon Isusovog uskrsnuća nastupa kao svjedok: ‘Isus je uskrsnuo, mi smo ga vidjeli, rukama dotaknuli i mi smo tomu svjedoci’.

U toj vjeri, nadbiskup je svima poželio blagoslovljene uskrsne blagdane, „sa željom da kao njegovi učenici, krštenici, ojačani vjerom uskrsnog događaja, budemo svjedoci toga događaja, širitelji te radosne vijesti i pouzdanja. A svakomu tko nas zapita o tomu, pružimo razloge uskrsne nade koja je u nama“.

„Sretan Uskrs predstavnicima građanske vlasti, učiteljima i odgojiteljima mladih naraštaja, liječnicima i bolničkom osoblju, obrtnicima, ratarima, pomorcima i svima koji u znoju lica svoga zarađujete kruh svoj svagdanji. Na

uskrsnom svjetlu počiva vjera i nada Crkve, a iz jutra uskrne zore izvire njeni snagi, radost i utjeha. Uskrs je blagdan života i radosti, događaj o kojem Crkva propovijeda već dva tisućljeća. Događaj Kristovog uskrnsnuća nije neka utješna filozofija za slabe i naivne. Njeni objekti vjere nisu povijest, nego nadpovijest po kojoj su ljudi kadri nadati se i protiv nade. U toj vjeri i nadi svima želim sretan Uskrs, uz obilje uskrnsne milosti i Božjeg blagoslova" rekao je nadbiskup Puljić.

Svima koji se uskrsnih dana nalaze u Zadru i isповijedaju vjeru u Gospodnje uskrnsnuće, nadbiskup je na misi čestitao Uskrs i na talijanskom, njemačkom, francuskom, engleskom i latinskom jeziku.

ZADAR: PREDSTAVLJENA OBNOVA PETOSTOLJETNE PROCESIJE SA SVE- TIM TRNOM U PAGU I NJEGOVU JAVNO ČAŠĆENJE U LITURGIJI

U župi Uznesenja BDM u Pagu obnavlja se procesija sa Svetim Trnom, koji je bio na glavi raspetoga Isusa Krista kada je podnio muku i smrt za spas svijeta. Uz Trnovu krunu u pariškoj katedrali Notre Dame, to je jedini Sveti Trn u svijetu koji ima potvrdu Rimske kurije da je autentičan. Procesija sa Svetim Trnom, relikvijom postojanom više od dva tisućljeća, kojega su od 15. st. vlasnice i čuvarice benediktinke samostana sv. Margarite u Pagu, održavana je u Pagu 500 godina, od 1445. do 1945. g., kada komunističke vlasti više nisu dale dozvolu za njen održavanje.

Svečana misa i procesija opet će se održati 4. svibnja 2019. g., 74 godine nakon što se nije održavala i Trn nije bio javno čašćen od strane puka. U subotu 4. svibnja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodi svečano koncelebrirano misno slavlje u 19,00 sati u zbornoj crkvi Marijina uznesenja u Pagu, potom i procesiju sa Svetim Trnom kroz grad Pag.

Crkvena, povijesna i duhovna pozadina štovanja i postojanja Svetoga Trna u Pagu, koju mnogi u Hrvatskoj ne poznaju i nedovoljno je javno vrednovana, predstavljena je na konferenciji za medije u dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Zadru u četvrtak 25. travnja. Na

konferenciji su sudjelovali paški sin, mr. don Dario Tičić, poznavatelj štovanja te dragocjene relikvije, s. Benedikta Halilović, zamjenica opatice ženske benediktinske zajednice u Pagu koja šest stoljeća čuva Sveti Trn u svom paškom benediktinskom samostanu, dr. Miroslav Granić, povjesničar sa Sveučilišta u Zadru, istraživač i promicatelj paške crkvene baštine, Ante Fabijanić, gradonačelnik Grada Paga i Vesna Karavanić, direktorka Turističke zajednice grada Paga. Providnosno je da se obnovljena pobožnost Svetog Trna događa u jubilarnim godinama sedam stoljeća postojanja ženske paške benediktinske zajednice sv. Margarite i 775 godina od prvoga poznatog zapisanog zavjeta Pažana Gospi od Staroga Grada.

Štovanje Svetoga Trna u Pagu odobrila je Kongregacija za obrede 1788. g. Ta je odluka Kongregacije službeno zapisana u Kodeksu isprava i povlastica i objavljena je u Obredniku Zadarske nadbiskupije, s odredbom za kalendar da se svake godine 4. svibnja u Pagu, prema odluci Kongregacije za obrede, štuje relikvija Svetog Trna. Ta petostoljetna pobožnost zamrla je silom komunističkih političkih neprilika koje su bile zahvatile cijelu zemlju. Zadarska nadbiskupija, paške koludrice i Pažani pozivaju vjernike iz cijele domovine da 4. svibnja hodčaste u Pag i počaste Isusovu muku štovanjem Svetoga Trna, čime u njegovom javnom čašćenju nakon sedam i pol desetljeća započinje novo, obnovljeno razdoblje. Koliko je bilo snažno štovanje Svetog Trna potvrđuje i da su komunističke vlasti zabranile jedino procesiju sa Svetim Trnom u Pagu, a tijekom komunizma nastavile su se u Pagu održavati procesije na Veliki petak, Tijelovo i na Veliku Gospu.

„Sveti Trn kojega su benediktinke stoljećima čuvale u zidinama svoga samostana, sada ponovno izlažemo na javno štovanje. Želimo oživjeti štovanje Svetoga Trna, ne samo u gradu Pagu i paškoj župi, nego senzibilizirati čitavu našu javnost da Republika Hrvatska i grad Pag čuvaju nešto jedinstveno, a to je trn iz Isusove krune koji je bio na Isusovoj glavi u trenutku njegove smrti. Budući da je proteklih dana strašno stradala katedrala Notre Dame u Parizu koja čuva relikviju Isusove krune, i na

ovaj način želimo se solidarizirati s pariškom Crkvom i s katedralom Notre Dame koja je glasovita. Želimo objaviti da i mi iz Hrvatske koja nije toliko glasovita kao što je Francuska, ali smo veliki po svojoj ljubavi i po svojoj privrženosti prema Gospodinu, da naša povijest, tradicija i sve što imamo ne zaostaje ništa manje za svim ostalim europskim narodima i sredinama“ istaknuo je mr. Tičić, dodavši kako Zadarska nadbiskupija želi istaknuti, „da to što činimo nije da bude neka senzacija, nego to je čin vjere, kulture, tradicije“.

„Želimo to učiniti prvenstveno kao događaj vjere. Jer vjerujemo da Sveti Trn koji se čuva kod sestara benediktinki, na poseban način pokazuje, dokazuje i čuva uspomenu Isusove prisutnosti kao živog materijalnog svjedoka Isusovog mučeništva. Stari Pažani padali su na koljena pred tom relikvijom, vjerujući da su i oni kao svi po svojim grijesima i slabostima taj Trn zabijali, kao što su znali reći, u glavu našem glasovitom golgotском mučeniku, a to je Isus Krist“ rekao je don Dario.

„To što činimo je spoj povijesti, sadašnjosti, budućnosti, ali i vječnosti. Jer ono što je materijalno, taj Sveti Trn, povezuje nas sa stvarnošću Isusa Krista koji je živ, koji je uskrsnuo, pobjednik je nad grijehom i smrću. Isusovo uskrsnuće opravdava i njegovu mučeničku smrt na Golgoti. Možemo reći da je i taj relikvijar uspomena Isusove smrti i podsjetnik da je taj Trn, kao znak muke, patnje, boli i smrti, također i bi-

ser Isusovog uskrsnuća! Jer Krist je uskrsnuo, u to živo vjerujemo! S tom vjerom častimo ne samo relikvije Svetoga Trna, nego općenito, u Katoličkoj Crkvi – kad god se slave ostaci svetaca i mučenika, prvo se daje počast Bogu koji je velik u tim svojim svetima. Također dajemo počast i Isusu Kristu. A Sveti Trn kao materijalni ostatak toga naša je pomoć da bismo došli do Krista, on je za nas dao svoj život. Trn koji je probijao Isusovu svetu i plemenitu glavu na dan njegove smrti, došao je do naših dana da smo svi skupa svjedoci obnovljene procesije i čašćenja koje će se dogoditi“ poručio je mr. Tičić, istaknuvši da se mnogi jako zanimaju za taj čin i događaj. Paške benediktinke kažu da ih mnogi zovu i zanimaju se za Sveti Trn, u čuđenju, zadivljenosti i zahvalnosti Bogu da se autentični Sveti Trn nalazi u Pagu.

„Zato koristim priliku sve pozvati, ne samo Pažane, naše goste i prijatelje, nego i šire, ljude iz ostalih krajeva naše domovine, da dođu u Pag 4. svibnja i iskažu svoje štovanje prema Svetom Trnu. Za to se na osobiti način zanimaju i vitezovi Svetoga groba Jeruzalemскога koji su čuvari Kristove krune u katedrali Notre Dame u Parizu, ali žele biti i sudionici čuvanja Svetoga Trna u Pagu“ naglasio je don Dario.

„Događaj obnovljene procesije i mise sa Svetim Trnom koji će se dogoditi je spoj povijesti, sadašnjosti, budućnosti, ali to nas uvijek usmjerava prema vječnosti, prema onome što je transcendentno. Po tome vremenitome, materijalnome, doći do onoga što je izvan svega toga što vidimo“ potaknuo je don Dario. Podsetio je da su Pažani u prošlosti na blagdan sv. Marka, predvođeni svojim Kaptolom, nosili Sveti Trn u procesiji hodeći u blagoslov paškoga polja. U crkvi Presvete Trojice koja se nalazila izvan gradskih zidina pred tom relikvijom bi se slavila misa nakon blagoslovnog ophoda. Pažani su u Trnu gledali i znak kaka viva će biti godina pred nji-

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

ma jer su u svakodnevici materijalno ovisili o poljoprivredi kojom su se bavili. Ako je Trn bio uspravan i ako je djelovao svježe, godina je bila plodna. Ako bi bio malo smežuran ili iskrivljen, godina nije bila dobra, što je također čudesan znak i „element spajanja neba i zemlje“ rekao je don Dario.

Povjesničar dr. Granić istaknuo je da je vjerodostojnost relikvije Svetog Trna u Pagu potvrđena javnom ispravom, što je pokazao i primjerkom povjesnog Kodeksa paških isprava koji se inače čuva u Arhivu Zadarske nadbiskupije, a prigodno je predstavljen na Konferenciji za medije.

Naime, mnoge relikvije iz Srednjeg vijeka diljem kršćanskog svijeta velikim dijelom baziraju se na tradiciji. „Grad Pag o relikviji Svetoga Trna s Isusove krune ima vjerodostojno pisano javno svjedočanstvo. To je bila svečana javna isprava izvorno napisana na pergameni koja je početkom 20. st., nažalost, nestala. Ali gradski paški oci odlučili su da grad Pag dobije općinski službeni diplomatarij, znači, zbirku svih najvažnijih gradskih isprava. Tada je u Kodeks paških isprava ušla i isprava relikvije Svetoga Trna. Isprava je zapisana u originalnom kodeksu na latinskom jeziku i svjedoči da je Sveti Trn u Pag donio paški sin, fra Ivan Tutnić, opat benediktinske opatije sv. Petra u Pagu. Fra Ivan je u paškom samostanu imao sestru Stanu, redovničkog imena Marija. Fra Ivan Tutnić je 1443. g. donio Sveti Trn svojoj sestri na njeno svećano monaško zavjetovanje u paški benediktinski samostan, vraćajući se iz Svetе Zemlje gdje ga je dobio. Napisao je javnu ispravu o tom daru gdje piše kako je došao do Trna i kako će se u Pagu ubuduće odvijati štovanje te relikvije“ rekao je dr. Granić.

Prijepis te isprave iz 1564. g. iz arhiva Marka Laura Ruića otkriva zahtjeve Tutnića na koji način čuvati, štovati relikviju Svetog Trna i kako je izložiti u liturgijskim slavlјima.

„Pažani su s velikom pobožnošću štovali tu presvetu relikviju i 1788. g. ishodili su službenu potvrdu Rimske kurije, najviše apostolske vlasti, dakle Svetе Stolice, da se može štovati blagdan Svetе Krune 4. svibnja. Sveta Stolica

se, dakle, uvjerila da se radi o vjerodostojnoj relikviji. Pažani su 1935. g. na najsvečaniji način proslavili 500. godišnjicu dolaska Svetog Trna u Pag koju je predvodio apostolski administrator, šibenski biskup Jerolim Milet. To je bila najveća manifestacija u povijesti koja je povezana s tom čuvenom relikvijom. O toj veličanstvenoj procesiji sačuvano je i nekoliko fotografija. Nadamo se da će obnovljena pobožnost u ovim vremenima uroditи vjerskim žarom i obnovom duhovnog života, ne samo grada Paga i šire okolice nego i cijele nam domovine“ poručio je dr. Granić.

U ime koludrica u Pagu koje su relikviju marno čuvale šest stoljeća u svojoj kapeli, koru gdje dnevno mole monaški časoslov, prigodne poruke uputila je s. Benedikta Halilović. Ključ niše gdje je bio Sveti Trn imale su benediktinke (majka opatica), za života opat Tutnić; nakon njegove smrti ključ se davao nekome od uglednika u Pagu, treći ključ imala je paška Općina koja se smatrala zaštitnicom nad svetkovinom, a četvrti ključ imao je paški zborni Kaptol.

„Prenosim pozdrave paških benediktinki, s velikim veseljem i zahvalnošću Gospodinu da se pobožnost Svetog Trna obnavlja na radost naše zajednice, cijelog Paga, Zadarske nadbiskupije i šire u domovini. Koludrice su stoljećima bile i ostale vlasnice i čuvarice te značajne relikvije. I u teškim vremenima molile su pred Svetim Trnom“ rekla je s. Benedikta. Navela je primjer za vrijeme Drugog svjetskog rata, 14. prosinca 1944. g. kada je na Pag s mora bilo usmjereno osamnaest topova. „Tada je samostanska crkva bila znatno oštećena. Relikvija Svetog Trna ostala je neoštećena, a nalazila se u blizini svega što se oštetilo u crkvi, krov je bio gotovo sav uništen. To je također bilo čudo za koludrice, i u drugim teškim vremenima uvijek su moliće pred Svetim Trnom. Mi vjerujemo da će ta pobožnost Pažane i sve ostale koji budu štovali Sveti Trn voditi duhovnom napretku“ rekla je s. Benedikta.

„Tim znanstvenika precizno određuje koji se dio mozga aktivira kada se radi o duhovnosti. Istraživači su taj dio mozga nazvali neurobiološkim domom duhovnog iskustva, a aktivira se kada ljudi iskuse povezanost koja može osje-

ćati kao da su preplavljeni moći koja je veća od njih. Kad je Krist primio na sebe trnovu krunu za spas cijelog ljudskog roda, kad su ga toliko mučili s tom krunom, on je to primio na sebe da oslobođi cijeli ljudski rod od loših posljedica slobodne volje. Svaki čovjek može biti spašen, da ga Isus spasi od krivih puteva. Slobodna volja je veliki dar svakom čovjeku, da živi slobodan od svakojakih tereta grijeha“ rekla je s. Benedikta. Trnova kruna nalazila se na Isusovoј glavi, da otkupi i loše misli čovjeka. „Grijeh ulazi preko misli. Preko misli ide na usta. Usta mogu puno dobrog i lošega učiniti. Zato uvijek kao zajednica molimo za sve ljude, da ih Bog vodi i da blagoslovi svakog čovjeka koji se usmjerava putem našeg Spasitelja. To nam je uvijek bio poticaj da molimo za sve ljude. Sveti Trn jako puno znači nama u samostanu i Pažanima, čega se osobito sjeća starija generacija“ rekla je s. Benedikta.

Istaknula je da je nakon proslave jubileja 700 godina od osnutka ženskog paškog benediktinskog samostana sv. Margarite, što je proslavljeno 13. studenog 2018. g., „obnovljena procesija sa Svetim Trnom kruna te proslave i velikog jubileja. Dakle, 700 godina samostana i 74 godine nakon prekida pobožnosti procesija sa Svetim Trnom će se obnoviti. Ponavlja se broj sedam koji je broj punine. Časoslov molimo sedam puta u danu, prema stihu ‘Sedam puta na dan tebe hvalim, Gospodine (Ps 119,164). Broj sedam u Bibliji predstavlja Božju puninu i savršenost. Od svih brojeva u Svetom Pismu, broj sedam najviše se ponavlja, više od 400 puta. I to je za nas znak i nada napretka Paga, Zadarske nadbiskupije i svih koji traže Gospodina u životu. Isus Krist se slobodno daje svima koji ga žele primiti“ poručila je s. Benedikta.

Mr. Tičić podsjetio je da se „općenito na planu Crkve, a nakon liturgijske obnove Drugog Vatikanskog sabora, nismo snašli u štovanju relikvija. Najveći dio moći svetaca, relikvije smo pozatvarali u riznice, muzeje, itd. Međutim, kad štujemo relikvije, mi ne štujemo komadić kosti, odjeće. Štujući taj Trn želimo počastiti Isusa Krista. Čuvala se uspomena na Sveti Trn kod kojega koludrice redovito mole. A veliki

inicijatori i poticatelji obnovljenog javnog štovanja, o čemu smo razmišljali i prošle godine, je i papinski viteški red Svetog jeruzalemskog groba koji isto želi imati udjela u tome. I oni žele biti čuvari, kao što se u Notre Dame i u Rimu u bazilici Svetoga križa jeruzalemskoga čuva Sveti Trn, da se i u Pagu da pravi značaj tome. Jer nije u pitanju samo Pag, nego to je vrijedno na razini cijele naše domovine. Jedna mala Hrvatska i jedan Pag se stavlja uz bok Rimu i Parizu! To nije mala stvar! Mi toga nismo svjesni. Nemojmo olako prilaziti tome“ potaknuo je mr. Tičić. Misleći i na poticaj viteškog reda Svetog jeruzalemskog groba da se obnovi procesija, don Dario je rekao: „Dogodilo se faktički da je morao doći netko sa strane, pa nam reći: ‘Vi imate to i to, idemo to i to’. Tipična hrvatska priča“.

Relikvijar sa Svetim Trnom trenutno se nalazi u novom muzejskom stalnom postavu paških benediktinki pokraj zgrade njihovog samostana. To što se nije raspao govori koliko je bio dobro čuvan i u odgovarajućim mikroklimatskim uvjetima svih stoljeća, točnije, 576 godina (1443.-2019.), unatoč tolikim povijesnim nedaćama. To je toliko nadnaravno, jer sve prirodno i materijalno propada.

Ministarstvo kulture RH naložilo je da se izradi poseban oklop u kojem će se relikvijar sa Svetim Trnom prenositi. Na dan svečanosti 4. svibnja nadbiskup Puljić će nositi Sveti Trn ispod baldekina, nebnice. „Nadbiskup će imati plašt i velum kao kad se nosi Presveto na svetkovinu Tijelova. Relikvija Muke Isusove, bilo da je to bio komadić Isusovog križa ili taj Trn koji je jedinstven u svijetu, spada u uži krug relikvija koje se časte gotovo na razini Presvetog oltarskog sakramenta. Presveti oltarski sakrament ima svoje dostojanstvo, ali relikvije Isusove muke po dostojanstvu odmah su do toga. Trn je malih dimenzija. Čuvali su ga u tabernakulima, svetohraništima zbog sigurnosti i zbog njihovog značaja. Ostale relikvije svetaca čuvaju se u ormarima, vitrinama. Sveti Trn zaista je jedinstven. Jer relikvije Svetoga Križa ima u malim česticama svrgdje po svijetu, ali Sveti Trn nalazi se samo u Parizu, crkvi sv. Križa jeruzalemskoga u Rimu i kod paških

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

benediktinki u zidinama njihovog samostana“ naglasio je don Dario.

Podsjetio je da Pag ima tri najveće svetinje: čudotvorni Sveti Križ kojega štuju 23. srpnja, Majku Božju od Staroga Grada koja se štuje od 1855. g. i sada se ponovno oživljuje pobožnost prema Svetom Trnu. „To trojstvo naše vjere i kulture je biser onoga što imamo. To je prvenstveno čin vjere, događaj vjere i kulture, nije nam do senzacije, jer iz vjere sve proizlazi“ poručio je don Dario. Podsjetio je da relikvije Svetoga Križa u Zadarskoj nadbiskupiji imaju Pag, župna crkva u Ninu i katedrala sv. Stošije. Pagu je relikviju Svetoga križa darovao venecijanski patrijarh Foscari i čuva se u riznici zborne crkve u Pagu koja nije za javnost kao izložbeni prostor.

„Kad je relikvija Svetog Trna u 15. st. stavljena u relikvijar u stakleni cilindar, ona je hermetički zatvorena i nikad više nije otvarana. Dakle, nitko je nije mogao dotaknuti ni izvaditi“ rekao je dr. Granić i naveo dokaze vjerodostojnosti relikvije potvrđene i od strane papinskih izaslanika. „S Tridentinskim koncilom Katolička Crkva htjela je osloboediti od idolatrije u nekim slučajevima jer bilo je i nevjerodostojnih relikvija. Nakon Tridentinskog sabora, kad je Crkva reformirala svoje ustrojstvo i obrede, poslala je po svijetu apostolske vizitatore, crkvene prelate s najvišim papinskim ovlastima. Oni bi pokazali papinsku bulu, ‘Sve kontroliram’. Oni su imali nadležnosti kontrolirati crkve, obrede, relikvije, štovanje, moralni život. Oni su po katoličkim crkvama gdje su vizitirali po Europi izvan snage i štovanja stavili puno oltara, slika, predmeta, relikvija. Za što nisu utvrdili vjerodostojnost, to su maknuli. U Pag su došli i vidjeli relikviju Svetog Trna tri papina vizitatora koji su bili u različitim vremenskim razdobljima. Nisu se poznavali, prethodni su već i umrli dok je sljedeći došao. Sva trojica jednako su rekli o Svetom Trnu: „Esse de corona Domini! Jest s krune Gospodnje! I sva tri jednoglasna su u prosudbi paških svetinja. Oni su sve analizirali. Sva trojica vizitatora su napisali: Grad Pag ima tri najveće svetinje. To su Gospa od Starog Grada, Sveti Križ i Sveti Trn“ poručio je dr. Granić.

Paški gradonačelnik Ante Fabijanić pozvao je sve da dođu u Pag i pogledaju Sveti Trn koji je izložen u novom prostoru muzejskog postava kod benediktinki u Pagu. Na proslavu 4. svibnja pozvani su svi gradonačelnici, načelnici i župan Zadarske županije, „da se pokaže naše blago koje imamo“, rekao je Fabijanić.

Predsjednica paške Turističke zajednice Karavanić rekla je da su se crkvene i svjetovne vlasti, Grad Pag i Ministarstvo kulture RH uključili u proslavu Svetoga Trna u lijepoj suradnji i međusobnom podupiranju.

„Stalna izložba crkvene umjetnosti u Pagu koja čuva crkveno blago benediktinki impuls je koji bi trebao privući brojne vjernike ali i turiste koji bi vidjeli koliko je Pag bogat sakralnom baštinom. Nazivam ga ‘malim Dubrovnikom’, pun je sakralnih spomenika, ima svoju posebnu atmosferu. To je impuls da krenemo k razvoju vjerskog turizma koji se mora razvijati stabilno, u dogovoru sa svim sudionicima toga. U procesiji na Veliku Gospu u Pagu Pažani u narodnim nošnjama nose Gospin kip tri kilometra na rukama od crkve u Starom gradu do zborne crkve. Imamo prošlost, sadašnjost, a uz Nadbiskupiju i samostan, Turistička zajednica i Grad Pag misle i na budućnost. Pozivamo sve da dođu u Pag 4. svibnja i budu dijelom toga povijesnog trenutka“ potaknula je Karavanić.

HOD ZA ŽIVOT U ZADRU, 25. 5. – Konferencija za medije

„Ove godine prvi puta organiziramo Hod za život, obitelj i Hrvatsku u Zadru“, rekao je Tvrtko Krpina, koordinator Hoda za život u Zadru na konferenciji za medije održanoj u istom gradu.

Krpina je istaknuo da ove godine hrvatski građani mogu hodati za život čak dvije subote – 18.5. u Osijeku i Rijeci, a 25.5. u Zagrebu, Splitu i Zadru.

Želimo zaštiti svaki život jer znanost potvrđuje da život svakog od nas počinje začećem. Devet mjeseci koje provodimo u tijelu majke – samo je jedna od faza našeg života.

Važno je da u demokratskom društvu mi kao građani štitimo svaki ljudski život, osobito na-

jugroženje manjine u Hrvatskoj, a to su nerođena djeca. Želimo pružiti podršku svakoj ženi koje su pobačaj učinile zbog pritiska okoline, rekla je Mirjana Peša iz Hoda za život.

Peša je napomenula da 75% žena se odluče na pobačaj zbog pritiska okoline, te da istraživanja pokazuju da veliki broj žena uopće ne znaju osnovne činjenice o neođenom djetetu, kao što je prvo kucanje srca nerođeog djeteta koje započinje treći tjedan trudnoće.

“Hod za život se održava u Zadru, u subotu 25.5. Okupljanje započinje na Branimiru kod mosta, u 10 sati kada će u radosnom i dostojanstvenom ozračju povorka prolaziti preko Gradskog mosta prema Narodnom trgu, te kroz Široku ulicu doći na Forum gdje će biti održan prigodni program. Nadamo se da će prigodni program završiti do 13 sati”, istaknuo je Roko Surić iz Hoda za život.

Očekujemo da će se veliki broj Zadrana i ljudi iz okolnih mjeseta odazvati jer je to prilika da svi zajedno pokažemo da je Zadar za život, rekao je Surić. (Hod za život)

ZADAR: PREDSTAVLJENA KNJIGA ‘ZADARSKI SVECI’ FRA STANKA JOSIPA ŠKUNCE

Knjigu ‘Zadarski sveci – Sveti zadarski i ninski zaštitnici, blaženici i osobe sveta života Zadra i zadarskog kraja’ čiji je autor fra Stanko Josip Škunca, predstavili su recenzenti knjige dr. Zdenko Dundović i dr. Ante Gverić te autor Škunca, u ponedjeljak 29. travnja u dvorani samostana sv. Frane u Zadru.

Škunca je redovnik u samostanu sv. Frane u Zadru, član Franjevačke provincije sv. Jeronima. Bavi se crkvenom poviješću te je autor više knjiga i znanstvenih radova. Na 178 stranica, popraćeno fotografijama, autor u tri dijela prikazuje životopise dvadeset i jed-

ne osobe svetoga života koje je Crkva službeno proglašila svetima ili se na glasu svetosti časte u zadarskom kraju. Autor obrađuje zaštitnike Zadarske nadbiskupije i Grada Zadra (Stošija, Krševan, Šimun i Zoilo) ali i osobe koje su rođenim porijeklom iz Zadra i one koji su djelovali u Zadru.

Prvi dio ‘Zadarski sveci (duhovni poticaji)’ kontekstualizira prošlost kršćanstva na zadarskom području. Sveci su nam uzor i poticaj, pa autor navodi hagiografiju zadarskih svetaca uz duhovne poticaje. „Škunca tim radom želi dati cjeloviti pogled na život i mučeništvo svetaca, tradiciju i okolnosti u kojima su njihovi posmrtni ostaci došli u Zadar te na čuvanje njihovih relikvija tijekom stoljeća. U kršćanskoj teologiji odzvanja temeljni poziv čovjeku – biti svet. ‘Sveti budite, jer ja sam svet’, govori Gospodin. Niskom zadarskih svetaca i blaženika (sveti Šimun, Stošija, Krševan, bl. Jakov Zadranin), himana i molitava njima u čast, autor prenosi čitatelja u prva kršćanska vremena koja su iznjedrila istinitu Tertulijanovu izreku: ‘Krv mučenika, sjeme novih kršćana’“ rekao je dr. Dundović. U drugom dijelu ‘Sveti zadarski zaštitnici’, Škunca analizira kult zadarskih i ninskih svetaca zaštitnika (Anselma, Ambroza i Marcele), mučenika i priznavalaca iz ranokršćanskih vremena: Stošije, Krševana, Zoila.

„Autor ne donosi tek biografske i hagiografske

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

podatke, nego koristi deduktivnu i induktivnu metodu u razmatranju pojmove mučeništva i kulta, uspješno balansirajući između konkretnog događaja trpljenja pojedinog sveca, povijesne pozadine u kojoj se ono odvijalo i razvoju štovanja mučeništva. Autor se ne zaustavlja na geografskom području u kojem se kult štuje danas, nego odlazi na njegove izvore“ rekao je don Zdenko. Škunca pojašnjava što su realnost i legenda u štovanju nekog mučenika, uz poznavanje društveno-političkih i crkvenih pozicija u određenom razdoblju. „Autor podiže iz zaborava svetice i mučenice Agapu, Kioniju i Irenu koje hagiografija stavlja u odnos sa sv. Stošijom i sv. Krševanom. Time naglašava nekoliko puta izrečenu misao u knjizi da je ‘biskup Donat bio kolezionar moći svetaca koje se vezuje uz mučeništvo sv. Stošije’. U tom kontekstu, neizostavna je rasprava o sv. Zoi- lu, zaboravljenom zadarskom sveću čiji je kult bio uzrok prijepora u 17. st. unutar gradskih zidina i crkvenih struktura, a rezultat je bilo njegovo gašenje“ rekao je dr. Dundović. Autor navodi da su zadarskog biskupa Donata Zadrani zbog svetoga života proglašili svetim, iako se Crkva službeno o tome nije očitovala. Biskup Donat na škrinji sv. Stošije potpisao se kao peccatur, grešnik, „a to se o sebi usuđuju reći samo doista sveti ljudi“, kaže Škunca koji donosi i tri predaje o dolasku tijela sv. Sime u Zadar. „Dio knjige koji izlazi iz konteksta naslova, rasprava je o sv. Franji Asiškom i predaji o njegovom dolasku u Zadar u 13. st. Tradiciju o dolasku sv. Franje u Zadar autor prikazuje kroz historiografske zapise subraće povjesničara Donata Fabijanića, Franje Gonzage i Oktavijana Spadera Jankovića, podupirući mišljenje ‘da je Zadar obilježen stopama svetoga Franje’. Fra Stanko nam je darovao korisnu knjigu, svojevrsni kompendij poznavanju razvoja kulta zadarskih i ninskih svetaca. Kako je sam naglasio, knjiga nije ‘minuciozna znanstvena rasprava’ nego je namijenjena široj publici“ rekao je dr. Dundović.

Treći dio knjige u kojem su prikazani životi blaženika i osoba sveta života koji su rodom iz Zadra ili su povezani sa Zadrom tako da su u njemu živjeli, predstavio je dr. Gverić. Kro-nološkim redoslijedom s obzirom na njihovo

godiste prikazani su životi osam osoba koje su živjele od 14. do 20. st. To su sedmorica muškaraca i jedna žena, od kojih su šestorica franjevaca, jedan laik i jedna laikinja.

Fra Šimun Zadranin iz 14. st. s više franjevaca iz naših krajeva djelovao je kao misionar u Bugarskoj. U vjerskim progonima izbjegao je smrt sklonivši se u planinske krajeve gdje je nastavio s misionarskim radom. Umro je na glasu svetosti. Njegova slika koja se čuvala u samostanu sv. Frane uništena je u bombardiranju u Drugom svjetskom ratu. „Blaženi fra Jakov Zadranin je pravi uzor predanog redovničkog, franjevačkog života i jedini je Zadranin kojega je Crkva uzdigla na čast oltara. Autor je opisao njegovu beatifikaciju i štovanje u Italiji i Zadru. Taj franjevački brat laik s početka 15. st. u Zadru, život je nastavio u talijanskoj pokrajini Apulija gdje je doživio duboku starost. Umro je na glasu svetosti. Njegov kult posebno se razvio kad je njegovo tijelo 20-ak godina nakon smrti nađeno u stupnju neraspadnutosti. Fra Jakovljeva svetost ogledala se u njegovom bogatom duhovnom životu i radosnom ispunjavanju svakodnevnih poslova poput kuhanja, vrtlarstva, pomoći u crkvi“ rekao je dr. Gverić. Blaženim je proglašen 1700. g., no kult bl. Jakova u Zadru novijeg je datuma. Prvo hodočašće Zadrana u Bitetto 1989. g. organizirano je sa zadarskim nadbiskupom Marijanom Oblakom, desetak svećenika i puno vjernika. Te su godine iz Bitetta u Zadar stigli i hodočasnici predvodeni franjevačkim provincijalom. „Bl. Jakov Zadranin se slavi u mjestu rođenja i na poseban način u mjestu smrti. Treba podupirati napore da se njegov kult, kao jedinog zadarskog blaženika kojeg je Crkva uzdigla na čast oltara, proširi i našim krajevima“ potaknuo je dr. Gverić.

Blaženi Toma Ilirk iz Vrane (15./16. st.) kao dijete je s roditeljima preselio blizu Loreta, kasnije je navraćao u naše krajeve. „Pisao je protiv Luterovih ideja, izdao knjižicu u obranu papinske vlasti i autoriteta, za koju Škunca smatra da je vjerojatno jedna od prvih knjiga protiv Lutera. Umro je na glasu svetosti u južnoj Francuskoj. Godine 1612. pokrenut je proces za njegovo proglašenje blaženim i nije

završen“ rekao je dr. Gverić. Franjevački klerik Bernardin Tomašić iz druge polovice 19. st. rođen je u Novigradu istarskom. Umro je u 20. godini života u zadarskom samostanu sv. Frane od posljedica tuberkuloze i bolesti koje je svetački strpljivo podnosio. Pokopan je u samostanu u Kraju na Pašmanu. Provincija mu je kao ‘prekrasnom cvjetu serafske mladeži’ podigla spomen ploču 1958. g.

„Među osobe sveta života fra Stanko je uvrstio i Angelicu Salghetti Drioli, suprugu poznatog zadarskog slikara i tvorničara Francesca Salghettija Driolija. Angelica je bila pobožna žena koja je umrla pri porodu devetog djeteta 1853. g. Pokopana je u Preku na Ugljanu gdje je obitelj imala kuću i imanje. Iako je njenim nepoznata, njenim suvremenicima nije ostao nezapažen njen pobožan život. O njoj su pisali Nicolò Tommaseo i drugi pisci“ rekao je dr. Gverić. Škunca je obradio njena pisma zaručniku Francesco koja pokazuju njen jaki duhovni život. U samostanu sv. Frane nalazi se velika slika koju je nakon smrti Angelice naslikao njen suprug Francesco Salghetti. Sluga Božji Lino Maupas kao dijete doselio je s roditeljima iz Splita u Zadar. Njegov stric Pietro Doimo Maupas bio je zadarski nadbiskup, a drugi Giacomo, zadarski kanonik. Lino, franjevac Dalmatinske provincije, većinu života proveo je u Parmi gdje se iskazao u pastoralu. Zauzimao se za siromašne i prezrene. Kauza za njegovu beatifikaciju pokrenuta je 1942.g., a Slugom Božjim proglašen je 1999. g. Kao uzor za obnovu franjevačkog reda postavio ga je papa Pavao VI., rekavši: ‘Fra Lino iz Parme jedan je od vaših, slijedite njegov primjer’.

Fra Stanko navodi i sv. Leopolda Bogdana Mandića koji je bio isповjednik u kapucinskom samostanu i crkvi Gospe od Zdravlja. Zadnje ime zadarske hagiografije u knjizi je Ivo Mašina, domoljub, povjesničar rođen 1927. g. u Preku. Kršćanski je mučenik u komunizmu, osuđen na 15-godišnju robiju i mučki ubijen 1961. g. Škunca donosi njegovo pismo majci iz Stare Gradiške za Božić 1954. g. kao „primjer autentične svetosti, kršćanskog vjeron prožete patnje, koja usprkos patnji gleda u onostranstvo i tako s lakoćom nadilazi ovostrane muke“. „Au-

tor upućuje na ono što su svi zadarski sveci svojim životima htjeli pokazati: kršćanski život vrijedan življenja u svim okolnostima na koje ne možemo utjecati, među ljudima koje često ne možemo birati. Činjenica je da ima ljudi koji sustavno nastoje živjeti poštujući visoke moralne standarde u odnosu prema bližnjima i aktivno njegujući unutarnji život u vjeri. U kršćanstvu ti ljudi imaju specifičnu kršćansku dimenziju moralnog života utemeljenu na Kristovu nauku“ rekao je dr. Gverić, istaknuvši da su opisane povijesne osobe svojim životima obilježile Zadar i zadarski kraj.

„Smisao našeg štovanja tih osoba trebao bi biti u onome što zovemo primjer, u slijedećem primjera njihovog života koji nama može biti poticaj u ostvarenju vlastite ljudske i kršćanske izgradnje koja ne završava u 18-oj, 35-oj, 50-oj ili 80-oj godini životna, nego traje koliko i naše življenje. Njihovi životi trebaju nam biti poticaj i primjer. Pred našom je Crkvom izazov da danas, u suvremenom svijetu iznalaže prikladne oblike štovanja svetaca, kako bi se izbjeglo nerazborito i u konačnici ponegdje neevandeosko štovanje što, treba priznati, ne rijetko susrećemo u našoj pastoralnoj praksi, a što odvlači pogled od Krista koji se proslavio upravo u njihovim životima“ potaknuo je dr. Gverić, pohvalivši Škuncin pristup istraživanja izvorne građe i literature.

U Pogовору Škunca navodi osobe koje su dulje ili kraće boravile na zadarskom području te su ostavili svetu uspomenu svoje prisutnosti. Fra Jakova, umrlog na glasu svetosti, s još tri brata u Dalmaciju je 1228. g. poslao sv. Dominik te su u Zadru utemeljili Samostan sv. Platona. Bl. Pavao, drugi zadarski prior, mučenički je umro 1250. g. Među dvanaest svećenika ubijenih u poraću Drugog svjetskog rata u Zadarskoj nadbiskupiji od strane komunista, don Eugen Šutrin (1914.-1945.) ubijen je u Privlaci iz mržnje prema vjeri. U Zadru je od 1973. do 1982. g. kao provincijal boravio Sluga Božji o. Ivo Peran (1920.-2003.), osuđenik zbog vjere, skladatelj čija se pučka Misa pjeva u Crkvi u Hrvata. Proces za njegovu beatifikaciju počeo je 2010. g. Škunca podsjeća da je sv. Ivan Pavao II., veliki prijatelj hrvatskog naroda, 2003. g. pohodio

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Zadar gdje ga je dočekalo 120 000 ljudi. „Uvjereni smo da je kroz stoljeća puno Zadrana, laika, klerika i redovnica, živjelo svetačkim životom, ali svoju svetost živjeli su u skrovitosti. Svetost je nadasve skriven biser i samo rijetki bljesnu i trajno svijetle u okruženju u kojem su živjeli“ poručio je autor Škunca.

„Zadarska crkvena historiografija dosada nije imala djelo u kojem se posebno obrađuju životi i kult zadarskih svetaca. Premda se oni spominju na mnogim mjestima u literaturi, nije bilo sistematski uređenog i publiciranog djela koje bi na jednom mjestu širem čitateljstvu prikazalo početke i višestoljetno štovanje svetaca zaštitnika Zadra i živote Zadrana koji su umrli na glasu svetosti. Stoga je ovo djelo fra Stanka Škunce prvijenac takve vrste koje je nedostajalo Zadru kao višestoljetnom civilnom i crkve-

nom središtu Dalmacije. Čitatelji će na jednom mjestu moći pratiti kršćansku prošlost Zadra: od kulta mučenika do osoba sveta života koji su živjeli u 20. st. To djelo koje odlikuje izvornost upotpunjuje zadarsku crkvenu historiografiju“ poručio je dr. Gverić.

Na početku večeri, pjesmu Svetoj Stošiji koju je i napisao, otpjevao je Branimir Buturić. Knjigu je izdala Knjižara Naklada Benedikta iz Zadra čija je urednica Angina Markić. Tiskanje knjige poduprli su Zadarska nadbiskupija, Zadarska županija i Grad Zadar.

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	5
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
CRKVA ZAUZELA JASAN STAV NULTE TOLERANCIJE	11
PRIOPĆENJE HBK U POVODU ZABRANE MISE ZADUŠNICE NA BLEIB. POLJU	14
PREDSJEDNIK HBK ČESTITAO ŽIDOVIMA PESAH	14
PREDSJEDNIK HBK ČESTITAO USKRS PREDSJEDNICI I	
PREDSJEDNICIMA SABORA I VLADE	14
PREDSJEDNIK HBK NADBISKUP PULJIĆ ČESTITAO USKRS PRAVOSLAVNIMA	15
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
BLEIBURG JE SIMBOL POČETKA, PRVA POSTAJA KRIŽNOGA PUTA I STRADANJA	16
CVJETNICA U KATEDRALI SV. STOŠIJE	18
SLAVEĆI EUHARISTIJU POSTAJEMO VELIKA BOŽJA OBITELJ	18
EUHARISTIJA I SVEĆENIČKI RED SUDBINSKI SU POVEZANI	20
ČASTIMO TE, STOGA, KRIŽU SVETI, NA KOM UMRIJE ISUS NAŠ!	21
USKRSNUĆE JE NAJSNAŽNIJE VRELO UFANJA LJUDI	22
GOVOR PREDSJEDNIKA HBK, MONS. Ž. PULJIĆA, NA MISI ZAHVALNICI	
PRIGODOM ZAVRŠETKA SLUŽBE NUNCIJA GIUSEPPEA PINTA U RH	22
ODREDBE	24
NAŠI POKOJNI	26
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	26
KRONIKA	29
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	31